

Vlaams
Parlement

vergadering **C111**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en
Armoedebestrijding

van 4 februari 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de wijzigingen in de persoonsvolgende financiering – 1105 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Ann De Martelaer aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het verschuiven van middelen in de sector voor personen met een handicap – 1108 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de maatregelen in de sector voor personen met een handicap – 1110 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de persoonsvolgende budgetten bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap – 1169 (2019-2020)	4
VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het coronavirus – 1107 (2019-2020)	18
VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het hoge aantal jongeren met een psychische stoornis en de werking van de jeugdpsychiatrie – 1147 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de resultaten van de Gezondheidsenquête over de geestelijke gezondheidszorg – 1149 (2019-2020)	20
VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de vereiste kwalificatie van kinderbegeleiders – 1139 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de erkenning van verworven competenties voor het knelpuntberoep van kinderbegeleider – 1209 (2019-2020)	27
VRAAG OM UITLEG van Elke Sleurs aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het rapport van het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg over gezondheidsgelletterdheid – 1152 (2019-2020)	33

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de ondersteuning van mensen met jongdementie – 1130 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het dementieplan – 1196 (2019-2020)	36
VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de plannen rond de integratie van de dienstverlening van de centra voor geestelijke gezondheidszorg en de centra voor ambulante revalidatie – 1106 (2019-2020)	41
VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de samenwerking met vzw Ne(s)t – 1194 (2019-2020)	43
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het recent gelanceerde platform 'Zeker Gezond' – 1158 (2019-2020)	54
VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de besparingen bij de centra algemeen welzijnswerk – 1207 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Lise Vandecasteele aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het afbouwen van de hulpverlening van de centra algemeen welzijnswerk – 1211 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de afbouw van de individuele psychosociale hulpverlening – 1213 (2019-2020)	58

VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de wijzigingen in de persoonsvolgende financiering
– 1105 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Ann De Martelaer aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het verschuiven van middelen in de sector voor personen met een handicap
– 1108 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de maatregelen in de sector voor personen met een handicap
– 1110 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de persoonsvolgende budgetten bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
– 1169 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, het beleid ter attentie van personen met een handicap is hier vaak een onderwerp van debat. Het onderging de afgelopen jaren dan ook heel wat intense wijzigingen en grondige hervormingen. De omslag naar een persoonsvolgende financiering maakte dat er naast die hervormingen ook veel extra middelen naar die sector gingen. Voor de vorige legislatuur kennen we de cijfers, en voor deze legislatuur wordt er 300 miljoen euro extra vrijgemaakt om de wachtlijsten voor personen met een handicap aan te pakken.

Op 24 januari keurde de Vlaamse Regering een aantal maatregelen goed zodat de middelen die in de sector worden geïnvesteerd, kunnen worden aangewend om mensen te helpen die vandaag nog geen of niet de gewenste steun ontvangen. Het gaat dus om een verschuiving binnen het toekomstige of het huidige uitbreidingsbeleid. Ik vernam ook dat met deze maatregel niet wordt geraakt aan individueel verworven rechten. Dat is een belangrijk uitgangspunt.

De beslissing van de Vlaamse Regering ging eigenlijk over een heel pakket aan maatregelen. Het gaat over de opheffing van de zogenaamde 7/7 uitzonderingsprocedure, maar ook over de leeftijd waarop de zorgcontinuïteit vanuit een multifunctioneel centrum (MFC) mogelijk blijft, alsook over het vergemakkelijken van het starten van het benutten van je toegekende budget in bepaalde omstandigheden. Daarnaast komen er ook meer en nieuwe budgetcategorieën.

De uitdagingen binnen de sector voor personen met een beperking zijn, zoals iedereen hier weet, enorm groot. Deze maatregelen moeten leiden tot het toekennen van meer budgetten aan meer rechthebbenden, alsook tot het verder terugdringen van de wachtlijst.

Deze veranderingen gaan vanzelfsprekend gepaard met heel wat vragen. Duidelijkheid over de achtergrond en motivatie van dergelijke aanpassingen en een goede communicatie hierover zijn voor ons zeer belangrijk, vanuit het oogpunt van zowel de mensen die in de zorg moeten voorzien, als van de gebruikers en de mensen in hun directe omgeving.

Minister, hoe zijn deze maatregelen tot stand gekomen en binnen welke principes gebeurde deze denkoefening? Wie werd betrokken, en kunnen deze maatregelen op draagvlak binnen de sector rekenen?

Hoeveel mensen hebben er sedert de invoering gebruik gemaakt van de uitzonderingsprocedure 7/7? En wat houdt de afschaffing van deze procedure in voor mensen die daar in het verleden gebruik van maakten?

Wat gaat er precies veranderen voor mensen die vandaag in een zorgvoorziening verblijven met bijvoorbeeld een 5/7-regeling, en dit in de toekomst mogelijks willen uitbreiden naar 7/7?

Hoe en in welke mate zullen deze maatregelen effectief een invloed hebben op de wachtlijsten? Concreet: hoeveel mensen kunnen er extra geholpen worden dankzij deze maatregelen?

Minister, is er een communicatieplan naar de zorgvoorzieningen en gebruikers en hun families toe, zodat deze mensen goed weten wat de huidige regels zijn en wat er wordt veranderd?

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Het gaat om vier gekoppelde vragen, maar elke vraagsteller heeft toch een andere invalshoek. Ik wil bij deze mijn invalshoek rond deze persoonsvolgende financiering naar voren brengen.

We weten dat er een heel lange wachtlijst is van mensen met een handicap die wachten op een budget, waarmee ze de nodige ondersteuning kunnen organiseren. De Vlaamse Regering besliste op 24 januari om te schuiven met de budgetten. Zij die automatisch centen zouden krijgen, zullen het met iets minder moeten doen. Er is geen garantie meer voor een 7/7-opvang, jongeren moeten wachten tot ze 21 jaar worden eer ze een persoonsvolgende financiering kunnen aanvragen, enzovoort.

In de meerjarenanalyse van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) met betrekking tot de ondersteuning voor personen met een handicap voor de legislatuur 2020-2024 werd gesteld dat de ingeschatte kostprijs om alle huidige en toekomstige vragen te ondersteunen, ongeveer 1,6 miljard euro bedraagt.

In de aanloop naar de verkiezingen, rond deze tijd vorig jaar, hadden alle partijen in hun programma geschreven dat ze de wachtlijsten zouden wegwerken.

In het Vlaams regeerakkoord wordt er slechts in een bedrag van 270 miljoen voorzien, en wil men via de aanpassing van het systeem van automatische toekenning ervoor zorgen dat mensen in de hoogste prioriteitengroep binnen een bepaalde termijn een budget krijgen.

Het komt er dus op neer dat alle andere mensen, van prioriteitengroep 2 en 3, aan hun lot overgelaten worden.

In perspectief 2020, waarin de doelstellingen van de persoonsvolgende financiering (PVF) uitgeschreven zijn, werden in 2014 in de omgevingsanalyse toch een aantal conclusies naar voren geschoven. Ik vind die heel belangrijk, daarom lees ik ze voor.

Ten eerste: de groep van personen met een handicap zal de komende jaren blijven groeien. Ten tweede: de implementatie van de VN-conventie moet leiden tot een doorgedreven inclusiebeleid en een doorgedreven inclusiepraktijk. Die moet gebeuren door initiatieven die de persoonlijke autonomie versterken en de zelfsturing

vergroten. Ten derde: de bevoegdheidsverdeling in ons land maakt het realiseren van de zorgvernieuwing nog nadrukkelijker tot een zaak van alle overheden. Ten vierde: in ons streven naar zorgvernieuwing moeten we rekening houden met de economische realiteit, met de kracht van het werkveld en met de personen met een handicap zelf. Ten vijfde: we kunnen zorgvernieuwing niet los zien van het streven om tegemoet te komen, weliswaar op een andere manier dan vandaag, aan de vele onbeantwoorde vragen in de VAPH-sector vandaag en in de toekomst. Ten zesde: het bestaande sociale kapitaal, beschikbaar in een krachtig werkveld, moet gedynamiseerd kunnen worden, met het oog op uitbreiding en vernieuwing.

Dat was de context die naar voren werd geschoven om met de PVF te starten.

Minister, mijn vragen aan u zijn de volgende. Via herschikking van de middelen probeert de overheid zorgbudgetten in te zetten voor noodsituaties en personen met een beperking die binnen urgentiecode 1 vallen. Dit wil zeggen dat alle anderen personen met een handicap, ook al hebben zij een budgetgoedkeuring ontvangen van het VAPH maar binnen urgentiecode 2 en 3 vallen, niet moeten rekenen op een budgetondersteuning. Klopt mijn redenering of niet?

Perspectief 2020, zes jaar geleden uitgeschreven, wijst op de noodzaak van een doorgedreven inclusiepraktijk, de noodzaak van bevoegdheidsoverschrijdende samenwerking van de Vlaamse en federale overheid, de noodzaak om nieuwe manieren te zoeken om tegemoet te komen aan de vele onbeantwoorde vragen in de VAPH-sector en de noodzaak van het dynamiseren van het sociale maatschappelijke kapitaal. Welke initiatieven heeft het beleid de voorbije zes jaar op deze terreinen ondernomen en welke zult u in de toekomst ondernemen?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Voorzitter, de situatie is al uitvoerig geschetst door collega Jans. Ik zal heel kort zijn in mijn vraagstelling. De essentie van wat hier vandaag voorligt en wat op 24 januari door de regering is beslist, is een voortzetting van wat er in de beleidsbrieven was aangekondigd. Dat is dat als we de steun voor mensen met een beperking de komende jaren willen verbeteren, een doelstelling waar we allemaal achter staan, en als we willen dat meer mensen geholpen worden, dan moeten we niet enkel kijken naar budgetten. Budgetten zijn heel belangrijk, laat daar geen twijfel over bestaan. Maar we moeten niet enkel naar de budgetten kijken maar ook naar hoe we het systeem kunnen verbeteren. We zitten met een systeem van PVF sinds 2017. Het is niet onlogisch dat daar de komende jaren aanpassingen aan worden gedaan die het beter maken voor iedereen, door ervoor te zorgen dat er zorgcontinuïteit is en dat de zorgnoden blijvend gedekt worden. Daarom staat onze fractie ook achter deze maatregel omdat het de potentie heeft om meer mensen te helpen binnen het huidige budget.

Ik heb daar vier kleine deelvragen bij. Minister, u hebt veel cijfers genoemd tijdens de voorstelling ervan. Kunt u een raming geven van de totale mindering die door deze maatregelen zullen worden gerealiseerd en waardoor er budgettaire ruimte vrijkomt om meer mensen met een beperking een persoonsvolgend budget te geven?

U stelde dat er door deze maatregelen deze legislatuur 12.300 mensen extra kunnen worden geholpen. Zijn alle maatregelen die collega Jans heeft opgesomd, de maatregelen waarover het gaat, of hebt u nog extra maatregelen in gedachte die eventueel nog voorwerp kunnen uitmaken van toekomstige regeringsbeslissingen?

Mijn derde vraag heeft collega Jans ook al gesteld: wat betekent dit concreet voor de wachttijd voor de mensen in prioriteitengroep 1?

Mijn belangrijkste vraag is de volgende. In prioriteitengroep 3 staan heel veel mensen, bijna 16.000 wachtenden. Heel wat van die mensen ontvangen ook wel steun in mindere of meerdere mate.

In het regeerakkoord is ook opgenomen dat we prioriteitengroep 3 gingen bekijken om de reële zorgnood van die hele grote groep in kaart te brengen en om na te gaan of er mensen naar andere kanalen verwezen konden worden. Ik heb daarover een aantal weken geleden een schriftelijke vraag gesteld. In uw antwoord stelde u dat u eigenlijk niet zo'n heel duidelijk zicht hebt op prioriteitengroep 3.

Wat zullen we doen om ervoor te zorgen dat meer mensen in die grote groep geholpen kunnen worden? Op basis van welke parameters zullen we de reële zorgnood in die groep evalueren? De screening van prioriteitengroep 3 wordt een heel belangrijk instrument om ervoor te zorgen dat meer mensen in de toekomst verder geholpen kunnen worden.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): Op vrijdag 24 januari 2020 kondigde de Vlaamse Regering aan een beslissing te hebben genomen om bijkomende persoonsvolgende budgetten (PVB's) te realiseren bij het VAPH, met de boodschap dat daar geen budgettaire uitbreidingsbeleid tegenover staat. Deze budgetten worden dus gecreëerd via bijkomende besparingen op het VAPH en de budgethouders. Zo zou het aantal budgetcategorieën verdubbeld worden, maar ook de zorgcontinuïteit voor jongvolwassenen wordt verlaten. Daarnaast zijn er nog een hele reeks technische maatregelen in de uitbetaling van het PVB.

Minister, ik heb ook een aantal vragen. Het valt me op dat er een hele reeks vragen zijn want de verschillende vraagstellers hebben telkens andere vragen.

Het is duidelijk dat u voor heel wat personen met een handicap in minder PVB zult voorzien door de verschuivingen. Hoe zult u, gelet op de huidige rechtszaken omtrent PVB's die onvoldoende kwalitatieve zorg zouden bieden, garanderen dat de PVB's die toegekend zullen worden volgens de nieuwe categorieën voldoende hoog zullen zijn om kwalitatieve zorg mogelijk te maken?

U communiceerde dat er niet geraakt zou worden aan verworven rechten, maar in het nieuwe systeem kan het VAPH te allen tijde beslissen om iemand herin te schalen in een nieuwe categorie als de benodigde zorg groter of kleiner wordt. U zegt dat dit geen impact zal hebben op mensen die nu al in het systeem zitten. Betekent de creatie van extra budgetcategorieën niet dat gebruikers die vandaag al in het systeem zitten via herinschalingen, ook in deze nieuwe lagere categorieën kunnen eindigen?

Dan kom ik tot het afschaffen van de zorgcontinuïteit. Kunt u duiden of de jongvolwassenen in kwestie hun zorg verdergezet zullen zien via het persoonlijke-assistentiebudget (PAB) of via verblijf in een multifunctioneel centrum?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: De beslissingen van de Vlaamse Regering liggen in lijn met datgene wat we hier tijdens de bespreking van de begroting en de beleidsnota naar voren hebben gebracht. Toen hebben verschillende collega's gezegd dat de budgetten niet zouden volstaan om een antwoord te geven aan diegenen die automatisch hun rechten toegekend moeten krijgen. Ik heb toen gezegd dat wij een opdracht hadden gegeven aan het VAPH om op basis van een aantal duidelijke uitgangspunten een oefening te doen om datgene wat we hebben afgesproken wel degelijk na te komen. Dat is hier een uitvloeisel van.

Sinds de invoering van de persoonsvolgende financiering werken we niet langer met urgentiecodes, maar worden de zorgvragen van personen met een handicap ingedeeld in prioriteitengroepen. Binnen elke prioriteitengroep worden de vragen chronologisch geordend op de datum van aanvraag.

Omdat de personen met een handicap in prioriteitengroep 1 de grootste nood hebben, worden de beschikbare middelen daarvoor ingezet. Ook in deze legislatuur trekken we daarbij nog bijkomende middelen uit. Het VAPH heeft voorstellen gedaan die met mijn kabinet en mezelf zijn besproken. De maatregelen die worden voorgesteld, zijn gebaseerd op een aantal principes. Het zijn ook deze principes die ik eind vorig jaar al in deze commissie naar voren heb gebracht bij de bespreking van de beleidsnota.

Ten eerste, streven naar gelijke budgetten voor gelijke zorgnoden. Ten tweede, bijkomende middelen inzetten waar ze maximaal het verschil maken. Ten derde, meer mensen helpen met dezelfde middelen. Ten vierde, vereenvoudigen waar mogelijk. Ten vijfde, meer middelen naar mensen en minder naar structuren. Dat waren de uitgangspunten en daarmee is men ook aan de slag gegaan.

De voorstellen werden toegelicht aan de stakeholders die vertegenwoordigd zijn in het bureau van het VAPH. Uiteraard had de sector deze maatregel liever vermeden, maar het budgettaire kader verplicht ons om bij te sturen. We zetten het overleg met hen verder in het licht van een zo efficiënt en zo effectief mogelijke inzet van de beschikbare middelen voor de komende periode.

De administratie heeft een raming gemaakt van het verschil tussen de ingeschatte kosten met en zonder deze maatregelen, inclusief de bijsturing van de regelgeving eind december 2019 en de maatregelen die op 24 januari 2020 principieel werden goedgekeurd. Het verschil bedraagt 26,6 miljoen euro in 2020. Het geraamde cumulatieve verschil over de periode 2020-2024 bedraagt 77,5 miljoen euro eind 2024. Met andere woorden, de ingeschatte totale kostprijs van de automatische toekenningen daalt volgens de raming van de administratie in deze legislatuur met 77,5 miljoen euro. Deze middelen kunnen we dan inzetten om extra toekenningen van persoonsvolgende budgetten in de prioriteitengroep te doen.

Ik heb inderdaad gezegd dat er in deze legislatuur 12.300 mensen kunnen worden geholpen door deze maatregelen te nemen. De uitbreiding van 12 naar 24 budgetcategorieën is nog niet voor alle situaties verrekend. Deze nieuwe budgetcategorieën zijn op dit ogenblik enkel van toepassing voor de nieuwe aanvragen, inclusief de vragen, noodsituaties en spoedprocedures, maar nog niet voor de vragen die nu reeds in de prioriteitengroep staan.

Wat betekenen die maatregelen nu voor de wachttijden voor de mensen in prioriteitengroep 1? Laat ons voorzichtig zijn met nu reeds wachttijden te benoemen. Het gaat om predicties, voorspellingen, op basis van indicatieve bedragen, gemiddelden. Zoals ik in de vorige vragen om uitleg ook al heb meegedeeld, is de wachttijd ook afhankelijk van de spreiding van de uitbreidingsmiddelen over de legislatuur en de finale cijfers van 2019 die aangeleverd worden door het VAPH. Dat vergt nog meer tijd.

Het VAPH maakte predicties betreffende het aantal mogelijke terbeschikkingstellingen in prioriteitengroep 1, PG1, gedurende deze regeerperiode. Zonder maatregelen werd ingeschat dat slechts 647 mensen een PVB zouden kunnen krijgen en dat er in 2020, 2021, 2022 en 2023 onvoldoende middelen zouden zijn voor de automatische toekenningsgroepen. Dat is op zich niet nieuw, dat is wat hier ook in de commissie eind vorig jaar werd gezegd, en aan mij werd door meerderheid en oppositie gevraagd om maatregelen te nemen en voor te stellen om daar dan ook een antwoord aan te geven. Dat is wat we nu ook gedaan hebben. Ik heb me daartoe geëngageerd en we zijn dat engagement ook nagekomen.

Rekening houdend met de in de begroting gecreëerde ruimte en met het op 24 januari principieel goedgekeurd Besluit van de Vlaamse Regering (BVR), wordt ingeschat dat 2320 terbeschikkingstellingen kunnen gebeuren in prioriteitengroep 1, waarvan reeds 426 in 2020. Door de bepalingen in dit besluit kunnen dus 1700 mensen extra een PVB krijgen in prioriteitengroep 1. Nogmaals, dat zijn predicties, voorspellingen, op basis van een aantal gemiddelden. Het zal in de toekomst moeten blijken of we dat ook op die manier kunnen halen.

Wat zijn de gevolgen van de specifieke maatregelen voor zorgvragers met een handicap? In 2018 werden 128 persoonsvolgende budgetten ter beschikking gesteld in het kader van de procedure 7/7. De eerste jaarhelft van 2019 waren dat er 74. De definitieve cijfers voor het volledige jaar 2019 zijn nog niet beschikbaar.

Zodra het besluit van de Vlaamse Regering in het Belgisch Staatsblad is gepubliceerd, zal er geen aparte procedure meer zijn om een verhoging van 5/7 naar 7/7 te vragen. Personen die een dergelijke meervraag willen stellen, dienen een herziening van hun persoonsvolgend budget aan te vragen, waarbij de meervraag geprioriteerd zal worden. Voor wie reeds een verhoogd budget ter beschikking gesteld kreeg door een 7/7-procedure en voor wie de aanvraag opstart vóór de publicatie in het Belgisch Staatsblad, zal er niets veranderen. Zij behouden dus hun budget of kunnen de aanvraagprocedure nog verder laten doorlopen. Aanvullend dien ik erop te wijzen dat de procedure noodsituatie nog altijd van kracht is, wat betekent dat als de nood 7/7 veroorzaakt wordt door een onverwachte of een acute wijziging in de situatie, de uitbreiding van het budget kan opgevangen worden door de procedure noodsituatie.

De nieuwe budgetcategorieën vormen een verdere verfijning van de oude budgetcategorieën, maar zijn net zo goed gebaseerd op de zorgzwaarte en de ondersteuningsvraag van de persoon. De budgethoogte vertegenwoordigt het budget dat nodig is om kwaliteitsvolle zorg en ondersteuning, uitgedrukt in ondersteuningsfuncties en frequenties, voor een persoon met een bepaalde zorgzwaarte te kunnen bieden.

De afspraken over de nieuwe methode van budgetbepaling en de nieuwe budgetcategorieën werden gemaakt na veelvuldig overleg en simulatiedagen met de sector, waarin de verschillende stakeholders uit het werkveld vertegenwoordigd waren. In correctiefase 2 worden dezelfde budgetcategorieën gebruikt.

Inschalingen leiden steeds tot de budgethoogte conform de zorgzwaarte en de ondersteuningsvraag. De nieuwe categorieën zijn minder breed waardoor het budget dichter aansluit bij de ondersteuning en frequentie die de persoon zelf gevraagd heeft. Op basis van de ondersteuning en de frequenties krijgen we een noodzakelijk aantal middelen of punten, waarna altijd wordt afgerond naar de bovengrens van de categorie waarin men valt. Er wordt dus ook in de nieuwe budgetcategorieën nog altijd een marge gecreëerd om flexibiliteit te garanderen.

Ik wil u erop wijzen dat het principe van zorgcontinuïteit in geen geval wordt afgeschaft. Voor het PAB wijzigt er niets aan de toepassing van zorgcontinuïteit: de betrokkenen kunnen nog altijd vanaf 18 jaar een PVB in het kader van zorgcontinuïteit vragen.

Voor de MFC's was de leeftijd waarop men een beroep kon doen op zorgcontinuïteit, 21 jaar of ouder. Het was de bedoeling die leeftijd te verlagen tot 18 jaar. Dit laatste doen we niet, maar de zorgcontinuïteit vanuit een MFC blijft uiteraard wel behouden vanaf de leeftijd van 21 jaar. We schaffen de zorgcontinuïteit dus niet af, maar investeren niet verder in het verder verlagen van de leeftijd waarop men een beroep kan doen op de zorgcontinuïteit vanuit een MFC.

Jongeren kunnen in principe tot hun 21 jaar in een MFC blijven. Ik wijs ook op de mogelijkheden voor wie alsnog voor 21 jaar de ondersteuning in het MFC stopt. Op

de website van het VAPH wordt helder uiteengezet welke alternatieven er zijn voor die jongeren. Het gaat dan over acties die vanuit het agentschap Opgroeien ondernomen kunnen worden. Jongvolwassenen van 18 tot en met 25 jaar die gebruikmaken van jeugdhulpverlening, kunnen daar terecht. De acties zetten vooral in op overleg en bemiddeling die resulteert in alternatieven voor de jongeren. Wanneer deze bemiddelingen niet baten, kunnen extra bijkomende middelen aangewend worden.

De cijfers die zijn opgesomd, kloppen niet helemaal. Juni 2019 waren er 15.583 personen met een vraag in 1 van de 3 prioriteitengroepen, dus minder dan 16.000 voor de 3 prioriteitengroepen samen, waarvan 11.812 in prioriteitengroep 3. Er wordt nog bekeken of, in welke mate en hoe we verder zicht kunnen krijgen op deze groep. Daarvoor is nog geen timing bekend.

Zoals altijd zal het VAPH een infonota verspreiden naar alle stakeholders. De communicatie op de website zal worden aangepast. Het VAPH zal de maatregelen ook toelichten in zijn nieuwsbrief voor gebruikers.

Wat Perspectief 2020 betreft, is het beleid voor personen met een handicap de voorbije acht à tien jaar fundamenteel hervormd. Dat uit zich in diverse maatregelen en realisaties in het werkveld en de administratie.

Wat betreft de noodzaak van een doorgedreven inclusiepraktijk kan ik onder meer verwijzen naar: de invoering en de uitbreiding van rechtstreeks toegankelijke hulp; de oprichting van de diensten ondersteuningsplan (DOP's); de nadruk op vraagverheldering en ondersteuningsplanning in de aanvraagprocedure van het persoonsvolgend budget, en hierbij ook de ontwikkeling van de tool vraagverheldering en de samenwerking met de diensten maatschappelijk werk (DMW's) in het kader van de vraagverheldering en de opmaak van de ondersteuningsplannen PVB; de verdere uitbouw van het beleid rond hulpmiddelen en woningaanpassingen; de gevoelige uitbreiding van het aantal PAB-budgetten voor minderjarigen; de mogelijke inzet van het PVB bij niet-vergunde zorgaanbieders, en onder meer ook bij de initiatieven voor Groene Zorg; het faciliteren van de kleinschalige wooninitiatieven door de subsidies van GiPSO, de organisatie die deze initiatieven kan bijstaan.

Wat betreft de noodzaak van bevoegdheidsoverschrijdende samenwerking van de Vlaamse en de federale overheid werd er de voorbije periode ingezet op de invoering van de Vlaamse sociale bescherming waarin onder meer het groeipakket en de mobiliteitshulpmiddelen werden ingekanteld, op de projecten voor dubbel-diagnose, op de intersectorale werkgroepen VAPH-ggz (geestelijke gezondheidszorg) en VAPH-ouderenzorg, en op de afspraken met de federale overheid, onder andere wat betreft de btw, inzake gunsttarieven voor organisaties die erkend worden voor het voorzien van infrastructuur voor personen met een handicap.

Ook in het kader van de noodzaak om nieuwe manieren te zoeken om tegemoet te komen aan de vele onbeantwoorde vragen in de VAPH-sector werden allerhande maatregelen genomen. Hierbij denk ik onder meer aan het feit dat een tweetraps-systeem werd ingevoerd met in de eerste trap de rechtstreeks toegankelijke hulp en het zorgbudget voor personen met een handicap, aan de oprichting van DOP's, aan het invoeren van een nieuw systeem van prioritering en het werken met automatische toekenningsgroepen, en aan het opzetten van intersectorale samenwerking voor het efficiënt beantwoorden van complexere zorgvragen, de dubbeldiagnose.

Bovenstaande voorbeelden maken duidelijk dat ook ingezet wordt op het dynamiseren van het sociale maatschappelijke kapitaal. Ik wijs opnieuw naar de nadruk op vraagverheldering en ondersteuningsplanning voorafgaand aan objectivering en budgetbepaling, aan de mogelijkheid om een DOP-traject te lopen, aan het faciliteren van startende ouderinitiatieven, aan het flexibiliseren van de

subsidie aan vergunde zorgaanbieders en multifunctionele centra waardoor de mogelijkheid van sociaal ondernemerschap wordt gecreëerd.

Zoals u in mijn beleidsnota voor deze regeerperiode hebt kunnen lezen, is het absoluut de intentie om op de ingeslagen weg verder te gaan en verder werk te maken van een zo inclusief en kwaliteitsvol mogelijk leven voor personen met een handicap, sociaal ondernemerschap in de sector en een geïntegreerd zorg- en ondersteuningslandschap waar over bevoegdheden en domeinen heen afstemming en samenwerking gezocht en gerealiseerd kan worden.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, ik dank u voor uw omstandig antwoord. Voor mij was het een belangrijke vraag vanuit welke filosofie en binnen welk kader deze oefening werd gemaakt. U hebt een aantal punten genoemd. Ik vind het zeer belangrijk dat we ons daar volledig achter kunnen scharen. Ik heb niet alles kunnen noteren, maar u hebt het over meer mensen helpen met dezelfde middelen, vereenvoudigen waar nodig, bijkomende middelen waar ze onmiddellijk een verschil maken en daarbij altijd de focus op de middelen brengen naar de rechtstreekse zorg voor de mensen en zo weinig mogelijk of niet voor de structuren. Dan is het belangrijk dat we de zaken die we hebben afgesproken in ons perspectiefplan, nog altijd als een heldere baken voor ons houden.

Uit uw antwoord heb ik ook vernomen dat veel aandacht gaat naar de communicatie vanuit het VAPH. Dat is positief, maar zoals ik al aangaf in mijn vraag, lijkt me dat heel sterk nodig. De cijfers zijn heel erg duidelijk. We spreken hier heel vaak over de wachtlijsten en het terugdringen ervan en het zoveel mogelijk proberen in te zetten op het helpen van mensen, het geven van een budget, het oplossen van problemen. Ik zie nu dat deze maatregelen ertoe leiden dat om en bij de 1700 mensen een extra budget zullen krijgen. U houdt wel een slag om de arm, u zegt dat dit voorspellingen zijn. Dat begrijp ik, want deze sector is heel dynamisch, maar ik vind dat een zeer relevant aantal, zelfs meer dan relevant. Dat heeft een grote impact. Dat is wat mij betreft een heel goed antwoord op onze vragen rond de noodzaak van deze maatregelen.

Minister, als ik dan hoor op welke andere zaken waarop werd ingezet, we blijven doorgaan, dan kunnen we ons daar helemaal achter scharen. Ik geef een klein voorbeeld, waar u ook naar hebt verwezen, namelijk de startende oudervoorziening. We hebben er al heel vaak over gesproken hoe we de drempels kunnen wegwerken, hoe we, wanneer ouders zich verenigen om een kleinschalig initiatief mogelijk te maken, het sociaal ondernemerschap kunnen stimuleren, zonder uit het oog te verliezen dat kwaliteit voor de zorg voor mensen met een handicap de leidraad moet blijven.

Wij vonden het toch wel nodig om een aantal vragen te stellen omdat deze wijzigingen niet van de minste zijn. Het zijn een heel aantal maatregelen en ze hebben een zeer grote impact. Om en bij de 1700 mensen zullen op het einde van de legislatuur hierdoor een budget ontvangen. Dat is een belangrijke boodschap die u geeft aan de sector.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Voorzitter, uw antwoord schuift inderdaad helemaal in uw plannen die u naar voren hebt gebracht tijdens de bespreking van uw beleidsnota. Mijns inziens schrijft u echter een hele groep mensen met een beperking gewoon af, zoals de mensen in prioriteitengroepen 2 en 3. U had het over 11.812 mensen in prioriteitengroep 3. Er zijn ook nog een duizendtal mensen in prioriteitengroep 2.

Ik heb gekeken op onder andere de site van het VAPH dat zegt weinig zicht te hebben wie er in die groep zit. Uit heel wat verslagen en wat je in het werkveld

hoort, blijkt dat hier vooral mensen in zitten met vragen omtrent begeleid wonen, beschermd wonen, het dagcentrum en enkele dagen voltijds bezigheidstehuis. Mensen die een vraag hebben, kunnen die stellen en worden dan binnen een heel circuit van vraagverheldering, prioriteitencommissie enzovoort rondgestuurd.

Ook mensen parkeren op een wachtlijst kost heel wat geld. Ik heb daarover vorig jaar een vraag gesteld. In 2018 kostte het parkeren van mensen op een wachtlijst 4.716.000 euro. Dat stelt niet veel voor op het totale budget van het VAPH, maar met dat geld kan je toch ook al heel wat budget geven aan mensen die nu op lijsten geparkeerd staan en van wie we toch voor ogen hebben ze niet te zullen helpen. In prioriteitengroep 3 staan mensen immers al sinds 2001 op de wachtlijst. Dat is achttien jaar. Dat is eigenlijk op een andere manier zeggen dat ze hun plan moeten trekken.

Mensen op een wachtlijst plaatsen kost geld, maar de wachtlijsten kosten onze maatschappij ook heel wat geld, meer bepaald aan de gezondheidszorg, aan de sociale zekerheid. De samenleving verliest op die manier mensen die geparkeerd worden, die klein worden gehouden, die zich niet kunnen ontplooien en die we niet de kans geven om bij te dragen.

Vermaatschappelijking van de zorg is een mooi begrip en daar is al heel veel over geschreven. Er zijn inderdaad stappen gezet. Op de website van de VVSG bijvoorbeeld staan heel mooie speerpunten voor een sterk horizontaal sociaal lokaal beleid uitgeschreven. Dat is een mooie tekst met heel mooie doelen, maar in de praktijk heb ik daar nog maar heel weinig van gezien. U moet maar eens een volwassen zoon of dochter hebben die niet meer in de zorg terecht kan en voor wie je geen opvang hebt. Een baby of een kind kan je naar de kinderopvang brengen, maar in deze situaties moet een van de partners zorgverlof opnemen, wat ook niet onbeperkt is. Op een bepaald moment heb je dus een probleem. Je kunt wel een, twee of drie keer bij burens of familie terecht voor occasionele opvang, maar dat kan niet constant. Ik heb ook een dagje meegelopen op een dienst ondersteuningsplan. Ook daar zeggen ze dat er hele mooie plannen gemaakt worden, maar dat onze maatschappij individualistisch ingesteld is waarbij het ieder voor zich is. Iedereen gaat werken en mensen zonder netwerk vinden echt geen oplossingen.

Minister, uw beleid als minister van Welzijn naar de gehandicapten is het herverdelen van de schaarste. U doet dat niet open en bloot, want de concrete cijfers over de beslissingen van de Vlaamse Regering hebben we mogen inkijken in een rapport van het Rekenhof, maar we mogen er niets over zeggen. Ik vind het spijtig dat u niet open en bloot communiceert over de cijfers die de Vlaamse Regering naar voren heeft geschoven.

Volgens mij klopt mijn redenering alleszins dat mensen in prioriteitengroepen 2 en 3 oud worden op de wachtlijst en hun plan maar moeten trekken. Als dit niet zo is, zult u het mij moeten zeggen. Hoe zult u uw schouders zetten onder een sterk sociaal beleid dat noodzakelijk is als basisvoorwaarde om de persoonsvolgende financiering, zoals u die voor ogen hebt, uit te rollen?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. U hebt enkele weken geleden aangekondigd dat u maatregelen ging nemen om de dingen aan te pakken. U bent vrij snel uw woord nagekomen. We staan daar natuurlijk volledig achter. We moeten op deze weg doorgaan.

U hebt zelf een punt aangehaald dat onze fractie nauw aan het hart ligt, meer bepaald het sociaal ondernemerschap stimuleren. Mevrouw Jans had het over ouderschapsinitiatieven. Er bestaan inderdaad heel veel mensen die echt zorg willen bieden, mensen die ook zorgkoppel willen zijn, die hun privéleven eigenlijk

willen laten draaien rond het zorg geven aan mensen met een beperking. Die worden daar op dit moment nog teveel in beknot door allerlei regels en vereisten die veel simpeler zouden kunnen. Ik sta dus absoluut achter het voornemen om daar verder aan te werken, om dat allemaal eenvoudiger te maken. Sociaal ondernemerschap is echt heel belangrijk. Dat gaat om mensen die zorg willen geven in staat te stellen die zorg te geven en hen daar niet in te beknotten.

Ik sluit af met aan mevrouw De Martelaer en de leden van de andere oppositiepartijen te zeggen dat ze intellectueel eerlijk moeten blijven. We zijn in de commissiezaal, dus de toon is gelukkig gematigder, maar u hebt al meermaals op dezelfde nagel geslagen. Dat is volgens mij echt een scheve nagel.

Met de begrotingsopmaak hebt u erop gewezen dat u tegen de operatie was waar er 40 miljoen euro op organisatiegebonden punten werd bespaard, zodat er 270 miljoen euro extra naar de zorg kon gaan. U noemde dat toen koud en kil.

In verband met de correctiefase, waarbij er eigenlijk een historische scheeftrekking wordt rechtgezet en heel wat mensen ook budget bijkrijgen, had u het over een schande, een koude regering et cetera. Nu opnieuw, wanneer de middelen gespreid worden om meer mensen te kunnen helpen, om ervoor te zorgen dat meer mensen van die wachtlijst kunnen worden gehaald, noemt u het opnieuw mensen afwijzen, mensen in de kou zetten, zelfs mensen afschrijven.

U moet daarin een beetje serieus blijven. Het gaat erom het systeem beter te maken. Ikzelf, u weet dat, wil ook dat er in de toekomst meer budgetten komen. Ik denk dat iedereen dat hier wil, inclusief de minister, maar in de bestaande situatie moeten we ervoor zorgen dat het bestaande systeem beter wordt gemaakt en zoveel mogelijk mensen binnen de huidige budgetten kunnen worden geholpen. Als u telkens afkomt met 'koud, kil, alles is slecht', want wilt u dan eigenlijk? Wilt u dat alles bij het oude blijft? Laat ons daar toch op een intellectuele manier naar kijken en ervoor zorgen dat mensen die het echt nodig hebben, worden verder geholpen, want daar gaat het uiteindelijk over.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp-a): Ik zou even willen inpikken op de uitspraken van collega Vande Reyde. U moet inderdaad serieus blijven, collega. Als we naar de realiteit kijken, dan is dat een verschuiving van middelen. Er gaat geen euro extra naar de zorg.

Wat is de realiteit en wat zijn de feiten? Dat voor de verkiezingen elke partij zei dat we dringend iets moeten doen aan de wachtlijsten. Daarover bent u het met mij eens, hoop ik. Wat is de realiteit? De wachtlijsten gaan niet weggewerkt worden, ze gaan zelfs niet teruggedrongen worden, de wachtlijsten gaan alleen nog maar toenemen tijdens deze legislatuur, en nog niet een beetje: ze gaan van 15.583 naar 24.900. Dat is de realiteit.

Dat is een verschuiving, en ook niet meer dan dat. Er gaan meer mensen wachten op hulp op het einde van de legislatuur dan aan het begin van de legislatuur, terwijl we dat vorige keer al een grote schande vonden.

Ik wou nog iets zeggen over de zorgcontinuïteit. Minister, ik ben blij te horen dat u zegt dat dit voor de PAB's wel blijft gelden. Ik ben blij met die uitleg. Aan de andere kant is het zo dat voor de MFC's ook was gezegd om het naar 21 jaar te zetten. Dat is nog maar een paar jaar geleden beslist. Het is dan beslist om dat jaar na jaar naar beneden, tot 18 jaar, te brengen. Net als het echt in werking gaat gaan, wordt gezegd dat u dit toch niet gaat doen. Ik betreur dat.

U spreekt ook van verworven rechten, maar tegelijkertijd wordt het aantal budgetcategorieën wel verdubbeld. Ik heb het gehad over de VAPH die inschalingen

kan doen. We weten ook dat de BelRAI als instrument in de zorg voor personen met een handicap ook herinschaling tot gevolg kan hebben.

Tot slot ben ik ook heel erg benieuwd naar de opmerkingen die de Raad van State over deze maatregel gaat maken. Ik heb een zeer concrete vraag: wanneer verwacht u het advies van de Raad van State? Kunnen we dat dan bespreken in deze commissie?

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Minister, ik vind het eigenlijk net goed dat u heel kritisch kijkt naar de bestaande wetgeving, en dat u de bestaande procedures in vraag durft te stellen. Dit systeem is nog maar sinds 2017 in werking, maar het is goed dat je naar nieuwe systemen gaat kijken. Was dit de beste beslissing, of kunnen we toch meer mensen helpen?

Ik hoor de oppositie, met name collega Anaf, dan zeggen dat het om verschuivingen van middelen gaat. Maar het was toch heel duidelijk dat de minister heeft gezegd dat we normaal gezien zeker 1700 extra mensen kunnen helpen. Is dat dan een verschuiving? Volgens mij niet.

Ik denk ook dat jullie over een glazen bol beschikken, want jullie weten ook perfect hoeveel zorgvragen we in de toekomst gaan krijgen. Ik heb het ook al aan een andere partij gezegd, maar die glazen bol zou ik wel eens willen hebben, om te zien waar jullie al die cijfers en die mensen halen. Wat is daar van juist?

Het is natuurlijk gemakkelijk om te zeggen dat het om een verschuiving van middelen gaat, en dat het beter en anders moet. Ik zou heel graag hebben dat jullie dan ook met concrete middelen komen. Want langs de zijlijn staan roepen is natuurlijk het gemakkelijkst, maar je moet werken binnen het budget dat we hebben. En dan vind ik het heel mooi dat de minister kritisch kijkt, en bekijkt hoe we toch meer mensen kunnen helpen. Hoe kunnen we toch perspectief bieden aan de mensen die al heel lang zitten te wachten?

Minister, ik heb nog een kleine vraag. U zegt dat we 1700 extra mensen kunnen helpen in prioriteitengroep 1. Collega De Martelaer heeft het ook aangehaald: van prioriteitengroep 2 en 3 hebben wij vandaag nog niets vernomen. Maar ik ga er niet van uit dat daar geen budgetten naartoe gaan, want in de vorige legislatuur werd er ook voor die groepen altijd in budgetten voorzien. Ik weet niet of dat percentage al verdeeld is over groepen 1, 2 en 3, of wanneer die verdeling er komt. Misschien kunt daar zo meteen nog op antwoorden.

U zegt dat we dit jaar al 426 mensen helpen in prioriteitengroep 1. Hebt u ook al een idee wanneer de eerste budgetten zullen vrijkomen in deze groep? Voor de mensen die staan te wachten lijkt het mij toch belangrijk dat zij daar zicht op hebben.

Ik heb nog een kleine vraag over de zorgcontinuïteit, die op 21 jaar blijft staan. Ik hoor vanuit het werkveld dat kinderen op latere leeftijd – vanaf 17 of 18 – toch nog naar een MFC gaan, om toch die zorgcontinuïteit te krijgen. Ik weet niet of u die signalen ook al hebt ontvangen, en of daar iets van waar is. Dat is natuurlijk niet de bedoeling van die maatregel. Hebt u die signalen opgevangen?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik wilde daarop inpikken, omdat ik mij ook erg veel zorgen maak over de mensen die vandaag en in de toekomst op een wachtlijst staan. Collega Anaf zei het al: tijdens de verkiezingen heeft bijna elke partij gezegd dat ze die wachtlijsten gaat aanpakken. U zegt dan dat we 1700 extra mensen

gaan helpen, waardoor we in deze legislatuur normaal gezien 12.300 mensen zullen kunnen helpen.

Wat die glazen bol betreft: het is het VAPH zelf dat daarover communiceert. Zij zeggen zelf dat er elke maand 66 aanvragen bij komen. Dat zijn 66 mensen die een handicap hebben, en die nood hebben aan hulp. Zij vragen de overheid om middelen te krijgen om in die hulp te voorzien. Het VAPH maakt zelf de inschatting dat er op het einde van deze legislatuur 24.900 mensen op een wachtlijst zullen staan. Dat is een voorspelling van een dienst die daar helemaal in thuis is. Dat zijn 1000 mensen meer dan vandaag. Die mensen staan inderdaad op een wachtlijst, en zij hebben nood aan hulp.

Men roept de mensen dan op om een beroep te doen op mantelzorgers, maar het Vlaams Welzijnsverbond geeft aan dat we die mantelzorgers niet mogen overbelasten, want dan dreigen ze te crashen. Mijn concrete vraag is: erkent u dat die wachtlijst zal blijven aangroeien? Minister, erkent u de voorspellingen van het VAPH, of hebt u daar een andere kijk op?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, laat me beginnen met een antwoord te geven op een vraag die hier niet gesteld is, namelijk dat we in het besluit dat we op 24 januari genomen hebben, ook verschillende maatregelen hebben genomen die flankerend zijn aan correctiefase 2, wat voor verschillende mensen toch wel belangrijk was. We hebben hier verschillende keren over gesproken. Ik heb hier verschillende keren gevraagd of er fracties waren die de fundamentele van correctiefase 2 in vraag stelden, en iedereen onderschreef ze. Een aantal mensen hebben gewezen op een aantal gevolgen ervan. Ook dat hebben we in dat besluit ondervangen. Dat is een eerste zaak die ik aan bod wil brengen.

Het budget stijgt met 300 miljoen euro. Met 300 miljoen euro. Daarmee willen we zoveel mogelijk mensen helpen. Ik heb gehoord dat men zegt dat mensen in de kou staan. Hiermee geven we extra steun aan 1700 mensen die anders in de kou zouden blijven staan. Dat is de hele oefening en de hele beweging die we gedaan hebben. We doen dit om met die groei van die budgetten zoveel mogelijk mensen te helpen. Dat is de fundamentele oefening. Dat betekent dat we 1700 mensen extra kunnen helpen.

Naast de 10.000 mensen – dat zijn prognoses op een basis van een aantal gemiddelden die ook het VAPH maakt – die er automatisch via de rechtentoe-kenning de komende jaren zouden kunnen inkomen, kunnen we 1700 mensen extra helpen, bovenop de 600 die we anders maar zouden kunnen helpen. Dat betekent dus 12.300 mensen extra die we kunnen helpen. 12.300.

Er is hier het proces gemaakt van de voorbije jaren. Op 10 jaar tijd is het budget gestegen van 1 miljard euro naar 1,7 miljard euro. En daar komt 300 miljoen euro bij. We gaan dus ruim over de 2 miljard euro. Er is geen enkel departement, geen enkel agentschap in Vlaanderen dat op 10 jaar tijd zijn budget op die manier heeft zien stijgen. 25.000 mensen in Vlaanderen hebben een persoonsvolgend budget. 10.000 kinderen en jongeren maken gebruik van de niet-rechtstreeks toegankelijke hulp. 26.000 mensen worden ondersteund door diensten via rechtstreeks toegankelijke hulp. 47.000 mensen doen een beroep op tussenkomsten voor hulpmiddelen en woningaanpassingen. Dat betekent dus dat we op dit ogenblik voor 100.000 mensen hulp geven in Vlaanderen.

Is dat voldoende? Gaat dat in de toekomst groeien? Inderdaad, het VAPH heeft gezegd dat vandaag de instroom 65 tot 66 per maand is. Dat zullen we moeten zien. Ik weet niet hoeveel dat in de toekomst zal zijn. Ik weet niet hoe ver we daarmee zullen springen.

Maar, collega, er is geciteerd uit onze verkiezingsprogramma's. Ik ken niet alle verkiezingsprogramma's van buiten, maar ik ken wel het mijne want ik heb het mee geschreven. Ik zal u citeren wat er in mijn programma stond. In het programma van mijn partij stond: "Met de verdere uitrol van het persoonsvolgend budget voor personen met een handicap, voltrekken we de beoogde omslag naar meer regie en zorggarantie voor de cliënt. We voorzien een permanent groeipad." Dat is er.

"Het systeem van persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap wordt geëvalueerd en waar nodig bijgestuurd." Dat doen we. Dat stond in mijn programma. Ik heb als minister op geen enkel ogenblik de illusie gecreëerd dat we de wachtlijst tot nul zouden herleiden. Ik heb wel gezegd dat ik er alles aan zou doen om met de groei en de beschikbare middelen zoveel mogelijk mensen te helpen. Dat is, collega's, wat we vandaag doen.

Wat de rechtstreeks toegankelijke hulp en de prioriteitengroep 3 betreft: we gaan dat in kaart brengen en actualiseren en we zullen dat inzetten op de rechtstreeks toegankelijke hulp. Dat zullen we zeker doen.

Er is ook een opmerking gemaakt over de vermaatschappelijking van de zorg. Collega's, ik wil u desgevallend meenemen naar projecten waarbij die vermaatschappelijking van de zorg op een zeer mooie manier gebeurt, waarbij de buurtgerichtheid op een heel inspirerende manier gebeurt. Er zijn bijzonder mooie initiatieven in heel Vlaanderen waar datgene waar we allemaal die ambities voor hebben en waarvan iedereen zegt dat ze moeten kunnen gebeuren, ook op een goede manier gebeurt.

Er is ook gevraagd wanneer de Raad van State een antwoord zou geven. Wij verwachten dat normaal gezien tegen 6 februari.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Er zijn een heel aantal dingen gezegd door de collega's, met name van de oppositie. Mevrouw De Martelaer heeft verwezen naar het lokaal sociaal beleid. Het is ook mijn ervaring dat daar ontzettend veel mooie en goede dingen gebeuren.

Als ik kijk naar de investeringen die deze Vlaamse Regering doet ten aanzien van de lokale besturen om dit net allemaal mogelijk te blijven maken, dan was dat een slecht gekozen voorbeeld.

Minister, elk jaar gaat er een dotatie van ongeveer 2 miljard euro naar het VAPH. Daar doet deze Vlaamse Regering tijdens deze legislatuur 300 miljoen euro uitbreidingsbeleid bovenop, net als in de vorige legislatuur. Ik vind het altijd vervelend als we daarover spreken alsof dat niets is, alsof dat evident is. Ik vind dat zeer relevante bedragen.

Vandaag gebeurt er al elke dag bijzonder veel en bijzonder veel goeds in die zeer ruime sector. Met een sterk en helder beleid maken we dat mogelijk en vanuit de juiste uitgangspunten. Ik heb u gevraagd naar de uitgangspunten, naar de filosofie. U slaagt erin – en met u de hele ploeg – om datgene wat er werd vooropgesteld in het regeerakkoord en de beleidsnota in de praktijk om te zetten. Voor 1700 mensen extra betekent dit een budget en dan nog kunnen sommigen hier dat keren alsof het de omgekeerde wereld is. Dan stopt het debat voor mij. Ik vind dit een zeer goede maatregel.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): We hebben het nog niet over het VN-verdrag inzake personen met een handicap gehad. België heeft dat geratificeerd in 2006 en

toegezegd om zorg en ondersteuning te garanderen voor alle personen met een handicap. In een rijke regio die Vlaanderen is en een warme regio die we willen zijn, mogen we personen met een handicap en hun familie niet in de steek laten. We hebben dat verdrag onderschreven.

Nu hebben we twee mogelijkheden. Ofwel gaan we in de volgende commissievergaderingen in de volgende vier jaar constant vragen stellen en lezen we in de media schrijnende verhalen van mantelzorgers die het niet meer aankunnen, van mensen die op een wachtlijst staan. We kunnen het verder op die manier doen. Ofwel onderschrijven we het recht op zorg voor alle mensen met een handicap en dragen we samen solidair die kost, zorgen we voor meer middelen die ingezet en ingebed kunnen worden in een inclusieve samenleving.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Het valt mij op dat er over de grond van de maatregelen geen fundamentele bezwaren zijn, zoals de opvang zeven dagen op zeven, de uitbreiding van het aantal budgetcategorieën enzovoort. Ik heb daar eigenlijk geen enkele kritische opmerking over gehoord.

Wat ik wel van de oppositiepartijen heb gehoord – en ik vind dat raar –, is dat de minister moet opletten omdat er in de komende jaren steeds meer mensen met een zorgnood bijkomen en dat hij daar iets aan moet doen. De minister heeft aangekondigd dat hij iets gaat doen en hij doet iets. Daarmee creëert hij ruimte voor 1700 mensen extra. Dan is het weer niet goed en komen we terug bij het riedeltje dat het koud is, dat er mensen opzij worden gezet enzovoort. Ik vind dat intellectueel niet correct.

Mijnheer Anaf, ik heb tijdens de verkiezingen inderdaad gezegd dat de wachtlijsten weggewerkt moeten worden. Ik blijf dat zeggen. Wat doen we hier anders? Dat is het grote doel. U zult me nooit iets anders horen zeggen dan dat. Om dat te kunnen doen, moet u wel met uw voeten in de modder of de klei staan en proberen het systeem beter te maken. Als u telkens zegt dat een maatregel onrechtvaardig is, dan is de geloofwaardigheid in het debat weg. Dat is jammer, want dat wilt uiteraard niet zeggen dat u voor het overige geen interessante insteken hebt.

Ik zal er met mijn fractie samen met de minister blijven aan werken om het systeem te verbeteren. Daar zijn heel veel facetten aan die in het regeerakkoord zijn opgenomen. We zullen die een voor een uitvoeren. Ik ben er zeker van dat u daar telkens kritiek op zult hebben, maar ik stel toch voor om te proberen er met een neutrale blik naar te kijken. Als het systeem verbeterd wordt, moet u dat ook ondersteunen.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Het zal u niet verbazen dat we niet helemaal gerustgesteld zijn door het antwoord. Het feit dat er 1700 mensen extra geholpen kunnen worden, is op zich niet fout. Het probleem is dat het om zorg gaat die naar andere zorgcategorieën zou gaan. U maakt me niet wijs dat er hier geen mensen nadeel van zullen ondervinden. Dat zal wel zo zijn. Het budget voor zorg wordt geheralloceerd naar andere zorgnoden.

‘Wachtlijsten’ is vaak een heel abstract begrip, want het gaat over 15.000 of 24.000 mensen. Dat is moeilijk voor te stellen. We hebben tijdens de verkiezingscampagne een voorstelling proberen te maken van de wachtlijsten in de jeugdzorg. Dat waren toen 5266 personen. We hadden in Oostende – onze toenmalige voorzitter woonde daar – per halve meter een stoel gezet. Dat was een rij van Oostende tot in Bredene.

Als we dat zouden toepassen op de wachtlijsten in de gehandicaptensector, dan zit je nu, in het begin van de legislatuur, met een wachtlijst van in Leopoldsburg tot

in Kwaadmechelen, en op het einde van de legislatuur van Leopoldsburch tot in Tessenderlo, om maar een beeld te geven van wat de ernst is van die wachtlijsten. Het is duidelijk dat er gewoon te weinig budget is. We hebben trouwens ook al verschillende amendementen ingediend om in extra budget te voorzien, dat effectief extra is in de zorg, want nu is het gewoon een vestzak-broekzakoperatie die mensen wel gaat raken, en dat is bijzonder jammer.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het coronavirus – 1107 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Vrijdag raakte bekend dat de nieuwe variant van het coronavirus ook Europa bereikt heeft. Ik besef wel dat het dodenaantal ten gevolge van het virus relatief beperkt is, gelet op het aantal personen dat besmet is geweest, maar toch blijft het aantal besmettingen en de snelle verspreiding van het virus best zorgwekkend, zeker gelet op de vele binnenlandse en buitenlandse reizen die gepaard gaan met het Chinees Nieuwjaar. Daar het op dit moment niet onwaarschijnlijk is dat het virus ook in België zal opduiken – dat schreef ik in mijn vraag, en intussen weten we dat dat ook zo is – had ik een aantal vragen.

Is er in de context van de International Health Regulation al vergaderd tussen de federale overheid en de deelstaten over dit virus? Zo ja, wat was de uitkomst? Meent de minister dat we in Vlaanderen voldoende voorbereid zijn op een eventuele uitbraak van dit virus?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Ik heb de voorbije dagen een beetje koorts gehad en wat snot, maar ik denk niet dat het daarvan komt.

Er is inderdaad heel wat aandacht geweest rond het coronavirus. Het is iets wat veel mensen wel beroert. Zoals u weet is er in de context van het Internationaal Gezondheidsreglement een intensieve samenwerking tussen de federale en de gemeenschapsdiensten Volksgezondheid.

Voor de Vlaamse Gemeenschap neemt het agentschap Zorg en Gezondheid als bevoegde dienst deel aan de Risk Assessment Group (RAG) en de Risk Management Group (RMG): de twee structuren die hiervoor opgericht zijn. De federale gezondheidsoverheid heeft het voorzitterschap van deze twee structuren, gezien crisisbeheer een federale bevoegdheid is.

Vanzelfsprekend is de epidemie met het nieuwe coronavirus de laatste weken al een aantal keren de hoofdmoot geweest van deze vergaderingen. Er is bestendig overleg daarover. Vanuit de Risk Management Group zijn ondertussen informatiebrieven gestuurd aan de artsen en ziekenhuizen met daarin basisinformatie en ook een weblink naar de meest actuele procedure. Dat is belangrijk, want een epidemie is per definitie een evolutief gegeven. Het is dan ook belangrijk dat de procedure met beheersmaatregelen mee evolueert.

Voor de procedure zijn een aantal elementen afgesproken zoals: wat we beschouwen als risicogebied, wanneer we iemand beschouwen als een mogelijke patiënt, welke stappen we moeten zetten in de diagnose, wat te doen wanneer de

test inderdaad duidt op een besmetting, wanneer hospitaliseren en waar, wat te doen met de contacten van een zieke, enzovoort.

We kunnen meegeven dat er vanuit Vlaanderen nog informatie naar de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) en de kinderdagverblijven zal worden gestuurd. We blijven dit voortdurend mee opvolgen.

Op basis van de vandaag bekende wetenschap meen ik dat we klaar zijn om de uitbraak te kunnen beheersen, als die zich zou aandienen. Tegelijk ben ik me ervan bewust dat een permanente opvolging cruciaal is. Er zijn immers nog heel wat onbekenden. Het coronavirus is een nieuw virus, waardoor de kennis ervan nog beperkt is. De kennis groeit wel in sneltempo aan. Zo weten we sinds iets meer dan een week dat mensen de ziekte soms ook doorgeven wanneer ze zelf nog niet ziek zijn. We weten echter nog niet of dat vaak gebeurt. Naar beheersing van de epidemie is de situatie helemaal anders indien dit zeer uitzonderlijk gebeurt, dan indien dit frequent het geval zou zijn. Het is ook nog niet duidelijk in hoeverre de nu al bekende gevallen wereldwijd – ongeveer 20.000 – het topje van de ijsberg zijn of een min of meer juist aantal.

Sinds deze ochtend is er één bevestigde besmetting met het coronavirus in ons land. Het gaat om een van de mensen die vorige weekend vanuit China gerepatriëerd werden. Aangezien alle betrokkenen meteen in quarantaine zijn geplaatst bij aankomst in ons land en de procedures werden gevolgd, is er in dit geval geen risico voor een verdere verspreiding van het virus. De inschatting blijft bovendien dat de kans dat patiënten in ons land een grote verspreiding zullen veroorzaken, eerder aan de lage kant is.

Al deze factoren maken wel dat we de situatie voortdurend van nabij opvolgen zodat we, waar nodig, ook snel kunnen ingrijpen en bijsturen.

Ik herhaal nogmaals dat ik overtuigd ben dat we de nodige maatregelen hebben genomen om een uitbraak van het virus in ons land te beheersen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, veel van wat u zegt, is geruststellend, maar wanneer zult u informatie verspreiden naar de CLB's en kinderdagverblijven? Wanneer daar een geval zou worden vastgesteld, is het immers belangrijk dat men zeer goed weet hoe men moet handelen.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Dat is in voorbereiding, ik kan de juiste timing nu niet geven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het hoge aantal jongeren met een psychische stoornis en de werking van de jeugdpsychiatrie
– 1147 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de resultaten van de Gezondheidsenquête over de geestelijke gezondheidszorg
– 1149 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, voor het eerst peilde Sciensano, het vroegere Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid, naar de geestelijke gezondheid van minderjarigen in ons land. Voordien onderzochten ze enkel volwassenen. Uit dat onderzoek zijn een aantal interessante cijfers naar voren gekomen. Zo blijkt onder meer dan 7,5 procent van de Vlaamse jongeren aan een psychische stoornis lijdt en dat 6,5 procent van de Vlaamse jongeren een stoornis dreigt te ontwikkelen. Het gaat vooral over relatiestoornissen, emotionele stoornissen, gedragsstoornissen en ADHD (attention deficit hyperactivity disorder).

De resultaten liggen redelijk in lijn met internationale resultaten. Professor Ronny Bruffaerts is vooral blij dat er eindelijk meer aandacht gaat naar stoornissen bij jongeren. Vandaag ligt de focus op volwassenen terwijl er bij de kind- en jeugdpsychiatrie plaatsgebrek heerst. Het is dan ook belangrijk om in te zetten op preventie en eerstelijnsdetectie bij kinderen en jongeren omdat een stoornis zich vaak op dat moment ontwikkelt en dan nog gemakkelijk kan worden behandeld.

Minister, als het gaat over geestelijke gezondheidszorg, vind ik het belangrijk dat we met evidencebasedrichtlijnen werken. In hoeverre is dat al het geval in Vlaanderen en zeker dan in het deel van de geestelijke gezondheidszorg dat tot de Vlaamse bevoegdheid behoort?

In uw beleidsnota staat dat u werk zult maken van een kwalitatief preventiebeleid binnen de geestelijke gezondheid met daarin bijzondere aandacht voor kinderen, jongeren en ouderen. U zei ook dat u een gericht preventiebeleid met output-metingen zou voeren. Wat is hier de stand van zaken en welke prioriteit geeft u aan de resultaten van het onderzoek?

Hoe ziet u een goede aanpak van geestelijke gezondheidsproblemen in Vlaanderen in een hulpverleningslandschap dat zeer complex is versnipperd en waarbij een groot deel zich op federaal niveau bevindt. Hoe kan die samenwerking beter? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat we snel aan vroegdetectie en preventie doen voor jongeren die aan psychische of psychologische stoornissen lijden?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, iets meer dan een op de tien volwassenen lijdt aan een psychische stoornis. Bepaalde groepen zijn daarvoor kwetsbaarder dan anderen zoals mensen tussen 25 en 54 jaar.

In vergelijking met de Gezondheidsenquête van 2013 is het probleem van de geestelijke gezondheidszorg even groot gebleven. Tussen 2008 en 2013 was het probleem fors vergroot. Dat betekent dat we eigenlijk nog geen verbetering hebben gezien tijdens de afgelopen vijf jaar.

Voor het eerst onderzocht het instituut ook psychische stoornissen bij kinderen en jongeren. Een op de tien jongeren lijkt een psychisch of gedragsprobleem te vertonen dat professionele ondersteuning verdient. Nog eens een op de tien jongeren vertoont symptomen die kunnen wijzen in de richting van een psychische problematiek zonder dat dit eventueel al de vorm van een stoornis moet aannemen.

Minister, wat is uw reactie op de cijfers van dat rapport? Van de kwetsbare groep van mensen tussen de 25 en 54 jaar stelt men dat die vooral te maken krijgt met een stresssituatie vanwege de combinatie werk en gezin. Zal uw beleid op een of andere manier inspelen op die thematiek?

De cijfers zijn wat mij betreft een belangrijk signaal aan de geestelijke gezondheidszorg en de nood daaraan voor kinderen en jongeren. Wat zult u doen om meer te investeren in zowel preventie als eerstelijnszorg? We zien dat er een belangrijke groep jongeren is bij wie er zich al een problematiek aftekent zonder dat die al de vorm van een stoornis kent, naast de groep bij wie we al kunnen spreken van een stoornis. Wat zijn uw plannen op dat vlak?

Sciensano pleit voor een alomvattend beleid. Ik begrijp dat u twee dingen kunt doen. Enerzijds kunt u als coördinerend minister uw collega's aanspreken in de hoop een alomvattend beleid te maken. Anderzijds besef ik als geen ander dat het niet eenvoudig is om collega's te motiveren voor een beleid dat zij niet noodzakelijk tot hun kernopdracht rekenen. Vandaar de andere vraag, naast wat u wilt proberen te doen om uw collega's aan te sporen tot actie, en waar ik uw collega's minstens zo verantwoordelijk voor houd als u zelf: welke maatregelen zult u nemen vanuit uw eigen bevoegdheid?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Tijdens de vorige legislaturen werd er al gebouwd aan een evidencebased welzijns- en zorgbeleid, waarbij men zich baseerde op onder meer de bevindingen van nationaal en internationaal wetenschappelijk onderzoek en in samenwerking met het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (SWVG) voor beleidsrelevant onderzoek. Dit beleid waarin de praktijk wordt afgetoetst aan relevant onderzoek, wordt voortgezet, bijvoorbeeld in de Academische Werkplaats Autisme.

Om in de toekomst meer 'evidencebased practices' te ontwikkelen, is het van belang te weten welke gebruiker met welke zorgnoden en -vragen op welk moment welke zorg bij de verschillende sectoren en voorzieningen heeft gekregen. Met een betrouwbare en intersectorale registratie in de geestelijke gezondheidszorg willen we daaraan tegemoetkomen. De finaliteit van deze registratie wordt nog verder onderzocht.

Vanuit de Vlaamse overheid willen wij het evidencebased werken ook aanmoedigen door bijvoorbeeld de ontwikkeling van multidisciplinaire richtlijnen te ondersteunen, breed te implementeren en de toepassing ervan als een kwaliteitsvereiste op te leggen en te inspecteren, bijvoorbeeld de Kindreflex, de multidisciplinaire richtlijn voor de detectie en behandeling van suïcidale gedachten en de multidisciplinaire richtlijn rond vrijheidsbeperkende maatregelen.

Zoals u weet wil de Vlaamse overheid in het kader van de verdere uitbouw van de Vlaamse sociale bescherming de BelRAI geleidelijk invoeren als uniek inschalings-instrument. We financieren momenteel het SWVG om de toepasbaarheid van de verschillende BelRAI-ggz-modules te evalueren voor de zorg voor personen met een ernstige psychische aandoening en/of verslaving in Vlaanderen.

Specifiek voor geestelijke gezondheid wordt er vanuit het preventieve gezondheidsbeleid ingezet op het versterken van de individuele veerkracht en het

vermogen voor zelfhulp. We hebben hiervoor een beheersovereenkomst 'Algemene gezondheidsbevordering' met onze partnerorganisatie het Vlaams Instituut Gezond Leven, die inzet op brede universele preventie en geestelijke gezondheidsbevordering, zowel bij kinderen en jongeren als volwassenen en ouderen.

Concreet zal Gezond Leven dit jaar een educatief model over mentaal welbevinden naar buiten brengen. Dit model zal de burger, maar ook intermediairs en professionals in de preventie en de eerste lijn, informeren over wat belangrijke bouwblokken zijn van geestelijke gezondheid, en tegelijkertijd ook enkele hoeboodschappen meegeven.

Daarnaast wordt in 2020 een online 'toolbox' ontwikkeld waarin gevalideerde interventies de Vlaming ondersteunen bij het ontwikkelen van belangrijke competenties rond geestelijke gezondheid.

De beheersovereenkomst 'Algemene gezondheidsbevordering' met onze partnerorganisatie Gezond Leven loopt eind dit jaar af. Eind 2019 lanceerde ik een oproep voor een nieuwe partnerorganisatie, specifiek voor geestelijke gezondheidsbevordering. Deze nieuwe partnerorganisatie zal vanaf 2021 de preventie van geestelijke gezondheidsproblemen en bevordering van een positieve geestelijke gezondheid sterker op de kaart zetten, met bijzondere aandacht voor de doelgroep kinderen en jongeren en afgestemd op de aanwezige noden en behoeften. Ook het Vlaams Actieplan Suïcidepreventie loopt eind 2020 af. In mijn beleidsnota is voorzien om een evaluatie van het actieplan uit te voeren en een nieuw Vlaams Actieplan Suïcidepreventie uit te werken. Het spreekt voor zich dat in dit nieuwe plan ook aandacht zal zijn voor kinderen en jongeren.

Daarnaast is er sinds 2018 een nieuwe gezondheidsdoelstelling: 'De Vlaming leeft gezonder in 2025 op vlak van alcohol, tabak, drugs, voeding, beweging en sedentair gedrag.' Er zijn verscheidene proces- en gedragsindicatoren gedefinieerd, om de voortgang op dit vlak te monitoren. In 2021 zal het strategisch plan 'De Vlaming leeft gezonder in 2025' tussentijds geëvalueerd worden.

Ik bevestig graag nog eens het belang om reeds vanaf jonge leeftijd te waken over de geestelijke gezondheid van onze jongeren. Onder meer de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) hebben hier een belangrijke taak. Doorheen de schoolloopbaan zijn er systematische contactmomenten tussen CLB en leerling. Sinds het nieuwe decreet Leerlingenbegeleiding van 2018 moeten de CLB's tijdens die momenten ook meer aandacht hebben voor geestelijke gezondheid, sociaal-emotionele aspecten en andere leefstijlfactoren.

Om het CLB hierbij een houvast aan te bieden, is de methodiek 'Gezond leven? Check het even!' ontwikkeld. In samenwerking met vijf CLB's wordt de haalbaarheid onderzocht om, in kader van het systematisch contactmoment in het derde middelbaar, alle leerlingen te bevragen op het vlak van leefstijlaspecten. Zowel de bevraging als de registratie van de gegevens gebeurt gestandaardiseerd. Op geaggregeerd niveau kunnen die data op termijn dus inzicht geven in onder andere de geestelijke gezondheid van alle Vlaamse jongeren en mee een bron vormen voor evaluatie van het beleid en het blootleggen van noden.

Tot slot, sinds 2018 is vanuit Vlaanderen aan de netwerken geestelijke gezondheid voor kinderen en jongeren in Vlaanderen en Brussel een programma voor vroegdetectie en vroeginterventie toegevoegd. We blijven hier uiteraard verder op inzetten.

De complexe bevoegdheidsverdeling mag ons als Vlaamse overheid er niet van weerhouden om een voortrekkersrol te spelen. We zullen ten eerste het aanbod inzake geestelijke gezondheidszorg uitbreiden. In dat verband waken we er ook over dat de beschikbare middelen maximaal en rechtstreeks ten goede komen aan de persoon met een zorg- en ondersteuningsnood.

Daarnaast kiezen we ook duidelijk voor een zorg en dienstverlening dicht bij mensen: de steden en gemeenten krijgen een sterkere regiefunctie en extra middelen om die waar te maken. Meer dan ooit mikken we op samenwerking en het bundelen van krachten. Op het lokale niveau moeten we de bevoegdheidsverdeling weten te overstijgen. We houden als doelstelling dat de zorg de noden van de individuele burger moet kunnen volgen. Organisatie van zorg en verschillende aansturingslijnen staan in functie van die doelstelling. Concreet is bijvoorbeeld het digitaal zorg- en ondersteuningsplan een methodiek om die doelstelling waar te maken.

Samenwerking met de federale overheid blijft aan de orde, gezien de huidige bevoegdheidsverdeling inzake geestelijke gezondheidszorg. Concreet wordt er samen met de federale overheid gewerkt aan de hervorming van de geestelijke gezondheidszorg via de netwerken kinderen en jongeren en de netwerken volwassenen.

De hervorming van de geestelijke gezondheidszorg voor volwassenen is tien jaar geleden opgestart. Bedoeling is om de zorg te reorganiseren zodat deze beter aansluit bij de noden van de zorggebruikers en hun context, en dit in het kader van vermaatschappelijking van de zorg. In 2015 werd vervolgens een nieuw beleid inzake de geestelijke gezondheid van kinderen en jongeren opgestart. De Vlaamse en federale overheid nemen ieder vanuit hun bevoegdheid initiatieven om deze hervorming verdere invulling te geven. De hervormingsbewegingen worden aangestuurd door de interministeriële conferenties.

De verschillende bevoegde ministers voor de volksgezondheid hebben in 2018 vervolgens hun goedkeuring verleend aan een gemeenschappelijke verklaring voor de realisatie van een nieuw geestelijk gezondheidsbeleid voor ouderen. Het is de bedoeling om de huidige netwerken voor de doelgroep volwassenen tussen 16 en 64 jaar uit te breiden naar de doelgroep ouderen. Uiteraard dient hierbij wel rekening gehouden te worden met de specifieke noden van deze doelgroep. Het uitrollen van een hervorming voor de doelgroep ouderen en het verder opvolgen van het hervormingsbeleid voor de doelgroepen volwassenen en kinderen en jongeren, is wat op de plank ligt voor deze legislatuur.

Aanvullend voorziet het nieuwe Vlaamse decreet betreffende de organisatie en ondersteuning van het geestelijke gezondheidsaanbod erin dat regionale netwerken geestelijke gezondheid een erkenning kunnen krijgen en specifieke opdrachten. De uitvoering van deze decretale opdracht zal ook deze legislatuur gebeuren, in nauwe afstemming met de federale overheid.

De Gezondheidsenquête 2018 leert ons dat we op de indicatoren van subjectief welbevinden, alsook inzake de aanwezigheid van psychische problemen beter scoren in het Vlaamse Gewest dan in beide overige gewesten van het land. Dat is een opsteker voor het beleid dat de voorbije jaren gevoerd werd en voor de vele inspanningen die hulpverleners en organisaties dagelijks ondernemen om goede zorg te bieden.

Ik stel wel vast dat het subjectieve mentaal welbevinden in vergelijking met de Gezondheidsenquête van 2013 niet sterk verbeterd is. Wel is er een stabilisering merkbaar in de meeste parameters ten opzichte van 2013. Soms is er ook een verbetering. Dat zijn hoopgevendende signalen, na een zeer duidelijke en verontwaardigende verslechtering van de situatie in 2013 ten opzichte van 2008. We merken echter nog een lichte achteruitgang als het gaat over de vitaliteit, het gevoel van optimale levensenergie. Daarnaast is het een grote meerwaarde dat voor de eerste keer ook psychische stoornissen bij kinderen en jongeren van 2 tot 18 jaar onderzocht werden. Deze cijfers maken opnieuw duidelijk dat de geestelijke gezondheid van de Vlaming een beleidsprioriteit hoort te zijn. De uitdaging is om

deze situatie verder om te buigen naar een positieve trend, een verbetering van de geestelijke gezondheid op populatieniveau.

Digitalisering van de dienstverlening is een centraal aandachtspunt en we willen de komende jaren online hulpverlening een duidelijke plaats geven in het hulpverleningslandschap. Steeds meer organisaties gaan aan de slag met online tools en applicaties. We zetten verder in op de uitwerking van online hulpverlening en 'blended care' in de centra geestelijke gezondheidszorg. Daarnaast installeren we een tweedelijns chatfunctie bij de centra geestelijke gezondheidszorg. Dit biedt mogelijkheden voor deze actieve doelgroep om laagdrempelig en eenvoudig toegang te vinden tot gepaste hulpverlening.

Sinds april 2019 wordt door mijn federale collega bevoegd voor Volksgezondheid De Block voorzien in een terugbetaling van eerstelijns psychologische hulp voor volwassenen van 18 tot 65 jaar met een depressie, angstproblematiek of alcoholafhankelijkheid. Dit nieuwe systeem moet enige tijd krijgen om goed geïmplementeerd te geraken en zijn meerwaarde te bewijzen. Via de interministeriële conferentie (IMC) Volksgezondheid zal ik erop aandringen om dit systeem te evalueren en zo nodig bij te sturen, om bijvoorbeeld de uitbreiding van deze problematiek te overwegen. Cruciaal is: bereiken we hiermee wat we beogen, namelijk een aanbod aan geestelijke gezondheidszorg dichtbij de mensen, en hoe is de inbedding van die functie in het Vlaamse welzijns- en gezondheidslandschap?

Daarnaast is 'health and wellbeing in all policies' een belangrijk sturend begrip. Om de veerkracht van deze groep te verhogen, zijn ook vele andere initiatieven nodig, binnen en buiten mijn beleidsdomein. Ik denk aan de uitvoering van het decreet over buitenschoolse opvang en activiteiten, om nog een voorbeeld binnen mijn beleidsdomein te noemen, maar even goed initiatieven die door werkgevers kunnen genomen worden, een aantrekkelijke, gezonde en groene woonomgeving met mogelijkheden tot ontmoeting en vrije tijd enzovoort.

Voor kinderen en jongeren tussen 12 en 16 jaar werd in 2019 de hernieuwde methodiek Nok Nok gelanceerd, met als doel het versterken van veerkracht en het bevorderen van mentaal welbevinden van jongeren door een online coaching-platform. Gezond Leven zet in 2020 verder in op de bekendmaking van Nok Nok door cocreatief met jongeren originele ideeën uit te werken om de methodiek te promoten naar de einddoelgroep. Daarnaast zal er een aanbod ontwikkeld worden voor professionals die in contact komen met jongeren. Zo kunnen zij jongeren die veel baat kunnen hebben bij de tips en oefeningen toeleiden naar het platform.

Het Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie (VLESP) is volop bezig met de ontwikkeling van een 'serious game' voor de preventie van zelfdoding bij jongeren. De game heeft als bedoeling om jongeren tussen 12 en 16 jaar op een aangename, speelse en creatieve manier copingsvaardigheden en emotieregulatievaardigheden aan te leren, die beschermende factoren zijn voor de ontwikkeling van suïcidaliteit. De game zal gratis aangeboden worden in de vorm van een app. De lancering is voorzien voor het najaar van 2020.

Daarnaast zal VLESP in 2020 starten met de ontwikkeling van een Vlaamse tool die beoogt suïcidaliteit tussen jongeren en hulpverleners beter en gemakkelijker bespreekbaar te maken. Doel van de tool is om als hulpverlener samen met de jongeren een safetyplan op te bouwen en zo de jongere meer inzicht te geven in de eigen suïcidale gedachten en gedrag en de daarmee samenhangende risico- en protectieve factoren. Deze tool zal eind 2020 uitgetest worden in een pilotstudie met hulpverleners en jongeren.

Gezien de grote impact van problematisch eetgedrag op de verdere fysische, psychologische en sociale groei van kinderen en jongeren hebben wij ook aan onze partnerorganisatie voor eet- en gewichtsproblemen, met name het kenniscentrum

Eetexpert, gevraagd om dit jaar prioritair in te zetten op het versterken van het huidige preventie- en eerstelijnsaanbod ten aanzien van kinderen en jongeren met eet- en gewichtsproblemen. Het doel is te zorgen voor meer fysisch en psychisch welbevinden in de fase dat jongeren erg lichaamsgericht zijn. Het kenniscentrum zet dit jaar tegelijk in op de settings onderwijs, zorg, vrije tijd, media en beleid.

Verder heeft Vlaanderen met de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) en het Consortium Tabak al jaren sterke partners in middelenpreventie. Die werking blijft ook in 2020 doorlopen, in afwachting van een nieuwe beheers-overeenkomst voor partnerorganisaties vanaf 2021. De partnerorganisaties zorgen voor de ontwikkeling en verspreiding van methodieken naar onder anderen kinderen en jongeren, en dit in allerlei settings. Ten slotte zorgt ook De Sleutel als organisatie met terreinwerking al jaren voor het ondersteunen van psychologische en psychosociale vaardigheidstraining in het basisonderwijs en de preventie van middelengebruik in het secundair onderwijs.

De samenwerkingsverbanden 1Gezin1Plan hebben als doel een laagdrempelige, snel inzetbare en beter afgestemde hulp aan kinderen, jongeren en gezinnen te bieden. Momenteel zijn er vijftien samenwerkingsverbanden actief in Vlaanderen. In elk van deze samenwerkingsverbanden is er minstens een voltijdequivalent eerstelijnspsycholoog voor kinderen en jongeren tewerkgesteld. We nemen zo snel mogelijk de nodige initiatieven om dit aanbod verder uit te rollen in Vlaanderen en Brussel.

We zorgen voor een structurele ondersteuning van de vijf OverKop-huizen in Vlaanderen. We zien dat lokale besturen ook uit eigen beweging met lokale partners gelijkaardige initiatieven nemen, en dit kunnen we alleen toejuichen. Tot slot steunen we ook de vrijwilligers van Therapeuten voor Jongeren (TEJO).

Binnen de huidige legislatuur is het de bedoeling om sterkere verbindingen te maken tussen Welzijn, Volksgezondheid, Gezin, Armoedebestrijding en andere domeinen. In de voorgaande vragen heb ik al vermeld dat 'health and well-being in all policies' een belangrijke leidraad is, alsook de afstemming met de federale overheid via de IMC Volksgezondheid. Het is onze betrachting om te focussen op zorgzame buurten en zorg dicht bij de mensen. Initiatieven vanuit de verschillende bevoegdheidsniveaus moeten in functie staan van die doelstelling.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Dat is een omstandig antwoord. Ik krijg bij het beluisteren van uw antwoord een beetje een flashback naar uw voorganger.

Minister Wouter Beke: Ik neem aan dat dat als een compliment is bedoeld.

Lorin Parys (N-VA): Uiteraard. Niemand zou mij van iets anders durven te verdenken, minister.

Minister, ik heb een paar vragen. Ik was eerst en vooral blij dat u zei dat we richtlijnen opstellen als kwaliteitsvereiste. Dat vind ik heel belangrijk. Ik zal op diezelfde nagel blijven kloppen totdat ze er ook effectief zijn. Want ik denk dat dat de manier is waarop we echt outcomebased kunnen gaan werken in de geestelijke gezondheidszorg.

Ik wil nog even terugkomen op het rapport waar mijn vraag over gaat, omdat er nog wel wat cijfers in stonden die wat vragen oproepen. Het is bijvoorbeeld opmerkelijk dat er in Vlaanderen dubbel zoveel kinderen en jongeren medicatie voorgeschreven krijgen ten opzichte van hun leeftijdsgenoten in Franstalig België – in Wallonië en Brussel. Mijn vraag aan u is welke verklaring u daarvoor kunt geven. Wat gaan we daaraan doen? Want het lijkt mij absoluut geen goede evolutie om vast te stellen dat we dubbel zoveel medicatie voorschrijven voor psychische stoornissen in vergelijking met de rest van het land.

Mijn tweede vraag gaat over een aantal aspecten die werden bevraagd, zoals levenstevredenheid en psychisch welbevinden en het niveau van levensenergie – aspecten die sociaal bepaald zijn. Dan zien we dat vrouwen en personen met de laagste opleiding minder gunstige waarden laten noteren voor elk van die indicatoren. Minister, gaat u iets doelgroepspecifiek doen om daarop in te zetten?

Mijn laatste vraag gaat ook over een aantal cijfers, en over een belangrijke bevinding. In het rapport staat dat de problemen van kinderen en jongeren grotendeels door de ouders worden onderschat. Slechts de helft van de kinderen en jongeren met een vermoedelijke pathologie werd door de ouders als zodanig gemeld, zo staat het in het rapport. Kinderen werden vaker geïdentificeerd als kinderen met problemen als ze ADHD hadden en een emotionele en een gedragsstoornis.

Door de onderschatting vermoed ik dat er situaties ontstaan waarbij jongeren direct heel diep in het geestelijke gezondheidslandschap terechtkomen voor hulpverlening. Het zijn misschien situaties die we sneller kunnen detecteren, en die in het eerstelijnsaanbod kunnen worden opgelost wanneer de ouders zich sneller zouden aanmelden. Ik vraag dus naar sensibilisering, en ik pleit ervoor om de kennis van de ouders inzake onze geestelijke gezondheidszorg te verhogen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, u geeft zicht op een aantal instrumenten en tools. Mijn voornaamste bekommernis is wie ze zal inzetten, en ten behoeve van wie.

U weet dat er wachtlijsten zijn voor psychologische hulpverlening, zowel bij volwassenen als kinderen. Het heeft mij een beetje verbaasd dat u zegt dat het nieuwe federale systeem van terugbetaling voor de psycholoog, eerst wat kansen moet krijgen en dat u pas later gaat evalueren. Ik denk dat we allebei beseffen dat er op een aantal vlakken verbetering zou kunnen zijn. Ten eerste zou de doelgroep kunnen worden uitgebreid naar kinderen en senioren. Dat lijkt mij een logische beslissing. Ik denk niet dat we de evaluatie moeten afwachten om te weten dat voor de mensen die nu geen recht hebben op terugbetaling, dat potentieel een probleem is. Betaal maar eens de visites aan de psycholoog uit eigen zak zonder terugbetaling. Dat is niet voor iedereen een optie.

Ten tweede is het ook zo dat de diagnose die men moet meekrijgen om gebruik te mogen maken van dat aantal sessies, heel beperkend is. Angstproblematieken, verslaving: er is een veelheid aan psychische problematieken waar mensen wel baat hebben bij behandeling, ook in eerste lijn, zelfs met een beperkt aantal sessies. Dat is toch iets waar wij vanuit Vlaanderen vast voor kunnen pleiten. Ik besef dat u dat niet zelf kunt doen maar u klinkt terughoudender op dat vlak dan in een aantal vorige commissievergaderingen waarin u pleitte voor een uitbreiding van die doelgroep. Ik hoop u te kunnen overtuigen van die standpuntinname.

Een ander deeltje hebt u wel in de hand. Dat is geen supergroot deel maar wel een belangrijk. Ik denk aan de cgg's, aan de CAW's en al die plekken waar mensen ambulant terecht kunnen voor therapie, waar de wachttijden oplopen en het aanbod slinkt sedert vorig jaar en dat hier en daar in de toekomst ook zal slinken door de genomen beslissingen.

Ik ben dus zeker blij met uw aandacht voor de thematiek en met de instrumenten die u laat ontwikkelen, maar mijn vraag is of er voldoende mensen zullen zijn om in te zetten ten behoeve van een vaak kwetsbaar publiek.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik heb er vorige legislatuur al een paar keer op gewezen dat het wat betreft ons mentaal kapitaal zeer belangrijk is dat we zo vroeg

mogelijk, dus preventieve, maatregelen treffen. Dat is eigenlijk ook in het regeerakkoord ingeschreven, namelijk in de paragraaf waarin staat dat we al vanaf de kleuterklas methodieken gaan leren aan onze kinderen. Niet dat dat alle problemen van psychisch welzijn uit de wereld zal helpen. Maar studies hebben gewezen op de goede resultaten daarvan, niet alleen voor de kinderen zelf maar ook de schoolresultaten en het algemene klimaat in de klas. Minister, ik ben zeer blij dat u daar werk van wilt maken. Hoe zult u daar samen met de minister van Onderwijs mee aan de slag gaan?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Wat de laatste vraag betreft: ik zal daar met collega Weyts over overleggen. We hebben een gemeenschappelijke beleidsraad Welzijn-Onderwijs in het vooruitzicht gesteld om dit soort thema's te bespreken. Ik heb in mijn antwoord al gezegd dat de CLB's een belangrijke rol spelen in de toewijzing daarvan.

Collega Van den Bossche, wat betreft mijn overleg met mijn federale collega en de ambitie om dat op de juiste plaats op het juiste moment te bespreken: dat zullen we zeker doen. Ik weet niet in welke mate u aan mijn timbre hebt gehoord dat ik daar iets anders over gezegd heb dan vorige keer.

Freya Van den Bossche (sp-a): Vorige keer hebt u gepleit voor een uitbreiding en gewezen op de federale verantwoordelijkheid op dat vlak en dat u het niet kon doen. Nu zegt u dat u vooraleer u pleit voor een wijziging, u een evaluatie wil afwachten. Dat is de voorzichtigheid die ik nu heb ontwaard, die er voordien minder was.

Minister Wouter Beke: We hebben daar een gemeenschappelijke bevoegdheid maar daar hebben de mensen niet veel aan. We zullen in overleg treden en kijken hoe we dat op de best mogelijke manier kunnen aanpassen.

Mijnheer Parys, de verschillen tussen de verschillende regio's zijn er op verschillende fronten. Waar de verklaringsfactoren zitten, staat niet in het rapport of toch niet op die manier. Ik wil er toch wel op wijzen dat we op verschillende terreinen in Vlaanderen een stuk beter scoren dan in Wallonië en Brussel. *(Opmerkingen van Lorin Parys)*

Ik heb hier de verschillende parameters bij. Dat neemt niet weg dat we ook in Vlaanderen ons werk daaromtrent te doen hebben.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de vereiste kwalificatie van kinderbegeleiders
– 1139 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de erkenning van verworven competenties voor het knelpuntberoep van kinderbegeleider
– 1209 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): De Vlaamse Regering legde op de ministerraad van 24 januari 2020 een lijst van beroepskwalificaties vast waarvoor EVC-trajecten (elders

verworven competentie) kunnen worden uitgewerkt. Voor de Welzijnssector staan daar kinderbegeleider baby's en peuters en kinderbegeleider schoolgaande kinderen in.

In het decreet Kinderopvang is opgenomen dat tegen 1 april 2024 al wie professioneel actief is in de kinderopvang, moet beschikken over de correcte kwalificatie in de kinderopvang. Voor wie voldoende ervaring kan voorleggen, geldt een vrijstelling.

In dat kader werd tijdens de vorige legislatuur beslist om mentoruren te financieren om zo de diensten en onthaalouders te begeleiden naar die kwalificatie. Bedoeling is kinderbegeleiders een assessment te laten ondergaan om hun competenties te meten en om zo na te gaan of ze zich op bepaalde vlakken moeten bijscholen om de nodige kwalificaties te kunnen bekomen. In die zin past de beslissing van de Vlaamse Regering volledig in het beleid van de vorige regering.

In de vorige legislatuur was Kind en Gezin al gestart met een werkwijze waarbij elders verworven competenties in rekening zouden worden gebracht bij het behalen van de nodige kwalificatie. Wat is de stand van zaken? Wijzigt de recente beslissing van de Vlaamse Regering iets aan die werkwijze?

Werden al assessments uitgevoerd? Zo ja, wat is daarvan de eerste stand van zaken? Moeten nog veel mensen een bijkomende opleiding volgen of zijn er heel wat mensen die voldoende elders verworven competenties hebben om een kwalificatiebewijs te ontvangen?

Hebt u zicht op hoeveel mensen die actief zijn in de kinderopvang zonder de nodige kwalificatie vandaag, nog niet zijn ingestapt in dit traject? Zullen zij worden aangespoord om alsnog deel te nemen?

Er is heel veel verwarring over de recente beslissing van de regering. Sommigen hebben de indruk dat er helemaal geen kwalificaties meer vereist zijn. Wordt een en ander duidelijk gecommuniceerd naar de basis, in het bijzonder naar de diensten en de onthaalouders en naar de grootste groep mensen die volgens het decreet die kwalificatie nog moeten behalen?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Mevrouw Saeys verwees terecht naar de beslissing van de Vlaamse Regering. We hebben daar vorige week in de plenaire vergadering ook al over gedebatteerd. Ik wil de vraag toch ook in deze commissie stellen om na te gaan wat de implicaties zijn voor de sector van de kinderopvang.

Aangezien kinderopvang een zeer belangrijke bijdrage levert tot het creëren van gelijke kansen voor baby's, kinderen en volwassenen werd enkele jaren geleden door Kind en Gezin en de sector een pedagogisch raamwerk opgesteld waarin heel wat nodige en noodzakelijke competenties benoemd werden. Daarnaast werden in 2018 door de Europese Commissie 22 kwaliteitsindicatoren opgesteld voor een kwalitatieve kinderopvang. Hierin werd naast de nodige competenties die het personeel dient te hebben, ook gekeken naar werkcondities, betaalbaarheid en toegankelijkheid van de kinderopvang.

De sector van de kinderopvang kampt met heel wat uitdagingen. In december vorig jaar heeft er in dit huis nog een dialogtafel plaatsgevonden waaraan zowel de sector kinderopvang als de onderwijssector deelnamen om net dit probleem aan te kaarten. Een van de uitkomsten hiervan was dat enerzijds de huidige instroom van profielen niet voldoet aan de verwachtingen. Kinderopvang heeft een heel snelle evolutie doorlopen van een louter medisch-hygiënisch concept naar focus op de sociale en pedagogische functie. We hebben het daar al uitgebreid over gehad in het verleden. Bovendien is de werkdruk ook verhoogd van één op zes naar één op

acht begeleiders, en vanaf twee begeleiders zelfs naar één op negen. Anderzijds is er de krapte op de arbeidsmarkt, waardoor mensen voor andere opleidingen en beroepen kiezen die meer voordelen bieden.

De dialoogtafels benadrukten ook het belang aan kwaliteit van de kinderopvang. Door de krapte, maar ook door de hoge werkdruk, is er dikwijls minder tijd om de sociale en pedagogische functie van kinderopvang te verbeteren. Er is sprake van de nood aan 'kindvrije uren' en aan een functiemix van verschillende profielen.

In andere Europese landen, waaronder Frankrijk en Duitsland, worden meer en meer vereisten opgelegd voor de aanwezigheid van minstens één personeelslid met een bachelor- of zelfs een masterdiploma per groep van kinderen. In Nederland heeft men sinds 2019 het verplichte aantal pedagogisch medewerkers per nuljarigen zelfs verhoogd en heeft elke kinderopvang een pedagogisch beleidsmedewerker.

Vlaanderen scoort hierin momenteel minder. In Vlaanderen vragen we bijvoorbeeld een bacheloropleiding voor de kleuteropleiding, maar is dit geen vereiste voor mensen die werken met de kleinste kinderen. Voor alle duidelijkheid, de sp.a is voorstander van tot op zekere hoogte meer te kijken naar verworven competenties dan naar diploma's. We vinden het ook een goede zaak dat de Vlaamse Regering werkt maakt van het definiëren van die beroepen, waar voortaan geen diploma meer strikt noodzakelijk is. Eigenlijk zijn we zelfs vragende partij om die lijst, waar nu tien beroepen op staan, in de nabije toekomst te verruimen, want het is duidelijk dat we op onze arbeidsmarkt elk talent zullen moeten benutten. Diploma is belangrijk, maar mag niet de enige voorwaarde zijn en mag ook niet het eindpunt zijn, maar eerder het begin van een verder ontwikkelingstraject. Uiteraard is het wel belangrijk dat minstens even hoge kwaliteitsstandaarden daarbij gegarandeerd blijven.

Indien er geen diplomavereisten meer nodig zijn, welke competenties worden naar voren gebracht? Zal het pedagogisch raamwerk hiervoor de leidraad zijn?

Gebeurt er in Vlaanderen een toetsing aan de acht kwaliteitsindicatoren van 'early childhood education and care' (ECEC) die direct verwijzen naar gekwalificeerd personeel en een continue opleiding, goede werkcondities en degelijke verloning?

De sector is vragende partij om, in navolging van een aantal andere Europese landen, meer bachelors te integreren in de kinderopvang, om die sociale en pedagogische functie meer te kunnen opnemen. Zoals gezegd, scoren wij daar momenteel minder in dan die andere landen. In het decreet wordt dat niet meegenomen. Wat is uw standpunt daaromtrent? Ziet u daar ruimte voor verbetering?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Over de vraag of de recente beslissing van de regering iets wijzigt aan de werkwijze waarbij met elders verworven competenties rekening zou worden gehouden bij het behalen van de nodige kwalificaties, is het antwoord neen.

Met de goedkeuring van de lijst geeft de Vlaamse Regering uitvoering aan het decreet van 26 april 2019 betreffende een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties. Voor de tien beroepskwalificaties die op deze eerste lijst worden vermeld kunnen EVC-trajecten worden uitgewerkt. De regelgeving voor kinderopvang van baby's en peuters en voor buitenschoolse kinderopvang wijzigt niet. De kwalificatievoorwaarden blijven onverminderd gelden.

Voor deze tien beroepskwalificaties is de afgelopen maanden in EVC-pilootprojecten aan standaarden en instrumenten gewerkt. Zo is er, in samenwerking met

de sector kinderopvang en de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's), ook een instrument voor assessment uitgewerkt voor kinderbegeleiders.

De Vlaamse Regering zal binnenkort beslissen over de erkenning van de EVC-standaarden en de EVC-testcentra. Daarna kunnen, vanaf eind maart, de eerste kandidaten die slagen worden gecertificeerd.

Ik vernam van de minister van onderwijs dat er nog geen eindrapporten ter beschikking zijn. De deadline hiervoor is juni 2020. De resultaten van de eerste ronde van het pilootproject voor de kinderbegeleider in de kinderopvang zijn wel reeds ter beschikking gesteld door de projectmedewerkers van het CVO-pilootproject voor de kinderbegeleider.

Voor de kinderbegeleider baby's en peuters zijn er vijftien competenties omschreven in de beroepskwalificatie. Wie niet op alle vijftien geslaagd is, krijgt een competentiebewijs voor deze competenties die wel in orde zijn. Dat bewijs geeft recht op vrijstelling voor dat deel van de reguliere opleiding kinderbegeleider baby's en peuters.

Eind 2019 werden de eerste 30 assessments uitgevoerd: er waren 450 beoordelingen – 30 kandidaten maal 15 competenties – waarvan 298 positief. Voor deze kandidaten werd de weg naar het behalen van een beroepskwalificatie dus met nagenoeg twee derde ingekort. Van de 30 kandidaten slaagden er 2 voor alle 15 competenties, 28 kandidaten behaalden competentiebewijzen, de mediaan kandidaat behaalde tien op vijftien.

In de proefperiode werden 14 assessoren opgeleid, verbonden aan tien verschillende CVO's. Er volgt nu tot juni 2020 een tweede testronde van 120 assessments.

Het vergunningenbesluit van de kinderopvang baby's en peuters voorziet in een overgangsperiode tot 31 maart 2024 voor de kinderbegeleiders om een kwalificatie te behalen. Jaarlijks worden de organisatoren bevraagd over het aantal niet-gekwificeerde medewerkers.

Wat de groepsopvang betreft, beschikt op 1 januari 2019 90,1 procent van de kinderbegeleiders over de nodige kwalificatie, de overige 9,9 procent beschikt daar niet over.

Wat gezinsopvang betreft, beschikt op een totaal van 5000 onthaalouders een 600-tal onthaalouders niet over de nodige kwalificatie. Ze worden sinds 2019 op de werkvloer ondersteund door mentoren om via opleiding of assessment gekwalificeerd te geraken. In de loop van 2020 en de volgende jaren zullen allen worden aangespoord om zich te kwalificeren. Hierbij zal de mogelijkheid tot deelname aan het EVC-assessment ruim kenbaar worden gemaakt.

De berichtgeving in de media mist nuance en geeft aanleiding tot onbegrip wat zeker niet eenmalig is.

De administraties Onderwijs en Werk hadden een communicatieplan klaar maar werden blijkbaar in snelheid genomen. De komende periode wordt breder gecommuniceerd naar alle betrokkenen. Vanuit het Agentschap Opgroeien werd intussen toelichting gegeven via een nieuwsbericht op de website en in de maandelijkse nieuwsbrief. Dit zal ook aan bod komen op het volgende sectoroverleg kinderopvang.

De beroepskwalificatie kinderbegeleider baby's en peuters en de beroepskwalificatie kinderbegeleider schoolgaande kinderen werden in 2017 door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Basiskennis van het pedagogisch raamwerk is een onderdeel van de beroepskwalificatie voor kinderbegeleider baby's en peuters.

Alle informatie over de beroepskwalificatie en de vereiste competenties is terug te vinden in de kwaliteitsdatabank van het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV).

Er is op dit ogenblik enkel informatie over het totale aantal gekwalificeerde kinderbegeleiders, verantwoordelijken en hun initiële opleiding en over het aantal ondersteunende medewerkers en hun kwalificatie. Informatie over doorlopende professionele ontwikkeling, werkomstandigheden en verloning van medewerkers wordt niet systematisch verzameld.

Ongetwijfeld zijn de kwaliteitsindicatoren in het kader van het Europees kwaliteitskader voor opvang en onderwijs voor jonge kinderen erg belangrijk. Tegelijk is het een doelstelling om de administratieve last voor organisatoren te beperken en hen niet te overbevragen. Dat evenwicht moet zeker bewaard blijven.

Bij de verantwoordelijken en ondersteunende medewerkers in de kinderopvanglocaties, die soms wel en soms niet mee dagelijks op de werkvloer staan, is er een veelheid van bachelors en masters aan de slag. Zo zijn bij de organisatoren van gezinsopvang met aangesloten onthaalouders ondersteunende dienstverantwoordelijken aan de slag: 81,33 procent van hen heeft een bachelordiploma en 11 procent een masterdiploma. Van de verantwoordelijken van grote groepsopvang is 41 procent bachelor en 7 procent master. Van de verantwoordelijken van kleine groepsopvang beschikt 17,58 procent over een bachelordiploma, ook al is dat geen vereiste in de regelgeving. Zij staan veelal mee in voor de dagelijkse opvang van de kinderen.

Ook kinderbegeleiders in gezinsopvang en groepsopvang zijn soms bachelor of master. In de gezinsopvang is respectievelijk 11,58 procent en 1,22 procent van de kinderbegeleiders bachelor of master. In de groepsopvang is respectievelijk 6,1 procent en 0,42 procent van de kinderbegeleiders bachelor of master.

De vraag naar meer hooggeschoolde medewerkers op de werkvloer is terecht maar staat niet op zich. Bovendien staat tegenover de vertaling naar subsidiëring een kostenplaatje. De voorbije jaren werd wel ingezet op ondersteuning van organisatoren en die wordt veelal opgenomen door bachelors.

Voor de kleine en niet of weinig gesubsidieerde groepsopvang is er het ondersteuningsnetwerk kinderopvang Mentos. Voor de gezinsopvang werden de pools versterkt met mentoren in het kader van het kwalificerend traject.

In de komende periode zal worden nagedacht over verdere stappen op het vlak van kwaliteit. Daarbij is inzet van competente medewerkers binnen een competent systeem van groot belang. Het gaat dan niet alleen over hooggeschoolde medewerkers, maar ook over doelgroepmedewerkers. Organisatoren zijn zeker bereid om mee te werken aan instroom uit kansengroepen op voorwaarde dat zij hiervoor passend kunnen worden ondersteund. Zo wordt gedeeltelijk ook tegemoetgekomen aan de schaarste op de arbeidsmarkt.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Als ik het goed begrepen heb, zijn er eigenlijk maar dertig aanvragen gebeurd voor assessments. U zegt dat bijna 10 procent niet beschikt over de nodige competenties. Dat is een zeer klein aantal. Ik denk niet dat u vermeld hebt over hoeveel personen in totaal het gaat die nog competenties moeten verkrijgen en momenteel al actief zijn in de kinderopvang. Daar had ik graag nog een antwoord op gekregen.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Het is heel belangrijk dat die competenties heel ernstig worden genomen. U verwijst naar de communicatie. Daar is inderdaad een en ander fout gelopen. Ik zeg niet dat dat aan u ligt. Er is in elk geval een zeer grote gevoeligheid in de sector omdat men wel vaker het gevoel heeft dat de indruk wordt gewekt dat als je zelf kinderen hebt opgevoed, je daar als professioneel kinderbegeleider aan de slag kunt. Daarom is de communicatie heel erg belangrijk.

Mijn bijkomende vraag is hoe u samen met de sector in dialoog zult gaan om die gevoeligheid weg te masseren want op zich is dit een zeer goede maatregel en is het belangrijk dat we zoveel mogelijk mensen in dat traject kunnen krijgen.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, collega's, het is inderdaad geen afzweren van de diploma's of een devalueren van onze jongeren die in het secundair onderwijs deze opleiding volgen, hetzij verzorging in het beroepsonderwijs, hetzij het zevende jaar specialisatie kinderverzorging, leefgroepenwerking en dergelijke meer. Ik denk niet dat dat de boodschap is. De boodschap is daarentegen net wel om te proberen mensen die op zoek zijn naar een job of die al ervaring hebben opgedaan, te kunnen toeleiden naar dit knelpuntberoep. We moeten dat allemaal samen als een positieve boodschap zien.

Minister, collega's, het is mijn oproep dat we uiteraard heel duidelijk moeten communiceren. We hebben in Competent, u allen bekend, twee profielen: het profiel van kinderverzorger en het profiel van kinderoppas. Voor wie het wil opzoeken: profiel 130301 en profiel 130401. Die competenties verschillen een beetje. Vanuit onze fractie vinden wij het zeer duidelijk heel goed dat we via elders verworven competenties of elders verworven kwalificaties mensen proberen aan te trekken naar dit beroep. Maar de V van 'verworven' is uiteraard wel belangrijk alvorens mensen instappen in het beroep. We willen er zeker voor zorgen dat daarover gewaakt wordt. Minister, we nemen aan dat u kunt antwoorden dat dat wel degelijk het geval is.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Minister, het is eigenlijk een goede maatregel. Het is goed dat er gelijkstelling van competenties komt. Dat zorgt ook voor een kader waarin kwalificaties en competenties van mensen tellen. Maar ik deel wel de bezorgdheid van de collega van sp.a.

Dat hoort toch een en-enverhaal te zijn. Ik ben blij dat u uitgebreid bent ingegaan op de idee van bachelors en masters in de kinderopvang. Maar ik hoor vanuit de sector keer op keer dat dat op dit moment met het financiële raamwerk dat u biedt, steeds moeilijker wordt. Ik hoor dat zij daar zelf op inzetten maar dat zij steeds vaker het signaal geven dat ze niet weten hoe lang dat nog leefbaar is, terwijl de bachelor Pedagogie van het Jonge Kind daar specifiek voor ontwikkeld is en die op drie plekken wordt aangeboden in Vlaanderen en Brussel. Hoe gaat u ervoor zorgen dat dit echt een en-enverhaal wordt zodat we de gelijkgestelde competenties gaan aanscherpen en bevorderen, maar dat intussen de mensen die specifiek gevormd zijn om die pedagogische kwaliteit in de kinderopvang te verhogen, effectief tewerkgesteld worden op een manier waarbij de kinderopvang zelf daar zijn broek niet aan scheurt.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Het gaat hier over EVC's en niet over GC's: over elders verworven competenties en niet over geen competenties. Die indruk is gewekt. *(Opmerkingen van Celia Groothedde)*

Ik zeg niet dat u dat zegt. U hoeft zich niet aangesproken te voelen. Ik viseer in deze commissie absoluut niemand, maar sommigen hebben het zo geïnterpreteerd op basis van de eerste communicatie die daarover is gevoerd. Dat is wat ik wilde zeggen. We zijn het er allemaal over eens dat het gaat over elders verworven competenties.

Is dertig assessments weinig? Ja, maar dat is ook omdat het over een testfase gaat. Nu gaat het erover hoe we dit verder kunnen uitrollen in de toekomst.

Mijnheer Daniels, we spreken niet meer over kinderverzorgsters maar over kinderbegeleiders. *(Opmerkingen van Koen Daniëls)*

Uw collega's steunen mij. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Voorzitter, ik zal niemand viseren en dat was ook zo niet bedoeld. Het was algemeen bedoeld. In de groepsopvang zijn er 987 en in de gezinsopvang circa 600 die nog niet gekwalificeerd zijn. Dat zijn de absolute cijfers achter de percentages.

We gaan nu met het Agentschap Opgroeien bekijken hoe we dat verder kunnen uitrollen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, als ik de cijfers hoor, denk ik dat we nog voor een grote uitdaging staan. Nog heel wat mensen zullen de nodige bijkomende competenties moeten aanleren opdat ze volwaardig de kwaliteit in de toekomst kunnen bieden die we verwachten binnen de kinderopvang.

Ik kijk alvast uit naar het komende jaar, naar wat dat zal geven aan aantal assessments. We moeten dat zeer goed en van nabij opvolgen zodat mensen actief gestimuleerd en ondersteund worden om de nodige competenties effectief te halen, want we moeten kost wat kost vermijden dat mensen die nu actief zijn in de sector door zulke omstandigheden zouden uitvallen.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Ik wil dat grotendeels onderschrijven. We kunnen ongetwijfeld binnen een jaar in deze commissie de evaluatie maken. Laat ons hopen dat er dan meer mensen in de sector actief zijn en dat de juiste competenties daar aanwezig zijn. We moeten daar samen voor gaan.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Elke Sleurs aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het rapport van het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg over gezondheidsgeletterdheid – 1152 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Minister, het Vlaamse preventiebeleid is gestoeld op de principes van gezondheid en welzijn in elk beleid met het oog op gezondheidswinst op bevolkingsniveau. Zowel individuen als maatschappelijke geledingen kunnen hiertoe bijdragen. Een van de doelstellingen is dat er meer aandacht komt voor vaardigheden inzake gezondheidsgeletterdheid bij de bevolking, zoals ook beschreven in de beleidsnota.

Recent publiceerde het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) een syntheserapport in verband met gezondheidsgelletterdheid of vaardigheden inzake gezondheidsgelletterdheid. De doelstelling van deze studie wordt als volgt omschreven: "... om het beleid rond gezondheidsgelletterdheid in enkele landen te analyseren, om er lessen uit te trekken en om aanbevelingen te formuleren over elementen waarmee best rekening wordt gehouden bij de ontwikkeling van een eventueel Belgisch federaal actieplan".

België maakte geen deel uit van de eerste Europese meting in 2012 rond gezondheidsgelletterdheid bij de Europese bevolking waardoor geen cijfers bekend zijn. Het KCE-rapport maakt wel melding van een studie van de Christelijke Mutualiteiten uit 2014 waarbij 41,3 procent van de ondervraagden een onvoldoende of problematisch niveau van gezondheidsgelletterdheid bleek te hebben. Een andere enquête is van Sciensano van oktober 2019, en die toont een gunstigere score van 33,4 procent onvoldoende of problematische niveaus.

Uiteraard heeft dit gevolgen op preventief en curatief vlak. Mensen begrijpen hun aandoening niet goed en vinden moeilijk aansluiting bij de zorgverleners. Het is ook niet gemakkelijk om bijvoorbeeld de doktersadviezen en desbetreffende behandelingen te begrijpen en correct op te volgen. De onderzoekers schrijven dit toe aan het opleidingsniveau, de socio-economische status en de culturele en sociale omgeving. Zij wijzen ook op de complexiteit van het systeem en de vaardigheid hiermee om te gaan. Het gaat hierbij om een gedeelde verantwoordelijkheid.

De studie van het KCE onderzoekt, vergelijkt en analyseert het beleid in het kader van gezondheidsgelletterdheid van verschillende landen. Vervolgens werden aanbevelingen geformuleerd die zich spreiden over verschillende entiteiten, actoren, niveaus: burgers moeten betrouwbare, toegankelijke en kwaliteitsvolle informatie kunnen krijgen. Ook organisaties, ziekenhuizen en ziekenfondsen moeten ervoor zorgen dat gezondheidsgelletterdheid intern een plaats krijgt door opleidingen te organiseren. Bevoegdheidsoverschrijdend moet gezondheidsgelletterdheid binnen verschillende sectoren worden ingevoerd, zoals in Onderwijs, Werk, Cultuur, Sport en zo meer.

Minister, hoe wenst u de gezondheidsgelletterdheid in Vlaanderen te verhogen? Zult u in Vlaanderen een eigen actieplan opmaken, in samenspraak met andere bevoegdheidsdomeinen? Komt er een evaluatie van bestaande initiatieven?

Zult u het federale niveau aanspreken? Is er bijvoorbeeld een interministeriële conferentie (IMC) gepland? Zo ja, wanneer? Zo niet, zult u daarop aansturen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Zoals ik ook in mijn beleidsnota heb aangegeven, wil ik meer aandacht besteden aan de gezondheidsvaardigheden van de Vlaming. Het verhogen van gezondheidsvaardigheden kan op verschillende manieren. Door de thematiek meer te integreren in de basisopleiding van zorgaanbieders, kunnen we het bewustzijn hiervoor vergroten.

Momenteel ondersteunen we al meerdere initiatieven om de gezondheidsgelletterdheid te bevorderen. Zo subsidiëren we het Belgisch Centrum voor Evidence-Based Medicine voor 'Gezondheid en Wetenschap'. Ze hebben als opdracht betrouwbare en toegankelijke, dus begrijpbare, gezondheidsinformatie ter beschikking te stellen van het brede publiek. Al hun informatie steunt op degelijk wetenschappelijk onderzoek of ook Evidence-Based Medicine. Ze doen dit onder meer via de website www.gezondheidenwetenschap.be.

Gezondheidsgelletterdheid bevorderen door kennisverhoging, de zogenaamde educatie, is een preventiestrategie die systematisch gebruikt wordt binnen het

preventiebeleid. Al onze partnerorganisaties en organisaties met terreinwerking, in alle settings waarin ze actief zijn, passen deze toe. Ik wil hiervoor ook graag verwijzen naar de preventiematrix die naast educatie ook omgevingsinterventies, afspraken en regels en zorg en begeleiding omvat.

Deze strategieën worden aangewend om de gezondheid van de Vlaming te verbeteren. Ik verwijs hierbij naar het Strategisch Plan, 'De Vlaming leeft gezonder in 2025', goedgekeurd op 10 januari 2018 door het Vlaamse Parlement.

In elke beheersovereenkomst die we afsluiten met onze organisaties en in de subsidiëring van intergemeentelijke preventiewerkers brengen we het principe van proportioneel universalisme in. Dit houdt in dat iedereen ondersteuning krijgt, maar zij die het meer nodig hebben, krijgen iets meer. Hiermee spelen we in op gezondheidsverschillen, die vaak hun grondslag vinden in gezondheidsgeletterdheid. Gezondheid vertoont immers een sociale gradiënt, waarbij mensen met een hogere socio-economische positie, vaker langer en in betere gezondheid leven.

Daarnaast lopen er acht projecten die tot doel hebben te onderzoeken op welke manier we er beter in kunnen slagen onze preventiemethodieken bij kwetsbare doelgroepen ingang te doen vinden. De kick-off van deze projecten is op 5 februari.

Op dit moment financiert de Koning Boudewijnstichting, via het Fonds Daniël Deconinck een aantal projecten die de zorggeletterdheid moeten bevorderen in de eerstelijnsgezondheidszorg. We zullen hier de goede praktijken uit distilleren en aanreiken aan de zorgraden van de eerstelijnszones.

We namen recent kennis van het rapport van het KCE omtrent gezondheidsgeletterdheid en we zullen de aanbevelingen verder bestuderen. We zullen dan inschatten of een Vlaams actieplan over gezondheidsgeletterdheid een toegevoegde waarde kan bieden. Het is alvast onze overtuiging dat dit thema de komende jaren aandacht moet krijgen en een bundeling van krachten zal vragen.

Er is nog geen IMC gepland. De onderwerpen die hier zullen worden naar voren geschoven moeten nog worden bepaald.

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Ik notuleer dat er dus recent heel wat projecten lopende zijn, en dat er ook, samen met het Boudewijnfonds, projectmatig rond wordt gewerkt. Ik denk dat we dat moeten toejuichen. Het lijkt mij inderdaad belangrijk om daar nu in hoge mate op in te zetten.

We leven in tijden van het internet en van nochtans zeer toegankelijke informatie op verscheidene gebieden, en dat zorgt net voor het gevaar dat mensen minder informatie zullen krijgen, door het grote aanbod. Gezondheid en Wetenschap is daarin een belangrijke partner.

Ik kijk uit naar de toekomst, en ik hoop dat u dat op korte termijn van heel dichtbij opvolgt. Ik denk dat de gezondheidsgeletterdheid er een stuk slechter aan toe is dan we denken, terwijl dat toch heel belangrijk is in tijden van overmaat aan informatie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de ondersteuning van mensen met jongdementie – 1130 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het dementieplan – 1196 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): In Vlaanderen wordt geschat dat zo'n 1800 mensen lijden aan jongdementie. Dat betekent dat bij hen dementie optreedt nog voor de leeftijd van 65 jaar. Dat wil zeggen dat die categorie van mensen vaak nog aan het werk is, een woonlening moet afbetalen voor de woning, en heel vaak nog schoolgaande of studerende kinderen kan hebben.

Wanneer jongdementie wordt vastgesteld, valt in de eerste plaats het inkomen uit werk weg en in tweede instantie moet zorg en op termijn zelfs een residentiële opname bekostigd worden. Dat is natuurlijk helemaal niet evident. Veel getroffen gezinnen ervaren dan ook, naast het omgaan met de ziekte van een gezinslid en de zorgen die daarmee gepaard gaan, ook een aantal financiële gevolgen.

Op 20 december 2017 keurde het Vlaams Parlement een uitvoerige resolutie goed betreffende specifieke beleidsaandacht voor jonge personen met dementie. Daarin werd onder meer gevraagd duidelijkheid te scheppen over de ondersteuning die iemand na de diagnose jongdementie kan krijgen, zodat mensen ook weten op welke hulp ze een beroep kunnen doen. We willen ook in erkende dagverzorgingscentra een regionaal specifiek nicheaanbod creëren voor personen met jongdementie, zodat ze een zinvolle dagbesteding kunnen blijven hebben.

Tijdens de commissievergadering van 18 september 2018 uitte uw voorganger, minister Vandeurzen, de ambitie om de financiële toegankelijkheid van het woonzorgcentrum voor deze specifieke doelgroep te vrijwaren. In uitvoering daarvan is er sinds juli 2019 een subsidie vanuit Vlaanderen van 25 euro voor de residentiële opvang in gespecialiseerde wooneenheden, en een half voltijds personeelslid per 10 personen. Vanuit Zorgcirkels Jongdementie klinkt de vraag om deze ondersteuning uit te breiden en om onder meer ook meer tussen te komen voor dagopvang.

De laatste jaren is de ondersteunende zorg voor mensen met jongdementie sterk uitgebreid, en dat is ook nodig. Zo is er het Vlaams Expertisecentrum Dementie en zijn er de regionale expertisecentra dementie. Op verschillende plaatsen in Vlaanderen is er bijvoorbeeld een buddywerking en wordt specifieke, intramurale opvang aangeboden. Vier centra voor collectieve autonome dagopvang (CADO) in Vlaanderen en Brussel richten zich specifiek naar gebruikers met jongdementie. Daarnaast zijn er ook dertien erkende centra voor dagverzorging die zich naar deze doelgroep richten. Ze zijn evenwel niet evenwichtig verspreid over de verschillende provincies. Dat stelde de toenmalige minister in antwoord op de vragen om uitleg van 18 september 2018.

Minister, kunt u toelichting geven over de toekenning van de bijkomende middelen voor de residentiële opvang in gespecialiseerde wooneenheden voor mensen met jongdementie? Over hoeveel wooneenheden gaat het?

In de resolutie werd gevraagd in erkende dagverzorgingscentra een regionaal specifiek nicheaanbod te creëren voor personen met jongdementie. Op welke manier

wordt hier werk van gemaakt? Op welke manier kan het zorgaanbod voor mensen met jongdementie gelijk verspreid worden over de verschillende provincies in heel Vlaanderen?

Welke andere maatregelen neemt u ter ondersteuning van mensen die lijden aan jongdementie?

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag gaat ook over dementie maar eerder over de ouderenproblematiek. Aangezien mijn vraag gaat over het globale plan dat u zou maken voor de hele legislatuur, kan zowel de vraag van collega Schryvers als van mezelf daaronder vallen.

Het vorige plan over dementievriendelijk Vlaanderen is afgelopen in 2019. In de beleidsnota is aangekondigd dat u werkt aan een nieuw plan.

Minister, wanneer zal het nieuwe dementieplan voorgesteld worden? Hebt u een concrete timing op het oog, zeker gelet op het aflopen van het vorige plan?

Mijn vraag gaat eerder in de richting van ouderen en senioren. Daarom wil ik hier de vraag aan koppelen of u, gezien de demografische evolutie in de richting van meer senioren en ouderen, bepaalde maatregelen voorziet om de mantelzorg te laten toenemen? Vooraleer een nieuw dementieplan ingaat, hoe evalueert u het vorige plan? Trekt u daar bepaalde conclusies uit en neemt u die mee in het komende dementieplan?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, voor de opvang van personen met jongdementie in de residentiële zorg is een budget van 3 miljoen euro vrijgemaakt. Met dit budget kunnen 203 woongelegenheden met een bijzondere erkenning voor de zorg en ondersteuning van personen met jongdementie in woonzorgcentra worden gerealiseerd.

Door deze financiering wordt tegemoetgekomen aan twee aspecten: bijkomend personeel en werkingsmiddelen voor kwaliteitsvolle en gespecialiseerde zorg en ondersteuning van de persoon met jongdementie en zijn familie; een forfaitaire korting per dag van 25 euro op de dagprijs van de gebruiker.

De planningsvergunningen zijn evenredig verspreid over de provincies. Er werden aan 23 woonzorgcentra een planningsvergunning toegekend voor in totaal 200 plaatsen: 57 plaatsen in de provincie Antwerpen, 27 in de provincie Limburg, 45 in de provincie Oost-Vlaanderen, 35 in de provincie Vlaams-Brabant en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en 36 in West-Vlaanderen. Van de 23 woonzorgcentra hebben de meesten de werking ook effectief opgestart. 17 kregen al een erkenning, goed voor een totaal van 147 plaatsen. Deze voorzieningen zijn voorlopig erkend voor twee jaar. We zullen de tabel met alle gegevens bezorgen aan het secretariaat van de commissie.

Artikel 23 van het decreet betreffende de woonzorg van 15 februari 2019 bepaalt dat een centrum voor dagverzorging een woonzorgvoorziening is waar in een aangepaste infrastructuur gedurende de dag zorg en ondersteuning worden aangeboden aan personen met een zorg- en ondersteuningsvraag, met het oog op respijtzorg.

De Vlaamse Regering kan volgens het decreet bepalen aan welke specifieke doelgroepen en onder welke voorwaarden het centrum voor dagverzorging gespecialiseerde zorg kan aanbieden. Zo kan er aan een centrum voor dagverzorging

binnen de begrotingskredieten een bijkomende erkenning worden toegekend voor de opvang van zorgafhankelijke personen en voor de opvang van personen die lijden aan een ernstige ziekte, waaronder jongdementie. Dit met het oog op het aanbieden van een verzorgingsstructuur die personen met jongdementie overdag opvangt en die de noodzakelijke ondersteuning biedt voor het behoud van die personen in hun thuisomgeving.

Zoals ik geantwoord heb op uw schriftelijke vraag begin dit jaar, waren er op 31 december 2019 in Vlaanderen en Brussel vier dagverzorgingscentra die zich specifiek richten naar gebruikers met jongdementie.

Binnen de residentiële zorg zitten de projecten voor de specifieke ondersteuning van personen met jongdementie nog in de beginfase. Zij worden in overleg met de sector permanent getoetst. Op basis van de evaluatie die in het najaar gepland is, zal worden bekeken welke verdere stappen er kunnen worden ondernomen.

Collega Vandenhove, er is geen concrete datum voorzien voor het nieuwe dementieplan. Momenteel wordt het vorige dementieplan geëvalueerd en wordt nagegaan welke accenten er moeten worden gelegd om tegemoet te komen aan de zorgnoden van personen met dementie en zijn of haar familie.

Uit de evaluatie van het dementieplan 2016-2019 blijkt dat er al hard is gewerkt en dat de resultaten gezien mogen worden. De extra aandacht voor personen met jongdementie resulteerde in een gespecialiseerde zorg en ondersteuning van deze doelgroep in de woonzorgcentra. Er werd dus in totaal 3 miljoen euro vrijgemaakt en er werden 203 opvangplaatsen gecreëerd.

Ook de publicatie van het integraal referentiekader voor leven, wonen en zorg voor personen met dementie kan gezien worden als een belangrijke stap. Voortaan is er een ijkpunt voor wat goede zorg voor personen met dementie is. Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen, partnerorganisatie van de Vlaamse overheid, heeft na een grondig onderzoek de kernwaarden van een goede zorg voor personen met dementie, vastgelegd. Het is belangrijk dat de inzichten uit dit referentiekader geïmplementeerd worden in de woonzorgcentra en de thuiszorg.

Op maat van de mantelzorger werd het psycho-educatiepakket 'Dementie en nu?' verder gestimuleerd, met als doel de draagkracht en de levenskwaliteit van de mantelzorgers van personen met dementie te verhogen. Professionele zorg- en hulpverleners vanuit verschillende organisaties zoals de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen, de lokale dienstencentra en de geheugenklinieken werden opgeleid tot coaches en bieden dit psycho-educatiepakket aan.

Ten slotte verwijs ik nog naar de erkenning van de opleidingscentra die de attesten referentiepersoon dementie afleveren. Door de nieuwe procedure is de kwaliteit van deze opleiding verzekerd. Hierdoor zullen steeds meer mensen in de ouderenzorg werken die een gespecialiseerde opleiding volgden en onderlegd zijn om het referentiekader te implementeren in hun organisatie.

De demografische ontwikkelingen voorspellen inderdaad een grote toename van het aantal personen met dementie. Dit zal gepaard gaan met grotere zorgnoden en bijkomende vragen naar professionele ondersteuning. De mantelzorger dient hierbij een cruciale rol te krijgen: hij of zij staat meestal als eerste in voor de zorg en ondersteuning van een familielid met dementie. Net zoals het dementieplan zal het mantelzorgplan geëvalueerd en geactualiseerd worden.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord. Het is goed dat er al een aantal stappen zijn gezet, onder meer met betrekking tot die

203 woongelegenheden. Uit uw antwoord leerde ik dat er al 147 zijn erkend en dat de andere nog verder geïmplementeerd moeten worden. Het bijkomend personeel dat specifiek is opgeleid en kan worden ingezet voor personen met jongdementie en het lagere tarief dat ze moeten betalen voor het verblijf in het woonzorgcentrum, kunnen echt een verschil maken voor de families die ermee geconfronteerd worden. Ik heb het over de hele familie, want het gaat natuurlijk verder dan de persoon met jongdementie alleen. Dat is alleszins een heel goede stap vooruit.

Dan kom ik nog even tot de dagverzorging. Doordat het gaat over jongere mensen die lijden aan jongdementie, is de partner nog vaak aan het werk en zijn er nog jongere of studerende kinderen. De partner, die vaak als eerste mantelzorger optreedt, heeft ook nog een aantal andere taken te vervullen. Die persoon moet zorgen voor het inkomen voor het gezin en de zorg voor de kinderen, naast de zorg voor de persoon met jongdementie. Dan kunnen de diverse elementen die zijn opgenomen in het mantelzorgplan met betrekking tot respijtzorg, heel wat soelaas bieden. In die zin is het goed dat er specifieke maatregelen genomen worden met betrekking tot de dagverzorgingscentra.

Ik leerde uit uw antwoord dat er momenteel vier dagverzorgingscentra zijn die zich specifiek richten tot personen met jongdementie. Doordat er een doelgroepenbeleid gevoerd kan worden, is er een bijkomende erkenning mogelijk voor dagverzorgingscentra die specifiek zorg bieden aan mensen met jongdementie. Klopt het dat daar nog ruimte is voor bijkomende invullingen? Als dat zo is, dan kan dat in bepaalde regio's verder soelaas bieden op het vlak van dagverzorging van die mensen.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): U kunt er geen concrete timing op plakken, maar ik neem aan dat het wel voor dit jaar is, aangezien het vorige afgelopen is.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Het effect van jongdementie is natuurlijk anders dan dementie bij 70-plussers. Jonge personen staan inderdaad nog met beide voeten in het leven, hebben jonge kinderen, hebben werk, hebben engagements.

Mevrouw Schryvers schetste de financieel penibele situatie waarmee gezinnen geconfronteerd worden bij een geval van jongdementie. De aandoening heeft op dit moment geen erkenning als handicap. Indien deze erkenning er zou zijn, zou dat natuurlijk recht geven op de broodnodige persoonsvolgende budgetten. Zo kan men dan bijvoorbeeld de dagopvang betalen. De betrokkenen betalen daar momenteel 37 euro per dag voor, maar met een vervangingsinkomen van 850 euro is dat natuurlijk totaal onbetaalbaar.

Heel wat gezinnen die geconfronteerd worden met mensen met jongdementie komen in financiële problemen. Een betere ondersteuning door de overheid dringt zich natuurlijk op. Momenteel zijn er al verschillende initiatieven die daarvoor geld bij elkaar schrapen en allerlei financiële middelen zoeken, maar het moet natuurlijk de bedoeling zijn dat dergelijke initiatieven de nodige steun kunnen ontvangen van overheidswege.

Mijn vraag aan u is dan ook of u in overleg gaat met uw federale collega om de aandoening jongdementie te laten erkennen als een handicap.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik had een vraag over de manier waarop het extra geld is besteed. Er is een advies gevraagd bij het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen,

maar in een schriftelijke vraag die ik u in november gesteld heb, antwoordt u dat bij de toekenning van die planningsvergunning er enkel rekening moet worden gehouden met de ontvankelijke aanvraag en met de invulling van de provinciale programmatie, zoals bepaald in het besluit van de regering. De wetgeving bepaalt niet dat bij het toekennen van de planningsvergunning het advies moet worden gevolgd of in overweging moet worden genomen. Dat vind ik heel vreemd. Eerst gaat men een expertisecentrum inschakelen en zij geven een advies. Ik zeg niet dat elk advies sowieso gevolgd moet worden, maar het moet zelfs niet overwogen worden. We gaan gewoon kijken naar de spreiding over de provincies vanwaar we die plaatsen gaan maken. Dat is een element dat ik niet begrijp in de manier waarop die plaatsen zijn toegekend.

Mijn tweede vraag was of u me kon vertellen hoeveel mensen met jongdementie in een woonzorgcentrum verblijven vandaag. Daar is het antwoord: "Het Agentschap Zorg en Gezondheid beschikt niet over de gegevens aangaande het aantal personen met jongdementie die in Vlaamse woonzorgcentra verblijven." Dat vind ik ook vreemd. Wij subsidiëren plaatsen, we kennen die toe op een louter geografische wijze en dan blijkt dat wij niet kunnen weten hoeveel mensen met jongdementie er effectief verblijven. Dat zou ik ook graag veranderd zien naar de toekomst.

Mijn laatste vraag gaat over korsakov. Dementie is een neurologische aandoening, met vaak psychiatrische symptomen. Korsakov is, in tegenstelling tot alcohol-dementie, een ziekte die geen evolutief karakter heeft en die dus een andere aanpak dan dementie vraagt. In mijn vraag die ik u toen gesteld heb, vroeg ik u ook of binnen die 1800 plaatsen – we gaan er dus van uit dat er 1800 mensen zijn onder de 65 met jongdementie – korsakov is meegenomen, dan wel of er in een apart contingent voor zou moeten worden voorzien.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Inderdaad, vorige legislatuur hebben we gezegd dat we eerst gaan investeren in mensen met jongdementie, eerder dan in de late fase in hun leven, met name opname, die echt wel onvermijdelijk is en die ook enorm veel kosten met zich meebrengt, omdat er vaak nog een lening moet afbetaald worden of er studerende kinderen zijn. Er zijn dus vaak al zeer hoge kosten. Men probeert natuurlijk personen met jongdementie zo lang mogelijk thuis op te vangen. Ik denk dat we daarbij toch ook moeten kijken hoe we in deze legislatuur op het vlak van ondersteuning en op vlak van betaalbaarheid die mensen thuis zo goed mogelijk kunnen omringen.

In de resolutie stond ook dat we aandacht moeten besteden aan de problematiek van de verhoogde kans op erfelijkheid bij jongdementie. Familieleden en kinderen zitten daar vaak mee en het was ook een belangrijke bezorgdheid van de indieners destijds. Is er op dat vlak al iets ondernomen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Mijnheer Parys, ik zal het antwoord op een aantal van uw vragen moeten nakijken, ik kan daar niet los uit de pols op antwoorden.

Lorin Parys (N-VA): U kunt me het antwoord ook opsturen.

Minister Wouter Beke: Er zijn ook nog dagverzorgingscentra die geen erkenning hebben aangevraagd maar die hun werking wel uitbreiden naar personen met jongdementie. Verder zijn er ook nog enkele collectieve autonome dagopvang-initiatieven die werken met diensten gezinszorg die zich richten tot de doelgroep van mensen met jongdementie. Het is breder dan dat.

U hebt gesproken over Korsakov maar dat vraagt volgens mij toch wel een specifieke inhoudelijke aanpak die zeker een debat waard is.

Het aantal woongelegenheden is bepaald op basis van een zekere ratio, namelijk 15.000 inwoners tussen 30 en 64 jaar.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, we onderschrijven allemaal dat die mensen met jongdementie een heel specifieke doelgroep zijn die ook heel specifieke noden hebben die verder gaan dan de zorg stricto sensu. Zoals verschillende collega's al hebben gezegd, hebben zij vaak nog een jong gezin, moeten ze nog een lening afbetalen terwijl hun inkomsten uit werk wegvallen.

Met de resolutie hebben we een heel aantal zaken opgelijst die mogelijk een goede ondersteuning kunnen bieden aan de gezinnen die worden geconfronteerd met jongdementie. U hebt al een aantal stappen gezet maar ik hoop dat we deze legislatuur nog verdere stappen kunnen zetten in de ondersteuning van die gezinnen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

Collega's, ik krijg elke week een telefoontje van voormalig parlamentslid Peter Persyn met de vraag wanneer we eindelijk een Persynmomentje in deze commissie zullen inlassen. Ik stel voor om dat nu te doen.

VRAAG OM UITLEG van Vera Jans aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de plannen rond de integratie van de dienstverlening van de centra voor geestelijke gezondheidszorg en de centra voor ambulante revalidatie – 1106 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, om de wachtlijsten bij de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg's), de centrale aanmeldingsregisters (CAR's) en de referentiecentra autisme verder te verminderen en sneller aan de zorgvragen tegemoet te kunnen komen, wilt u het aanbod geestelijke gezondheidszorg verhogen. De beleidsnota legt ook de nodige prioriteit bij het beantwoorden van de zorgvragen van kinderen en jongeren. Zo zal er ingezet worden op sensibiliseringsacties naar verschillende doelgroepen om de zelfzorg voor de eigen geestelijke gezondheid te versterken, op destigmatisering en drempelverlaging om hulp te zoeken, alsook op het uitrollen van eerste hulp bij psychische problemen. Dat was een van onze meest stringente vragen in een resolutie die eind vorige legislatuur is aangenomen.

Wanneer mensen snel psychische problemen herkennen bij mensen in hun omgeving, weten waar ze hulp kunnen vinden en deze ook durven vragen, kan dat immers in een beginnende fase geremedieerd worden. U wilt ook andere vormen van aanbod ontwikkelen waaronder outreachende hulpverlening en mobiele zorg.

Door het opzetten van een betrouwbare en intersectorale registratie in de geestelijke gezondheidszorg zullen er meer 'evidence-based practices' ontwikkeld worden binnen de geestelijke gezondheidszorg.

Om de druk op de tweedelijnszorg te verminderen zult u ook in dialoog gaan met de federale overheid over de uitbreiding van de terugbetaling van de eerstelijnspsychologische zorg. Ook een betere afstemming van het aanbod past binnen deze dialoog.

Om het aanbod op Vlaams niveau te rationaliseren wordt in de beleidsnota de integratie vooropgesteld van de dienstverlening van cgg's en de CAR's. Deze laatste zijn sinds de zesde staatshervorming immers een Vlaamse bevoegdheid. De dienstverlening van deze voorzieningen zal na deze integratie worden aangeboden vanuit één organisatie.

Een nauwere samenwerking tussen de cgg's en de CAR's is op zich een positieve evolutie, maar het is ook begrijpelijk dat dit heel wat vragen oproept. Ik hoor heel wat bezorgdheden die worden geuit over de wijze waarop deze integratie zal worden voltrokken. Zo zijn er nog vragen over de intensiteit van de beoogde samenwerking, hoe deze zal worden georganiseerd en op welke termijn dit zal gebeuren.

Minister, kunt u iets meer zeggen over de precieze finaliteit van deze oefening? Wat mag de sector precies verwachten? Is men reeds gestart met de voorbereidingen en wordt daarbij ook overleg gepland met de sector? Bent u bereid om rekening te houden met de bedenkingen en noden die van daaruit worden ingebracht? Hoe zal er met de sector gecommuniceerd worden over de aanpassingen die er zullen komen? Hebt u een zicht op de timing van dit alles?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, binnen het Vlaams intersectoraal akkoord (VIA) 5 werd 400.000 euro gereserveerd voor pilootprojecten met betrekking tot de samenwerking tussen cgg's en CAR's. Als eerste stap ter besteding van dit budget is een onderzoek uitgevoerd door het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (SWVG) ter ontwikkeling van een samenwerkingsmodel tussen cgg's en CAR's. Het volledige rapport is terug te vinden op de website van het steunpunt. Dit onderzoek is ondertussen afgerond en toont aan dat er verschillende types van samenwerking en integratie mogelijk zijn tussen beide types van voorzieningen.

Het onderzoek vertrok vanuit de overlappende doelgroep kinderen en jongeren met complexe meervoudige neurobiologische ontwikkelingsstoornissen en een comorbide mentale of psychiatrische problematiek. Voorzieningen die op een geïntegreerde manier samenwerken, zijn beter in staat om tegemoet te komen aan die complexe zorgnoden.

Het was een eerste stap naar meer samenwerking tussen beide types voorzieningen. In deze legislatuur kiezen we ervoor om nog verder te gaan. De CAR's en de cgg's zijn om historische redenen gegroeid tot twee sectoren met heel verschillende regelgevingen en financieringstechnieken. Maar allebei bieden ze ambulante, gespecialiseerde diagnostiek en behandeling aan, aan een heel diverse verzameling van doelgroepen. We nemen die doelgroepafbakening niet langer als uitgangspunt om tot verschillende organisaties te komen. Diagnoses zijn niet langer een goeie reden om aparte organisaties met aparte regelgeving en financiering in stand te houden. We kijken daarentegen naar de functies die vanuit organisaties worden aangeboden, naar de antwoorden die geformuleerd worden op zorgnoden. Zo willen we stapsgewijs tot een organisatievorm komen die een sterke, zichtbare positie inneemt in het hulpverleningslandschap met een centrale focus op ambulante gespecialiseerde zorg.

Samenwerking kan leiden tot het beschikbaar stellen van meer capaciteit en kan de toegankelijkheid verbeteren. Een efficiënte investering in structuren en het vermijden van onnodige overhead is daarbij een van de beweegredenen. Maar er bestaat in het geval van de geestelijke gezondheidszorg eveneens een gebrek aan duidelijkheid in de organisatie van zorg. Verwijzers worden bijvoorbeeld te vaak van het kastje naar de muur gestuurd omdat er overal andere exclusiecriteria worden gehanteerd. We beogen dus ook meer transparantie over de instroomcriteria en het opnemen van een gezamenlijke verantwoordelijkheid ten aanzien van de vragen naar die gespecialiseerde ambulante zorg in een welbepaalde regio.

Het onderzoek toont aan dat er een principiële bereidheid bestaat bij beide organisaties om samen te werken, maar er bestaan tevens verschillende barrières, onder andere grote verschillen in regelgeving, regionale beschikbaarheid van expertise, wachtlijsten enzovoort. Die barrières moeten we wegnemen. Als overheid hebben we verschillende sleutels in handen die integratie kunnen bewerkstelligen. Het is belangrijk om ruimte tot wederzijds leren te creëren en die gedeelde verantwoordelijkheid te laten opnemen.

In overleg met de sector zullen we tot een gefaseerd plan komen waarbij we concreet die hindernissen tot integratie zullen aanpakken.

Ik besef dat de integratie van de dienstverlening door cgg's en CAR's in een organisatie ongerustheid teweegbrengt bij hulpverleners en mogelijk ook bij de cliënten. Het traject dat we in deze legislatuur zullen lopen met de cgg's en CAR's, zal in nauw overleg gebeuren met deze sectoren zelf.

We zitten in het begin van de legislatuur. Aangezien het traject met de sector nog verder moet worden uitgewerkt, kan ik u nog geen concrete timing geven.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, dank u voor het antwoord. Ik begrijp dat er een duidelijke doelstelling is vooropgesteld om te evolueren naar één organisatievorm met deze tot nu toe nog twee aparte organisaties. Ik hoor dat een grotere toegankelijkheid en meer capaciteit daarbij het uitgangspunt is. We zijn er echt van overtuigd dat dat cruciaal is en dat we gezamenlijk de verantwoordelijkheid zullen opnemen met meer transparantie. Dat is alleszins het juiste kader waarin we werken.

Het is goed om te vernemen dat we dat in nauw overleg met de sector zullen doen. Dat is noodzakelijk voor een grotere kans op slagen. Ik zal ongetwijfeld via verdere vragen om uitleg dit thema verder opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik vind ook dat de integratie wenselijk is, nadat in het kader van de zesde staatshervorming bepaalde zaken inzake geestelijke gezondheidszorg zijn overgekomen naar Vlaanderen en nadat op federaal niveau er een terugbetaling is gekomen van de klinisch psycholoog en klinisch orthopedagoog. Dat maakt dat we wel moeten bekijken wie wat aanbiedt op welke lijn. In eerdere hoorzittingen met de sector van de geestelijke gezondheidszorg werd gesproken over de nood aan betere geografische spreiding van de centra voor ambulante revalidatie. Wordt er met die bezorgdheid rekening gehouden in de hervorming?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: We zullen dat verder bekijken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de samenwerking met vzw Ne(s)t
– 1194 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, u hebt ongetwijfeld ook al een aantal artikels gelezen over vzw Ne(s)t. Ik heb daarbij twee bezorgdheden. Mijn eerste bezorgdheid

is dat de meisjes die er opgevangen worden, namelijk de slachtoffers van tienerpooiers, de hulpverlening krijgen die ze verdienen van ons. Mijn tweede bezorgdheid hangt daarmee samen, namelijk dat het geld dat Vlaanderen investeert in die vzw, correct moet worden besteed.

Ne(s)t is een vereniging zonder winstoogmerk die volgens haar eigen statuten als doelstelling heeft om een reflectiehuis op te richten voor de slachtoffers van seksuele uitbuiting. In samenwerking met partnerorganisaties en vrijwilligers wordt in een veilig 'nest' voorzien, zodat een veilig alternatief voor de terugkeer naar het milieu van het slachtoffer kan worden gerealiseerd.

Begin 2019 is er een projectovereenkomst gesloten met vzw Ne(s)t. De opvolging van deze projectovereenkomst gebeurt vanuit een stuurgroep die tweemaandelijks samenkomt. In de plenaire vergadering van 9 januari 2019 gaf toenmalig minister Vandeuren aan dat het voor de capaciteit van vzw Ne(s)t gaat om een recurrente subsidie van 200.000 euro. Daarnaast zijn er uiteraard nog leefgeldten vanuit OCMW's, pleegzorgvergoedingen en andere dagvergoedingen.

Op 19 maart 2019 werd in het Belgisch Staatsblad een akte gepubliceerd die laat zien dat er op zijn minst twee bestuurders ontslag hebben genomen uit de raad van bestuur van de vzw. Ondertussen zijn nog op zijn minst drie of vier bestuurders opgestapt. Dat betekent dat er van de acht originele bestuurders er nog maar twee over zijn in de raad van bestuur.

Op het einde van vorig jaar kregen wij een aantal berichten over mogelijke wantoestanden en bezorgdheden die betrekking hebben op vzw Ne(s)t. We hebben die dan onderzocht. We zijn met heel veel mensen gaan praten, zoals bestuurders, ex-bestuurders, ouders van kinderen, mensen uit de administratie en uit het veld.

Vandaag is er een artikel gepubliceerd in Humo waarin toch feiten staan die mij bijzonder bezorgd maken over wat daar gebeurt. In dat artikel getuigen een aantal meisjes. De journalist vroeg hoe de pooiers binnen geraakten in Ne(s)t. Eigenlijk moet Ne(s)t een adres hebben dat geheim is zodat die meisjes ontheemd kunnen worden uit het tienerpooiermilieu. Er is minstens één proces-verbaal opgesteld waarbij een tienerpooier is aangetroffen in de shelter voor slachtoffers van tienerpooierschap. Een meisje in Humo zegt daarover: "Die pooiers komen gewoon via de achterdeur binnen. Die stond altijd open. Ik voelde me soms echt in een pooierkot."

Als er over de pedagogische ondersteuning wordt gesproken, dan zijn er medewerkers en vrijwilligers die getuigen in Humo. Een medewerker zegt: "Er gebeurt niets in dat huis. Er zijn geen regels. Er is geen begeleiding. Zo heeft het project geen enkele zin."

Er zijn ook een aantal feiten over drugs. Er is een meisje dat zegt: "Er werden ook drugs gebruikt. De meeste meisjes bij Nest hebben een verslavingsverleden. Zelf was ik al een tijdje afgekickt van drugs en alcohol, maar zodra er andere meisjes bijkwamen werden er aan de lopende band drugs binnengesmokkeld. Ik heb daar cocaïne, wiet en crystal meth gebruikt, maar er circuleerden ook pillen en heroïne. Allemaal terwijl (...)", de begeleider, "in huis was. Op die kamer kon je doen wat je wilde. Dat hele kot ruikt naar wiet. Ik ben er clean binnengegaan, maar ik ben als een junk buitengekomen."

Een andere getuigenis in Humo gaat over het feit dat een meisje dat daar tot voor kort verbleef, zich maandenlang vanuit het huis is blijven prostitueren. Haar profielfoto in lingerie staat op verschillende websites en ze vertrok elke avond om haar klanten af te werken en kwam 's morgens terug naar Ne(s)t, met medeweten, zo wordt verteld in het artikel, van de begeleider van de vzw.

Een andere medewerkster die daar niet langer tewerkgesteld is, zegt dat er geen dagindeling was, dat de meisjes zagezegd naar school gingen of gingen werken maar dat dit in de feiten niet klopt.

Minister, als klap op de vuurpijl zijn er een aantal vragen en bezorgdheden over de correcte besteding van de middelen. Zo zegt iemand die in het bestuur zat: "Het is voor de raad van bestuur onmogelijk te achterhalen waar al het geld naartoe gaat. Er zijn behoorlijk wat inkomsten. Naast de Vlaamse subsidies en de giften aan de vzw krijgt de bezielster maandelijks een toelage van Pleegzorg voor eten en kleren tussen 400 en 600 euro per meisje. In totaal was dat het voorbije jaar dikwijls meer dan 3000 euro per maand. Daarnaast moesten de meisjes haar 200 euro per maand betalen voor kost en inwon. Wij begrijpen niet waarom want de huur van het huis, alle nutsvoorzieningen, alle onkosten van de meisjes worden door de vzw betaald."

Minister, mijn eerste vraag gaat over de stuurgroep die tweemaandelijks moet samenkomen. Wat waren de voornaamste knelpunten die tijdens het overleg van die stuurgroep naar voren zijn gekomen? Hoe is daarop gereageerd?

Hoeveel personen zijn er sinds de opstart van de projectsubsidie echt opgevangen door vzw Ne(s)t? Er wordt ons verteld dat er vandaag maximum vier meisjes in het opvanginitiatief zitten en dat de andere meisjes die er zaten, nu elders worden gehuisvest. Is er een zicht op hoe die meisjes worden opgevangen, welk hulproces zij doorlopen en hoe zij die opvang hebben ervaren? Met andere woorden: werkt die opvang die wij hen daar aanbieden of moet er worden ingegrepen?

Wist u van de problemen die zich voordoen? Wanneer was u of uw voorganger op de hoogte van een aantal feiten? Kan u ons een tijdlijn geven van de terugkoppeling die u hebt gekregen over wat zich in Ne(s)t afspeelt?

Hebt u zicht op de inkomsten en uitgaven van de vzw en de doeleinden waarvoor subsidies worden aangewend?

Klopt het dat er momenteel een crisismanager is aangesteld vanuit het agentschap om de situatie in vzw Ne(s)t recht te trekken? Wanneer is die manager begonnen? Hoeveel heeft dit tot nu toe gekost? Welke resultaten zijn al geboekt aan de hand van dat crisismanagement?

Er wordt ook gezegd dat er een aantal pv's zijn opgesteld en dat er eventueel een onderzoek zou lopen tegen vzw Ne(s)t. Kunt u me vertellen welke feiten geverbaliseerd zijn en klopt het dat er in december 2018 een tienerpooier aanwezig was in Ne(s)t? Klopt het dat er nadien ook nog pv's zijn opgesteld voor geweld en diefstal binnen de vzw?

Bij de opvolging van slachtoffers van tienerpooiers is het belangrijk dat er een breuk is tussen het milieu van het slachtoffer en het milieu van de tienerpooier. Het is net om die reden dat er wordt gekeken naar een discrete locatie met kleinschalige initiatieven in plaats van gemeenschapsinstellingen waar men net een vermenging krijgt van dader en slachtoffer. Minister, bent u er zeker van dat de breuk tussen die twee milieus kan worden gegarandeerd in het initiatief vzw Ne(s)t? Of hebt u andere informatie?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Ik wil vooreerst benadrukken dat de praktijken zoals die momenteel naar voren komen in de berichtgeving in de media, absoluut onaanvaardbaar zijn.

In het najaar van vorig jaar heeft het agentschap Opgroeien al maatregelen genomen ten aanzien van vzw Nest. Het agentschap heeft ook de opdracht gegeven om

zowel de inhoudelijke werking als de aanwending van de middelen door te lichten. Het is evident dat ik de resultaten van die doorlichting met bijzonder grote aandacht zal bekijken, en op een gepaste manier zal reageren.

Wat de stuurgroep betreft: de projectovereenkomst met vzw Ne(s)t past binnen de uitrol van het Vlaams actieplan voor een betere bescherming van slachtoffers en een strakkere aanpak van pooiers. Met de uitvoering van dit project wordt mede invulling gegeven aan actiepunt 2.1 uit het geactualiseerde actieplan: "In de uitbouw van het hulpprogramma wordt het huidige aanbod geëvalueerd, leemten gedefinieerd en bijkomend aanbod ontwikkeld dat hieraan remediëert. We hebben hierbij ook aandacht voor andere vormen van seksuele uitbuiting bij minderjarigen."

In de overeenkomst werd opgenomen dat de huidige opvolging en de aansturing van het project gebeurt door een overkoepelende stuurgroep, bestaande uit de verschillende partners die betrokken zijn in de uitvoering van het actieplan voor een betere bescherming van slachtoffers en een strakkere aanpak van de pooiers. Gedurende de uitvoering van het project komt de stuurgroep, zoals opgenomen in de overeenkomst, minimaal drie keer samen, en niet tweemaandelijks.

Gezien het innovatieve en experimentele karakter van het project, en de kwetsbaarheid van de doelgroep, werd er bovenop deze Vlaamse stuurgroepbijeenkomsten nog bijkomend opvolgingsoverleg georganiseerd tussen vzw Ne(s)t – inclusief de raad van bestuur –, Pleegzorg en het agentschap Opgroeien. Op die manier kunnen we het initiatief van heel nabij opvolgen.

Tijdens de stuurgroepbijeenkomsten op Vlaams niveau komen voornamelijk knelpunten aan bod die niet enkel betrekking hebben op vzw Ne(s)t, maar breder van toepassing zijn op de verschillende partners van deze problematiek.

De signalen en bezorgdheden die zich meer specifiek richten op de werking van vzw Ne(s)t kwamen voornamelijk aan bod tijdens het opvolgingsoverleg inzake de projectovereenkomst. In een eerste fase kwam voornamelijk de nood naar boven om in te zetten op de ontwikkeling van een regelgevend en administratief heldere en correcte manier om slachtoffers door te verwijzen naar en te laten begeleiden door vzw Ne(s)t. Als gevolg hiervan werd er een bijkomende projectovereenkomst afgesloten met Pleegzorg Oost-Vlaanderen, waardoor er een antwoord gevonden werd op zowel de problematiek inzake de instroom als op de ondersteuning van vzw Ne(s)t in de inhoudelijke en administratieve opvolging van de trajecten.

De meer zorgwekkende signalen stonden op de agenda van het opvolgingsoverleg met de raad van bestuur. Dit heeft geleid tot bindende afspraken over de uitwerking van ingrijpende en concrete acties om hieraan tegemoet te komen. Deze acties situeren zich op verschillende domeinen. De belangrijkste hiervan zijn het uitwerken van een pedagogisch profiel, het opstellen van grenzen om de veiligheid in het huis te optimaliseren en het creëren van procedures om te handelen wanneer deze in gevaar komen, het inzetten op een kwaliteitsvol personeelsbeleid en het versterken van de raad van bestuur.

Het plan van aanpak om deze acties te realiseren werd in december een eerste keer geëvalueerd. Uit die evaluatie blijkt dat de organisatie een antwoord heeft geformuleerd op de knelpunten. Dit wordt nu verder uitgeschreven in formele procedures die hun neerslag krijgen in het rapport dat in februari aan het agentschap Opgroeien zal worden bezorgd.

U vroeg hoeveel personen er sinds de opstart van de projectsubsidie zijn opgevangen. In de overeenkomst werd opgenomen dat vzw Ne(s)t een inhoudelijk eindverslag over de werking moet afleveren op 1 april 2020. Uit de opvolging blijkt dat er binnen de contouren van de projectovereenkomst tot nog toe dertien meisjes

voor kortere of langere periode begeleid werden door en verbleven in vzw Ne(s)t. Uit een ad-hocbevraging blijkt dat er momenteel zes meisjes in begeleiding zijn, waarvan er vier effectief in vzw Ne(s)t verblijven.

In al deze trajecten is er sprake van een complexe problematiek, waarbij de begeleiding gebeurt in partnerschap met andere organisaties, met Pleegzorg Oost-Vlaanderen en met andere jeugdhulpaanbieders. Het samenleggen van de expertise van de verschillende partners zorgt ervoor dat we een gedifferentieerd antwoord op de complexe zorgvragen kunnen bieden. Een gekwalificeerde en kwalitatieve bevraging of onderzoek naar de beleving van de slachtoffers die in vzw Ne(s)t verblijven of verbleven is niet uitgevoerd.

Het initiatief bestond al voor we een overeenkomst met vzw Ne(s)t sloten. Ook om meer impact te hebben op de werking hebben we die overeenkomst gesloten en daar een intensief traject aan gekoppeld. Van bij de opstart van het project werd voorzien in een nauwe opvolging en waar nodig bijsturing van het initiatief. Tijdens deze opvolging bereikten ons vanuit diverse hoeken signalen over verschillende zaken: het waarborgen van de veiligheid van de jongeren, mogelijk middelengebruik, pedagogische begrenzing, personeelsmatige aspecten enzovoort.

Gezien de ernst en de kwetsbaarheid van de doelgroep werden deze signalen gebundeld en uitvoerig met de raad van bestuur besproken. Er werden bindende afspraken gemaakt over de uitwerking van ingrijpende en concrete acties om antwoorden te vinden op deze signalen en bezorgdheden, en over communicatie en transparantie vanuit de vzw over mogelijk moeilijk lopende trajecten. Eind vorig jaar vond een eerste voortgangsoverleg plaats met de leden van de raad van bestuur. We stellen vast dat de organisatie effectief met de signalen aan de slag is gegaan en de werking en procedures waar nodig bijstuurt. In februari wordt een rapport afgeleverd waarin de uitwerking van de verschillende acties beschreven staat.

Ik kan aanvullend nog melden dat het agentschap Opgroeien al een opdracht aan Zorginspectie heeft gegeven om zowel de inhoudelijke werking als de aanwending van middelen door te lichten. De verlenging van het project zal ik afhankelijk maken van de resultaten van die doorlichting.

In de aanvraag voor het project stelde de vzw een begroting op die de bestemming van de projectmiddelen, 208.000 euro, beschrijft. In de overeenkomst is opgenomen dat vzw Ne(s)t uiterlijk op 1 april 2020 een financieel verslag moet bezorgen dat minstens de volgende elementen bevat: een overzicht van de kosten en de opbrengsten van het project, een voor waar en echt verklaarde schuldvordering en een genummerde lijst van de bewijsstukken met telkens de vermelding van het bedrag.

Op dit moment hebben we dus nog geen zicht op de concrete uitgaven maar tijdens het opvolgingsoverleg met de raad van bestuur van vzw Ne(s)t werd benadrukt dat een transparant zicht op de besteding van de projectmiddelen enerzijds en correcte en neergeschreven procedures over het omgaan met jongerengerelateerde middelen anderzijds deel uitmaken van de acties waarvan wordt verwacht dat ze worden aangepakt. Dit moet opgenomen worden in het rapport dat ons in februari aangeleverd wordt.

Vzw Ne(s)t heeft op eigen initiatief beslist om een externe crisismanager aan te stellen om op een rationele wijze antwoorden te formuleren op de vragen en verwachtingen die het agentschap Opgroeien stelt. Het klopt dus niet dat deze crisismanager werd aangesteld op vraag van het agentschap of vanuit het agentschap werd aangeleverd. Het maakt deel uit van het plan van aanpak dat de leden van de raad van bestuur van vzw Ne(s)t hebben uitgewerkt om tegemoet te komen aan de invulling van de afspraken die met hen zijn gemaakt.

Sinds half oktober is deze externe crisismanager steeds aanwezig op de vervolgvergaderingen tussen het agentschap Opgroeien en de raad van bestuur van vzw Ne(s)t. Het is ook deze persoon die de coördinatie op zich neemt van de uitwerking van de verschillende acties, het ontwikkelen van procedures en het schrijven van het rapport.

Zoals eerder gezegd, ontvingen we vanuit verschillende hoeken verontrustende signalen op verschillende domeinen. Ook het Openbaar Ministerie Gent heeft het agentschap Opgroeien in de loop van juli 2019 op de hoogte gebracht van een aantal incidenten die waren vastgesteld. Het is onder andere op basis van deze informatie dat het agentschap stappen heeft gezet. We zijn echter niet op de hoogte van de stand van zaken van een lopend gerechtelijk onderzoek tegen vzw Ne(s)t.

Het inzetten op de veiligheid van slachtoffers van tienerpooiers en de onlosmakelijk daarmee samenhangende kordate aanpak van de daders, is een belangrijk onderdeel van het ruimere Vlaams actieplan voor een betere bescherming van slachtoffers en een strakkere aanpak van de pooiers. Het is echter niet enkel in de kleinschalige initiatieven dat dit een aandachtspunt blijft.

Ook vanuit de meer beveiligde settings en zelfs de gemeenschapsinstellingen moeten er procedures zijn uitgewerkt om hier passend op te treden.

Gelet op de signalen die ons bereikten over de nabijheid van mogelijke tienerpooiers in de nabije omgeving van vzw Ne(s)t, werd het item grondig besproken tijdens het opvolgingsoverleg. Hieruit bleek dat deze problematiek aangepakt werd, maar eerder ad hoc. De uitwerking van deze procedures om hier preventief mee om te gaan, samenwerkingsafspraken te maken met partners zoals politie en parket en in draaiboeken op te nemen en goed te handelen wanneer dergelijke situaties zich voordoen, werden dan ook opgenomen als actiepunt.

In onze visie over de aanpak van de problematiek wordt ervan uitgegaan dat een divers aanbod noodzakelijk is om tegemoet te komen aan de verschillende vragen en het sterk onvoorspelbare en fluctuerende traject van deze slachtoffers. Behalve de uitbreiding van de innovatieve, kleinschalige en laagdrempelige woonvormen wordt daarom de komende jaren ook sterker geïnvesteerd in de uitrol van een beveiligd verblijf. Binnen de initiatiefnemers die ervoor geselecteerd werden, is er ook een organisatie die zich heel concreet richt op slachtoffers van mensenhandel en die inspeelt op andere noden dan warme huiselijke zorg, zoals het verblijven op een anonieme locatie. Dat kan enkel werken wanneer er tegelijkertijd even sterk ingezet wordt op een aanklappende en doelgerichte aanpak van de daders.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, dank u wel. Uw antwoord heeft mij eigenlijk niet gerustgesteld omtrent de gesignaleerde feiten. U zegt eigenlijk heel duidelijk dat ook u heel verontrustende signalen hebt opgevangen en dat u daarmee aan de slag bent gegaan. Ik was blij dat u gezegd hebt dat wat vandaag wordt gemeld als feiten die zich in Ne(s)t voordoen, onaanvaardbaar is voor u. Ook voor mijn fractie en voor veel collega's is de vraag of die meisjes de hulp krijgen die ze nodig hebben. Als je al die puzzelstukjes naast elkaar legt, dan ben ik zeer bezorgd of dat eigenlijk wel het geval is.

Ik ben blij dat u op de vraag ingaat om inderdaad een diepgaand onderzoek te bevelen en dan te zeggen dat u in februari resultaat verwacht. Dan zult u zien op basis van de feiten die daar naar voren komen, of dit project kan worden verlengd en of er andere maatregelen nodig zijn. Dat vond ik een goede reactie.

Ik heb wel een aantal vragen, minister. In december van 2018 stelt de politie een proces-verbaal op wegens de aanwezigheid van tieners in een shelter voor

slachtoffers van tienerpooiers. Maar als ik uw tijdlijn goed begrijp, duurt het nog tot de zomer van vorig jaar vooraleer het agentschap daar echt van op de hoogte wordt gesteld wanneer het Openbaar Ministerie contact neemt en zegt dat wat er gebeurt, niet klopt. Minister, is het niet de taak van een vzw die dergelijke zwaarwichtige feiten laat vaststellen op zijn premisses, om daar onmiddellijk open kaart over te spelen en dat te melden en daarmee aan de slag te gaan op een of andere manier? Ik leid af uit uw tijdlijn dat er op zijn minst een half jaar is voorbijgegaan vooraleer er gevolg aan gegeven is, niet omdat dat vanuit de vzw zelf gemeld is maar wel omdat het Openbaar Ministerie zich bezorgd heeft verklaard en met de hogere overheid contact heeft genomen om te zeggen dat ze zich zorgen maken over wat er gebeurt. Dat is mijn eerste vraag aan u, minister.

Vervolgens hebt u gezegd dat er sinds oktober een verbetertraject is en dat u dat in december hebt besproken met de overblijvende twee leden van de raad van bestuur. Ne(s)t moet een pedagogisch profiel uitwerken, moet de veiligheid in het huis garanderen en moet ook de werking van zijn raad van bestuur versterken en op punt stellen. Maar eigenlijk zou je ervan uitgaan dat dit voorafgaandelijke voorwaarden zijn vooraleer een vzw meisjes die zo kwetsbaar zijn, mag opvangen. Ook daar maak ik mij zorgen over.

Op dit ogenblik zeggen verschillende mensen mij dat er vandaag concreet maar één meisje wordt opgevangen. Het zou in totaliteit om drie gaan, maar twee verblijven in een gemeenschapsinstelling. Dat betekent dat wij vandaag een opvanginitiatief subsidiëren in een jeugdhulplandschap dat met plaatstekort kampt, waar één meisje effectief zou verblijven. Dat vind ik merkwaardig, minister.

U hebt ook gezegd in antwoord op mijn vraag dat er geen kwalitatieve bevraging is geweest van de meisjes zelf. Ik wil heel hard de nadruk leggen op de noodzaak om dat wel te doen. Als Zorginspectie gaat kijken naar hoe Ne(s)t georganiseerd is en hoe de middelen worden besteed, dan is de eerste vraag die ze moeten stellen of er gebeurt wat vooropgesteld is om te doen voor die meisjes. Hoe kan je dat weten als je niet met die meisjes gaat praten? Ik wil u heel hard vragen om die meisjes zelf aan het woord te laten, om ze hun verhaal te laten doen, hopelijk zowel de succesverhalen als de verhalen waar er duidelijk problemen zijn opgedoken. Dit is een expliciete vraag van mijn fractie.

Minister, u zegt dat u weinig kunt zeggen over het financiële omdat u daar een verslag over afwacht. De informatie in de stukken die ik ondertussen heb verzameld, laat zien dat er toch zeer grote vragen bij gesteld kunnen worden. Zo is er op zijn minst onduidelijkheid over het feit dat die meisjes 200 euro betalen om daar te verblijven, dat de vzw alle kosten vergoed maar dat die meisjes vervolgens nog een aantal kosten uit eigen zak, via het OCMW of via andere middelen, moeten vergoeden. Dat lijkt me niet logisch. Dat lijkt mij onduidelijk en zorgt voor verwarring. Het lijkt erop dat die boekhouding niet transparant is.

Een laatste punt betreft de veiligheid van de meisjes. Als tienerpooiers het adres hebben ontdekt en er zelfs gemakkelijk binnen kunnen en als er drugs wordt gebruikt, dan is toch wel de vraag of die vzw die opvang kan blijven verzekeren op dat adres, los van het feit of wat ze doen dan nog pedagogisch verantwoord is of financieel transparant. Dit lijken mij basisvoorwaarden, namelijk een opvang die ontheemd is en ervoor zorgt dat meisjes niet meer in hetzelfde milieu als hun tienerpooiers kunnen terechtkomen doordat ze op een locatie zitten die niet bekend is en alleszins veilig is. Er is aan die twee basisvoorwaarden niet voldaan. Kan die locatie nog verder dienen, nu we weten dat ze bekend is en niet veilig is omdat tienerpooiers heel makkelijk de toegang lijken te vinden tot dat huis?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp-a): Het is onze voornaamste zorg dat slachtoffers van tienerpooiers op een gepaste manier worden opgevangen. We zijn het er ook over eens dat dit potentieel in meer kleinschalige opvanginitiatieven goed zou kunnen. Het spreekt voor zich dat wanneer ze huiselijk en kleinschalig zijn, er procedures en een duidelijke pedagogische aanpak moet zijn en een manier om eventuele psychische problematieken te benaderen.

Het heeft mij ook verbaasd dat, nadat er een aantal zaken zijn vastgesteld waarvan het agentschap zegt dat ze beter moeten en nadat er een crisismanager is aangeduid die antwoord moet bieden op uw vraag en die van het agentschap om het beter te doen, pas dan die procedures worden uitgewerkt. Het is belangrijk dat vooraleer de overheid dergelijke initiatieven subsidieert, we ervoor zorgen dat initiatieven daar klaar voor zijn. Mensen van goede wil zijn een deel van het verhaal, maar een tweede punt is hoe ze zich zullen organiseren en hoe ze het aanpakken. Volgens mij kan daar een grondige check vooraf gebeuren. Mensen die het goed bedoelen, zullen het dan ook beter kunnen doen, want daar bestaan nu eenmaal procedures en afspraken voor.

U zegt dat er een opdracht is gegeven aan Zorginspectie. Is dat dezelfde opdracht als de doorlichting waarover u spreekt? Of is die doorlichting iets apart? Zo ja, wanneer is dan het moment gekomen waarop u dacht dat het beter zou zijn om Zorginspectie in te schakelen? Wanneer in de tijdlijn zou u dat doen? In het verleden hebben we gezien dat als Zorginspectie gevraagd wordt om ergens op bezoek te gaan, ze snel veel klaarheid kan scheppen over de situatie, zowel de positieve als de negatieve aspecten. Rapporten van Zorginspectie liggen vaak aan de basis van een traject naar beter, als dat traject op zijn minst nog kan worden gelopen. Ook daarover zullen u, uw agentschap en Zorginspectie oordelen.

Maar daar was ik nog niet zeer zeker over de chronologie van de eventuele maatregelen die u hebt genomen om ervoor te zorgen dat ook dit opvanginitiatief op een kwaliteitsvolle manier zijn werk kan doen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Als ik dat relaas en die getuigenissen lees, dan vind ik het ongelooflijk shockerend. Ik kijk eventjes terug. Er zijn nog collega's die tijdens de vorige legislatuur ook met het thema bezig waren.

Toen in 2016 de eerste keer een actieplan werd opgemaakt, stelden we allemaal vast dat het de allereerste keer was dat de thematiek op die manier naar voren kwam en dat er een actieplan rond werd gemaakt. Het was een problematiek die voordien altijd veel te veel onder de radar bleef. In dat actieplan waren vier facetten.

Dan hebben we vaak gesteld, en dat hebben we ook gehoord vanuit verschillende hoeken, dat de opvang van die meisjes vaak gebeurt vanuit gemeenschapsinstellingen en ze dan vaak nog samen zitten met ouders. Dat moet op een andere manier. Daar zijn vanuit heel wat hoeken pleidooien voor gehouden. Vlaanderen is daarin meegegaan en heeft daar middelen voor vrijgemaakt. Wij dachten en wij mochten allemaal in vertrouwen verhopen dat dat een stap in de goede richting was omdat – en dat heeft de minister daarnet ook gezegd – dat initiatief niet nieuw was. Dat is dan op een andere leest geschoeid, binnen een vzw en dergelijke meer. Is daarnaar gekeken?

We moeten natuurlijk alle rapporten afwachten, maar als ik dan nu zie wat er mogelijk met die middelen gebeurd is, of, het allerergste nog, op welke manier een plek waarvan wij zouden denken en wensen dat die meisjes dan die beveiligde omgeving krijgen en dat er gewerkt wordt aan een toekomst, want het gaat natuurlijk niet alleen over beveiligde opvang, het gaat ook over werken aan een

toekomst, misbruikt is – ik kan het op geen andere manier verwoorden als dat allemaal waar is – dan shockeert me dat wel heel erg.

Minister, u hebt dat daarnet ook wel heel ferm gezegd, dat u het rapport dat er in februari zou zijn en nu hopelijk snel zal komen, afwacht en dat u daar dan conclusies uit zult trekken. Ik kan niet anders dan vragen dat u daar dan ook die conclusies uit trekt en dat we dan uitkijken waar meisjes in de toekomst, vanuit die problematiek, terecht kunnen in een beveiligde omgeving.

Ik onderschrijf wat de heer Parys zegt. Het is ook een bedenking die ik me dadelijk maak: eens een adres bekend is, is het wel bekend, en dan blijft het wel bekend. Dan mag je daar nog veel herstructureren en doorstarten maken, dan blijft het adres wel bekend. Ik vraag dus een krachtdadig optreden, minister.

Een bijkomende vraag die ik me stel: doorheen die periode hebben daar een aantal meisjes verbleven. Waar zijn die ondertussen? Waar zijn zij dan naartoe gegaan als ze daar weggingen? Zijn ze daar zelf gewoon weggegaan? Als ik die getuigenissen lees, zijn er sommige met slaande deuren weggegaan. Waar zijn die dan terechtgekomen? Ik ben daar ongelooflijk bezorgd over. Voor de toekomst moeten we een heel duidelijk kader creëren voor dergelijke opvang.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): De collega's hebben al heel wat gezegd. Als je dergelijke verhalen hoort, kun je daar alleen met afschuw naar kijken. Het is een problematiek die vorige legislatuur echt wel op de radar is gezet. Het is zo dat we juist de bedoeling hadden die meisjes uit die instellingen te halen en meer huiselijk en kleinschalig op te vangen. Daarmee hadden we toch de bedoeling hen beter te kunnen omkaderen en ervoor te zorgen dat die kwetsbare meisjes zeker en vast niet in contact kwamen met de tienerpooiers.

En als je dan de verhalen leest van drugsgebruik, van meisjes die zich 's avonds prostitueren en van tienerpooiers die daar zomaar kunnen binnenvallen, dan kan ik alleen maar besluiten dat dat nestbevuiling is. We moeten absoluut zeer snel ageren.

Dat rapport komt blijkbaar al heel snel. We moeten zo snel mogelijk actie ondernemen, want de collega's haalden het al aan: eenmaal het adres gekend is, wordt de situatie echt problematisch. Het is net belangrijk dat we de slachtoffers en de tienerpooiers uit elkaar houden, zodat ze geen contact meer kunnen hebben. Want we weten dat als dat opnieuw gebeurt, de kans op herval zeer groot is.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Vzw Ne(s)t is een heel jonge vzw, die werd opgestart op het moment dat het duidelijk werd dat er een hiaat was in de jeugdhulpverlening. Slachtoffers van tienerpooiers konden beter niet in de instellingen terecht komen; zij hebben aangepaste hulp nodig. Dat viel ook samen met het overlijden van Jordy in een tentje in Gent. Heel wat mensen waren toen verontwaardigd over het gebrek aan jeugdhulpverlening en over de wachtlijsten in de jeugdhulpverlening.

Mensen met goede bedoelingen hebben dan effectief gezegd dat zij niet aan de kant wilden blijven staan; ze wilden initiatieven nemen. Er werd toen gewerkt aan kleinschaligere opvang, waar omkadering voor nodig is.

De berichten verontrusten mij evengoed, maar ik vind het moeilijk. We zoeken naar niet-klassieke opvang, naar een nieuwe manier van hulpverlening die kleinschaliger is, gericht op die specifieke problematiek. Er is nu terecht opvolging

geweest, dat heeft de minister uitvoerig besproken. De organisatie heeft onder andere ook zelf een crisismanager aangesteld. De organisatie lijkt zich zelf bewust van de problemen, en wil ook meewerken aan een oplossing. Dat is ook nodig, in het kader van de hulpverlening voor de jonge meisjes.

Wat ik wel betreurt, is dat de organisatie naar de pers toe door het slijk wordt gehaald. Ik kan het niet anders benoemen. Ik maak mij ongerust. Het gaat over kleinschalige initiatieven waar het agentschap Opgroeien bij betrokken is en waarbij een verbetertraject wordt gevolgd. De problemen die naar boven komen worden aangepakt. Maar op deze manier dreigen we andere initiatieven in de toekomst te fnuiken. We moeten immers zoeken naar andere manieren van opvang, we moeten zoeken hoe we die meisjes kunnen begeleiden. Dit is een nieuwe vzw, waar problemen opduiken die worden opgevolgd door het agentschap Opgroeien. Het agentschap zegt dat, als de problemen blijven aanhouden, de samenwerking moet worden stopgezet.

Als er dingen fout lopen bij nieuwe initiatieven, en het agentschap Opgroeien moet een crisismanager aanstellen, dan moet dat project worden afgesloten. Daar ben ik het volledig mee eens. Maar het gaat hier om een nieuwe manier van opvang, en ik vind het niet correct dat die problemen op een dergelijke manier naar de pers worden gebracht. Daar heb ik problemen mee. Dat is niet in het voordeel van de meisjes die momenteel worden opgevangen, niet in het voordeel van de hulpverleners, en niet in het voordeel van nieuwe initiatieven die zouden kunnen starten.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Ik wil aansluiten bij wat collega Schryvers heeft gezegd, en ik vraag om een kader. De collega's hebben al heel wat gevraagd, en ik ga dat niet herhalen. Maar het lijkt mij goed dat we inderdaad het evaluatierapport van eind februari afwachten, om te kijken wat daar precies is gebeurd.

Ik zou even uit de directe polemieken willen stappen, en mij tot u richten, minister. We zitten hier eigenlijk met een brede problematiek. We zagen dat het idee achter vzw Ne(s)t er is gekomen vanuit een penurie. De problemen die u hebt aangehaald kunnen nauwelijks worden aangepakt in de reguliere opvang. En binnen de kleinschalige opvang hebben we wel degelijk nood aan een heel goed en stevig kader om die mensen wel de nodige omkadering te kunnen bieden.

En het hoeft daar niet te gaan om slechte bedoelingen, het kan ook gewoon zijn omdat wij van die mensen, bij een heel complexe problematiek, heel veel verwachten en hoge eisen stellen. Wanneer wij inzetten op een kleinschalige en warme opvang, moeten we ervoor zorgen dat die mensen kunnen werken, dat zij ervoor kunnen zorgen dat die heel complexe problemen goed worden begeleid. En u zult het niet graag horen want u wilt besparen op overhead maar op het veld wordt heel vaak gezegd dat de ondersteuning broodnodig is. Hier zitten we nu met een brand waarbij er duidelijk meer ondersteuning had moeten zijn en waarbij moest worden ingegrepen. We kunnen echter niet altijd een brand afwachten om ervoor te zorgen dat die ondersteuning er is. Bij dit soort problemen moeten we ervoor zorgen dat er vooraf al ondersteuning is zodat het niet tot dit soort crisis hoeft te komen.

Minister, kunt u er structureel voor zorgen dat er een betere omkadering is en een betere ondersteuning zodat die kinderen en jongeren veilig zijn en de mensen die het wel goed menen in kleinschalige opvang een goede omkadering kunnen bieden om deze fragiele situaties op te vangen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Wanneer de praktijken die vandaag in de media naar voren zijn gekomen, worden bevestigd door het onderzoek dat het agentschap

Opgroeien heeft gevraagd, dan is dat onaanvaardbaar. Het agentschap Opgroeien heeft aan Zorginspectie gevraagd om dat onderzoek te doen.

Van vzw Ne(s)t zei dit parlement in het verleden dat het een voorbeeld was, daarom werd aan de Vlaamse overheid gevraagd om die vzw te ondersteunen. De overheid wilde dat doen op voorwaarde dat er overeenkomsten werden afgesloten en dat daar een project aan werd gekoppeld. Dat is gebeurd. De subsidiëring van die overeenkomst is afgelopen in januari, vandaag subsidiëren wij dus niet meer. Ik verwacht de resultaten van het onderzoek in februari en de totale rapportering in april.

Hier wordt gezegd dat we moeten investeren in kleinschalige initiatieven met beveiligde opvangplaatsen voor jongeren in problematische situaties en daar ben ik het mee eens. En dat is net wat we gedaan hebben, we hebben voorzien in 150 plaatsen waarvan 18 in proeftuinen en 132 nadien, op 20 verschillende plaatsen, kleinschalig en beveiligd om ervoor te zorgen dat dit soort slachtoffers daarin terecht kan. We trekken daar 20 miljoen euro voor uit. We hebben daar een call voor gedaan en die projecten zijn toegewezen en zullen de volgende jaren worden uitgerold. We zorgen dus voor capaciteit en daardoor maken we capaciteit vrij bij de jeugddelinquentie en in de gemeenschapsinstellingen. Daar zitten vandaag jongeren die daar niet thuishoren, onder andere omdat ze soms als slachtoffer met de daders worden geconfronteerd in één en dezelfde instelling.

Daarnaast hebben we, zoals ik eerder zei, een onderzoek besteld via het agentschap Opgroeien. Wij wachten af wat Zorginspectie daarover te zeggen heeft, de subsidiëring is afgelopen en op basis van het rapport zal ik bekijken hoe we daar in de toekomst verder mee moeten omgaan.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Misschien eerst een repliek op de toch wel ongelooflijke tussenkomst van onze communistische vrienden die toch weer eens illustreert dat voor hen de structuur altijd voorgaat op de mensen. Het gaat hier om kwetsbare meisjes die slachtoffer zijn, van wie de opvang niet als veilig wordt ervaren. En jullie zeggen hier: 'we moeten daar het best niet over spreken, je kunt daar het best geen zonlicht op laten schijnen, doe die boel dicht, probeer het in een achterkamertje te regelen.' En dat is dan het grote gebaar, de grote hulp die we aan die meisjes geven. Wel, dat zal absoluut zonder ons zijn. *(Opmerkingen van Lise Vandecasteele)*

Mijn bezorgdheid, minister, is dat u wanneer u dat rapport krijgt, een heel duidelijk niet mis te verstaan signaal stuurt. Want als meisjes waarvan we zeggen dat we ze helpen, uiteindelijk door onze hulp van de regen in de drop terecht komen, dan ondermijnt dat de geloofwaardigheid van heel ons jeugdhulpsysteem.

Wat een aantal collega's hier hebben gezegd, klopt. Kleinschalig? Ja. Maar zonder structuur? Neen. Dat is heel duidelijk de visie die wij als fractie hanteren. Als u zich eens bevraagd had, dan wist u ook dat wij de initiatiefnemers zijn van een concept zoals gezinshuizen waar je juist die kleinschaligheid combineert met het feit dat er een structuur is die wel voor pedagogische en agogische ondersteuning zorgt. Dat is waar wij op willen inzetten. Ik geloof wel in de goede intenties bij de aanvang van een initiatief zoals Ne(s)t, maar ik geloof niet meer in de uitrol van de dagelijkse werking zoals die mij bekend is.

Minister, ik hoop gewoon dat u heel snel zult ageren en heel snel duidelijkheid zult creëren in het belang van die meisjes. Als we kleinschalige initiatieven een kans willen geven, dan moeten we het kaf van het koren scheiden. Dit is een initiatief waar heel veel jeugdhulpinitiatieven naar kijken omdat er juist zoveel omkadering is voorzien, maar dat blijkt in de praktijk toch niet te werken. Dan moeten wij daar

in het belang van die meisjes lessen uit trekken. Minister, dat is wat ik u vraag om op heel korte termijn te doen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het recent gelanceerde platform 'Zeker Gezond' – 1158 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Het is tijd voor iets leuks, namelijk eten, meer bepaald gezond eten. Minister, ik heb u vorige week zien koken. U deed dat niet zomaar. U doet dat waarschijnlijk wel vaker. U deed dat met een welbepaalde reden, namelijk om gezonde voeding te promoten. Voor alle duidelijkheid, ik vind dat enorm belangrijk. Gezonde voeding is een enorm positieve zaak. Dat we daar informatie en 'best practices' over delen, heeft maatschappelijk alleen maar voordelen. Als mensen goed eten, dan voelen ze zich goed, en als ze slecht eten, dan voelen ze zich minder goed. Ik kan daar uit persoonlijke ervaring over meespreken. Ik denk dat iedereen het daarmee eens is.

De vraag is tot hoe ver de rol van de overheid daarin reikt. Hoe die rol van de overheid was opgevat, was duidelijk door het initiatief dat genomen is door het Vlaams Instituut Gezond Leven. Dat heeft een heel platform naar buiten gebracht, bestaande uit een kookboek, een app en een website. Ze hebben dat trouwens heel grondig en heel goed gedaan. De afgelopen weken heb ik ook heel veel reclame gekregen. Ik heb de app zelf gedownload. Ik kreeg dan reclame via Facebook en ik zag reclame op de televisie. Ik voelde me al heel schuldig als ik durfde te zondigen tegen de voorschriften die mij werden meegedeeld door het Vlaams Instituut Gezond Leven.

Minister, u hoort me al komen. Mijn vraag is of dit de manier is waarop de overheid het best die dingen doet. En is dat eigenlijk geen zaak waarvoor er al alternatieven op de private markt bestaan?

Ik hoor daar zo dadelijk graag uw mening over. Er bestaan al duizenden apps en initiatieven over gezonde voeding die toch ook niet weinig mensen bereiken. Is het dan nodig dat de overheid die zaken kopieert? Ik zeg dat niet zozeer uit bescherming van die private spelers, maar omdat de middelen van de overheid beperkt zijn en elk initiatief een zekere opportuniteitskost inhoudt. Dat is een economisch begrip: als je het ene doet kan je het andere niet meer doen. Het is dus nodig dat de overheid inzet op waar de grootste nood is.

Minister, hoeveel middelen vergde de opbouw, lancering, verdere ontwikkeling en het onderhoud van dit kookplatform?

Het Vlaams Instituut Gezond Leven zei in een persbericht dat er inzake gezonde voeding, gezonde kookboeken en apps nog veel mensen niet worden bereikt. Bent u het met hen eens dat daar een marktfalen inzit? Vindt u dat het uitbrengen van kookboeken en aanverwanten tot de kerntaken van de overheid behoort?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Dames en heren, daarnet hadden we een vraag over gezondheidsgeletterdheid. Dit hier valt onder de brede definitie van gezondheidsgeletterdheid omdat niemand het belang van gezonde voeding onderschat en

omdat iedereen zijn schouders wil zetten onder het aansporen tot gezonde voeding. Uit uw inleiding heb ik begrepen dat dit ook voor u geldt.

Er zijn verschillende budgetten uitgetrokken voor het project 'Zeker Gezond'. Het gros van deze middelen is ingezet voor de app en het webplatform. In totaal gaat het over 550.000 euro.

In 2017 lanceerde het Vlaams Instituut Gezond Leven de omgekeerde voedingsdriehoek. Het beeld en de achterliggende adviezen vertellen je wat je best eet, al bleken die richtlijnen voor de Vlaming misschien wat te theoretisch. Na de lancering van de voedingsdriehoek was er regelmatig vraag naar bijhorende recepten, zowel van gewone burgers als van gezondheidsprofessionals en diëtisten.

Dat de Vlaming nood had aan advies en ondersteuning om de richtlijnen van de omgekeerde voedingsdriehoek in de praktijk te brengen, bleek ook uit een enquête die het Vlaams Instituut Gezond Leven hierover begin 2019 liet afnemen bij een representatieve steekproef van vijfhonderd Vlamingen. Op de vraag om een top drie aan te duiden bij 'Wat zou u kunnen helpen om gezonder te eten?', was het tweede populairste antwoord, met 47 procent: recepten aangeboden via verschillende kanalen zoals een website of app. Aan recepten is er op zich geen gebrek, maar een betrouwbare, onafhankelijke bron van gezonde recepten in de vorm van een app en webplatform ontbrak tot nu toe.

Verscheidene Vlaamse organisaties bezorgden een selectie van hun recepten, die Gezond Leven dan toetste aan gezondheidscriteria in functie van de voedingsdriehoek. Het Nederlandse Voedingscentrum stelde zelfs zijn volledige receptendatabase ter beschikking. Behalve het kosteloos ter beschikking stellen van de app en website 'Zeker Gezond', is er ook de integratie van een filter voor budgetvriendelijke recepten. Dat is een meerwaarde ten opzichte van het bestaande aanbod.

Sinds de lancering van de app, een week geleden, is deze al meer dan 37.000 keer gedownload. Bovendien krijgt de app van gebruikers een gemiddelde score van 4,4 op 5. De hoge ingebruikname van de app, de vele positieve reacties en ook de eerste cijfers laten zien dat dit een welkom product is voor de Vlaming dat inspeelt op een grote behoefte.

Er worden andere implementatiemogelijkheden verkend om 'Zeker Gezond' ook ruimer in te zetten en de gezondheid van alle Vlamingen te verbeteren, zoals het ook opgenomen is in het strategisch plan 'De Vlaming leeft gezonder in 2025'. Zo zal 'Zeker Gezond' ook als inspiratiebron voor gezonde en betaalbare gerechten gepromoot worden naar gezondheidsprofessionals en organisaties die instaan voor het voedingsaanbod in onder andere scholen, bedrijven, dienstencentra, sociale voedselvoorzieningen en zorginstellingen. Daarnaast kan het platform verder uitgebreid worden om zo blijvend in te spelen op de noden van de eindgebruiker.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik twijfel er niet aan dat dat een goede app is. Ik heb hem ook gedownload. Ik ben erdoor gegaan. Dat zit goed in elkaar. Ik twijfel er ook niet aan dat dat op wetenschappelijk gefundeerde manieren is opgebouwd. En ik twijfel er zeker niet aan dat heel veel mensen die app zullen downloaden als ze de reclame zien.

Waar ik wel aan twijfel, en dat gaat verder dan dit voorval alleen, is of het de taak van de overheid is om daar iets meer dan een half miljoen euro aan te spenderen. Ik betwijfel of dat een gerechtvaardigde uitgave van de overheid is, als er daarvoor op de markt al perfecte alternatieven bestaan. Het argument dat het betrouwbaar en objectief moet zijn, betekent dan dat het instituut ergens aangeeft dat al die anderen niet betrouwbaar of objectief zijn. Het is in samenwerking met partners

als Ferm, de voormalige KVLV, daarvoor de Boerinnenbond, en EVA, het Ethisch Vegetarisch Alternatief. Dat zijn allemaal goede partners, maar het geeft toch ook een beetje de indruk dat dat een soort van compromis is van wat het meest gezond is.

Ik ga niet akkoord om te zeggen dat dat dan dé enige betrouwbare maatstaf is. Er zijn op de markt al genoeg alternatieven die ook fel worden afgenomen en waarover de tevredenheid ook wel enorm goed is. Dit is natuurlijk één voorval. Ik wil daar niet te dramatisch over doen, maar het bewijst wel dat er ergens een probleem is in hoe overheidsdiensten en de overheid in het algemeen zich zetten tegenover kerntaken. Er is volgens mij onvoldoende besef dat het enorm belangrijk is om die kerntaken goed af te bakenen en te bewaken. Dat zorgt ervoor dat wij heel veel geld geven aan heel veel dingen die maatschappelijk ergens een nut hebben en waarvan mensen zeggen dat het goed is dat de overheid dat doet, maar waar wij als bestuurders eigenlijk van moeten analyseren of het dat is waar het geld het meest nodig is.

Misschien zijn er andere taken, die misschien wat saaier zijn of die wat minder waardering krijgen van de bevolking, maar die maatschappelijk wel meer relevant zijn. Dat is de definitie van een kerntakendebat. Ik mis dat binnen de ruime Vlaamse overheid. Ik ga initiatieven nemen om dat vanuit het parlement aan te zwengelen en ervoor te zorgen dat we budgettair alles onder de loep nemen en ervoor zorgen dat de dingen daar naartoe gaan waar de overheid een rol te spelen heeft en waar de markt echt een falen laat zien.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Ik ben heel tevreden dat collega Vande Reyde die vraag gesteld heeft. Ik volg zijn redenering ook voor 100 procent. Ik moet eerlijk zeggen dat ik schrok toen die app kwam. Ik vind dat leuk, ik heb die ook direct gedownload, want wie graag kookt, vind dat een leuk hebbeding. Maar ik heb eigenlijk al heel veel andere apps om te koken. Ik vroeg mij ook af of dat nu de opdracht van dat instituut is. Moeten wij op die manier de Vlaming gezonder leren eten? Dat was één bedenking. Het gaat maar over 550.000 euro, maar als we zo'n krapte hebben, vind ik dat dat geld in vraag moet worden gesteld.

Ik heb nog een volgende bedenking. Er stond ook 'budgetvriendelijke recepten' op, maar voor mij is het niet duidelijk wat budgetvriendelijk is. Dat is relatief, afhankelijk van hoe groot je portemonnee is. Mensen die het moeilijk hebben in onze samenleving om gezond te eten, dan denk ik vooral aan mensen met een laag inkomen. Waarom heeft men dan geen initiatief genomen om iets te doen voor mensen met een laag inkomen? Geen app, want veel apps zijn voor hen ook niet toegankelijk, maar men had met dat geld misschien beter een initiatief kunnen nemen om iets te doen voor mensen met een laag inkomen, mensen in armoede, mensen die problemen hebben om gezonde voeding te kopen en kennis daarover te hebben.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, is een dergelijke website onzinnig? Neen. Maar als je op dit moment de website raadpleegt, krijgt je ook stilletjesaan het water in de mond: champignonragout met noten, sperzieboontjes en rijst, gevulde paprika, preisoep met curry en kip.

Maar de vraag is inderdaad – en daar moeten we eerlijk in zijn – in welke mate het nu een kerntaak van de overheid is om dit te doen. Want als je in de zoekbalk van diezelfde browser 'gezonde gerechten' intikt, kom je terecht op heel wat websites van allerhande organisaties. Die vermelden vaak zelfs het aantal kilocalorieën en de nutriscore bij hun gerechten. Die initiatieven zijn zinvol, maar had de overheid

daar middelen moeten in investeren, laat staan dat ze die website verder onderhoudt? Want op een bepaald moment gaat dat misschien wel verdwijnen.

Met alle problemen die we in de commissie Welzijn bespreken, en de uitdagingen die op de plank liggen, moet ik zeggen dat dit voor onze fractie niet de hoogste prioriteit geniet. Al was het maar omdat de doelgroep die momenteel geen gezonde maaltijden maakt ook niet perse naar deze website zal surfen, maar misschien naar andere, reeds bestaande websites. Ik zie het verschil niet.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Er is al veel gezegd. Het is natuurlijk belangrijk dat de gerechten die in de app zitten ook gezond, eenvoudig en lekker zijn. Het lijkt mij ook heel belangrijk dat er laagdrempelig kan worden gekeken. Want heel wat websites en kookboeken die nu bestaan bieden toch heel wat recepten aan die vaak duurdere ingrediënten bevatten. En die zijn niet altijd voor iedereen haalbaar.

Het is dus belangrijk dat deze app laagdrempelig is en vanuit een betrouwbare bron komt. Deze gratis app is toch een hele geruststelling voor heel wat mensen; zij kunnen nu ook gezond koken. Ik ben dus heel blij met dit initiatief.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Ten eerste heeft het onderzoek en de bevraging geleerd dat de Vlaming zegt dat daar wel degelijk nood aan is. Er zijn natuurlijk tientallen, honderden of zelfs duizenden apps. Dat is ook niet de vraag. Maar het is een feit dat de Vlaming zich in toenemende mate terecht vragen stelt. Waar komt de informatie vandaan die ik krijg? Is dat wel goede informatie, is dat wel objectief en neutraal? Zit daar geen bedrijf of concern achter die een product als gezond promoot, enkel om winst te maken met de verkoop van dat product?

Voor vele andere kwesties ben ik het ermee eens dat de overheid zich niet op alle terreinen van het maatschappelijk leven moet begeven. Maar als het gaat om gezondheid, gezonde voeding en preventie, denk ik dat dit wel degelijk zijn plaats heeft.

Wat de laagdrempeligheid betreft: dat is een ander issue, en in die zin ben ik een beetje verbaasd over de tussenkomst van een van de collega's. Het idee dat gezond eten duur eten is, leeft bij veel mensen heel sterk. En dat moet absoluut niet het geval zijn: gezond eten hoeft niet duur te zijn. Maar veel mensen willen de juiste richtlijnen hebben, zodat men betaalbaar, goedkoop en gezond eten met elkaar weet te combineren. Dat is wat hier naar voren wordt gebracht.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik ben het er fundamenteel mee oneens dat wat de overheid naar voren brengt, de enige betrouwbare bron is. Ik geef twee elementen om dat te staven. Ten eerste eet de Vlaming de laatste decennia veel gezonder dan vroeger, dankzij alle private initiatieven die daarrond zijn ontstaan. En als mensen daar winst mee willen maken, is dat des te beter. Maar ik denk dat daar heel wat nuttige initiatieven rond bestaan.

Ten tweede: ik denk niet dat overheid het altijd bij het rechte eind heeft. Dat wordt ook aangetoond door het feit dat de adviezen van de overheid geregeld veranderen. Denk aan de voedingsdriehoek die werd aangepast. Wat vroeger als enige betrouwbare maatstaf gold, ziet er vandaag al helemaal anders uit. Ik denk dat de overheid daarin de juiste invalshoek moet vinden: toegankelijkheid van informatie, wetenschappelijk onderzoek. En de overheid moet zich ook richten tot de doelgroepen die misschien minder toegang hebben tot gezonde voeding, bijvoorbeeld

op school, via de 1 euromaaltijden. Dat zijn initiatieven waarvan ik zeg dat de overheid een rol kan spelen. Maar een half miljoen euro voor zaken waar een perfect privaat initiatief voor bestaat, moeten we vermijden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Freya Van den Bossche aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de besparingen bij de centra algemeen welzijnswerk – 1207 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Lise Vandecasteele aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het afbouwen van de hulpverlening van de centra algemeen welzijnswerk – 1211 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Freya Saeys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de afbouw van de individuele psychosociale hulpverlening – 1213 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Stefaan Sintobin

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp-a): Voorzitter, minister, collega's, eind vorig jaar kregen de centra algemeen welzijnswerk (CAW's) te horen dat er ook bij hen serieus bespaard moet worden. Minister, u maakte zich sterk dat dit gerealiseerd kan worden door te snoeien in de overhead- en managementkosten. Later besloot u ook – ik neem aan na overleg en na het protest dat luid klonk – om een deel van die besparing teniet te doen. U leek nog steeds in de veronderstelling te zijn dat die besparing zou kunnen worden gerealiseerd zonder dat er echt aan de dienstverlening voor kwetsbare mensen zou moeten worden geraakt.

Vorige week kwamen de directies van de CAW's en CAW Groep samen om na te gaan hoe ze de besparingsopdracht willen aanpakken. Nu blijkt dat ze geen andere mogelijkheid zien dan te snoeien in hun aanbod. Zo gaan ze minder inzetten op budget- en schuldhulpverlening en individuele psychosociale begeleiding, twee populaire diensten van het CAW. Het zijn diensten waar er echt een nood aan is en waar kwetsbare mensen niet zomaar een alternatief voor hebben.

De CAW's gaan ervan uit dat mensen voor schuldhulpverlening een beroep kunnen doen op het OCMW. U moet weten dat een aantal OCMW's die dienstverlening ook hebben afgebouwd. Het is een kost die op de lokale besturen valt. Voor de individuele psychosociale begeleiding is geen alternatief op de private markt. We weten hoe duur het is om je daar te laten begeleiden. We weten dat mensen die het zich kunnen permitteren, niet onmiddellijk de mensen zijn die eerst bij het CAW terechtkomen. Het is een groot probleem in een landschap waar veel mensen kampen met psychische problemen.

Minister, u beloofde dat de besparingen geen invloed zouden hebben op de concrete hulpverlening. U hebt ook gezegd dat u zeker op mentale zorg wou inzetten. Nu blijkt dat daarin ook zal worden gesnoeid. De CAW's kunnen geen miljoenen euro's besparen zonder dit te doen. Nu blijkt dat er effectief aan de hulpverlening wordt geraakt, wat zult en kunt u doen?

Hebt u nog maatregelen in petto waardoor de CAW's dit niet zouden moeten doen? Ik weet dat er nog budget is dat niet is toegewezen. Hebt u daarover al een

beslissing genomen? Ik heb begrepen dat u in onderhandeling bent met een aantal organisaties om na te gaan waar men zou moeten besparen en waar niet en welk extra budget er eventueel tegenover zou komen te staan.

Hebt u een zicht op het aantal ontslagen dat eventueel zou vallen en op het aantal begeleidingen dat hierdoor zou stoppen of niet kan worden opgestart?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Voorzitter, minister, collega's, ik wil me graag aansluiten. Toen ik hoorde dat de CAW's moesten besparen, heb ik mijn ongerustheid ook geuit.

Het CAW is al 25 jaar lang – als het niet langer is – de partner van de overheid om de zorg en het welzijn voor de meest kwetsbare mensen in de samenleving te voorzien. Bijvoorbeeld bij schuldhulpverlening en psychosociale hulpverlening zijn zij vaak het laatste vangnet voor die mensen. Mensen die bij het CAW terecht komen, hebben vaak geen andere mogelijkheden om elders hulp te zoeken.

Minister, u hebt beslist om die besparingen van 5 miljoen euro jaarlijks door te voeren. Voor dit jaar hebt u op het laatste nippertje er nog 1,8 miljoen euro af gedaan, maar u bent blijven herhalen dat het enkel een effect zou hebben op de overheadkosten en niet op de hulpverlening op het terrein. Zoals collega Van den Bossche ook zegt, kun je geen 5 miljoen euro besparen, enkel op overheadkosten. Het CAW ziet zich dus genooddaakt om te gaan snoeien in de schuldhulpverlening en in de psychosociale hulpverlening. Beide diensten zijn vandaag erg populair en hebben lange wachtlijsten. Bijvoorbeeld voor individuele psychologische hulp bedraagt de wachtlijst een half jaar tot een jaar, en deze mensen kunnen ook nergens anders terecht.

Dat was immers de enige plaats waar mensen terechtkunnen voor een kosteloze opvolging. Men moet ook voldoen aan voorwaarden. Niet iedereen kan daar terecht, enkel de mensen die het meest kwetsbaar zijn kunnen daar terecht, met vaak ook een heel specifieke en kwetsbare problematiek waarbij zij bijvoorbeeld een partner zijn van vele psychiatrische instellingen om doorverwijzingen te doen. Als mensen ontslagen worden, verwijzen psychiatrische instellingen vaak naar het CAW bij die specifieke doelgroep en bij die specifieke problematiek. Dit is ook een gevolg van de vermaatschappelijking van de zorg, waarbij opnames verkort worden. Maar daardoor werd er meer beroep gedaan op de CAW's.

Bovendien is die nood aan psychologische hulp – zoals we hier vanmiddag al een paar keer herhaald hebben – ook niet gedaald. Men kan niet zeggen dat men daarin gaat besparen omdat de nood aan psychologische hulp gedaald is. Neen, de gezondheidsenquête toont dat een op de drie mensen zich kwetsbaar voelen op psychisch vlak, en dat juist die doelgroep van mensen in een sociaal-economisch achtergestelde situatie ook meer psychologische problemen heeft. Er is dus veel maatschappelijke nood aan zo'n laagdrempelige psychologische hulp die het CAW vandaag voorziet.

Hetzelfde zien we bij de schuldhulpverlening. Ook daar zagen wij wachtlijsten, ook daar zagen wij heel veel doorverwijzingen, en zien we ook niet dat de maatschappelijke noodzaak vermindert. De Tijd heeft recent nog bericht dat de schuld van de gezinnen de hoogste is in de geschiedenis, dat de schuld van de gezinnen bovendien sneller groeit in België dan in de omliggende landen. Ook daar blijft er een grote maatschappelijke nood, wat zich vandaag al vertaalt in wachtlijsten.

U bent blijven herhalen dat dat enkel overheadkosten zouden zijn. Het CAW doet blijkbaar ook onderzoek om te kijken hoe ze kunnen besparen op de overheadkosten.

Maar 5 miljoen euro, zoals daarnet al gezegd, kan men niet enkel besparen door overheadkosten, maar dan moet er ook gesnoeid worden in hulpverlening.

Minister, durft u toe te geven dat de besparingen bij het CAW te voelen zullen zijn op het terrein, bij de mensen, te voelen zullen zijn door een vermindering van de dienstverlening? Begrijpt u dat door dat snoeien in de hulpverlening de wachtlijsten, zowel voor schuldhulpverlening als voor psychosociale hulpverlening, bij de CAW's zullen aangroeien en dat de problemen van mensen die op een wachtlijst moeten staan tot de problemen worden aangepakt, meestal niet verminderen, maar vaak juist verergeren? Vaak komen er dan nog extra problemen bij. Graag had ik een antwoord op die concrete vragen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Bij de CAW's liggen plannen klaar om het aanbod van dienst- en hulpverlening af te bouwen. Opvallend is dat ook de individuele psychosociale hulpverlening zou worden afgebouwd.

Uit de recente studie van Sciensano blijkt dat we op vlak van psychisch welzijn nog wel wat uitdagingen hebben en dat er toch vaak een link is tussen bepaalde psychische problemen en het opleidingsniveau van de ouders.

Bij een afbouw van een aanbod inzake individuele psychosociale hulpverlening gaat er voor een doelgroep die het al moeilijk heeft, een betaalbare mogelijkheid van hulpverlening verloren.

Vandaar ook mijn vragen. De besparingen die opgelegd worden hadden tot doel om te komen tot een efficiëntieoefening op vlak van overhead. Nu zien we dat men ook zou besparen op hulpverlening. Hoe evalueert u de plannen van de CAW's?

Wordt bij deze oefening onderzocht hoe maximaal een betaalbaar geestelijke gezondheidszorgaanbod gegarandeerd kan blijven binnen aanvaardbare termijnen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, sta me misschien toe vooraf twee kanttekeningen bij deze vragen te maken. Ten eerste heb ik op dit ogenblik nog geen zicht op waar de CAW's concreet zullen besparen. Tegen einde juni moeten de CAW's hiervoor een aanpassing doen van hun beleidsplan. Ik heb de CAW's gevraagd om prioritair een oefening te maken om hun overheadkosten transparant in beeld te brengen, onderling te benchmarken en te kijken waar daarin efficiëntiewinsten geboekt kunnen worden. Ik stel vast dat, als het gaat over de evolutie van de overheadkosten, er tussen de CAW's aanzienlijke verschillen zijn. De CAW's zijn net aan die oefening begonnen, de resultaten daarvan zullen mee de concrete impact van de besparingen kunnen bepalen.

Ten tweede stel ik vast dat onder de noemer 'besparingen van de Vlaamse overheid' ook een aantal andere besparingsmaatregelen en reorganisaties worden opgenomen. In het artikel van De Morgen lees ik dat CAW Antwerpen 11,5 voltijdequivalenten (vte's) moet afbouwen. Nochtans wordt de erkenning van CAW Antwerpen slechts met 8,49 voltijdequivalenten verminderd, ofwel een derde minder dan het CAW nu aangeeft dat men plant te besparen. Ik las de voorbije maanden ook andere foute cijfers – ik heb hier in de commissie al naar verwezen – waarbij er eerst 52,85 vte's zouden worden bespaard, vertaald in 75 jobs. Dat kan nog met wat deeltijds werkenden. Maar de dag nadien waren het al 75 vte's die bespaard moesten worden. Ik las in de krant ook dat wegens mijn besparingen een inloopcentrum in Gent en Oostende dicht zou moeten. Vorige week werd dit dan de schuldhulpverlening en de psychologische hulp die zou verdwijnen. Sta me toch toe om daar enige vragen bij te stellen en het gevoel te hebben dat sommigen

daar aan een of andere stemmingmakerij doen, en op dit ogenblik ook nodeloos mensen beroeren.

Ik heb altijd begrip getoond voor de bezorgdheden omtrent deze besparingen en me geëngageerd voor flankerende maatregelen. Dat heb ik gezegd en ook gedaan. Maar dat begrip heb ik niet wanneer mensen lekken organiseren uit lopend overleg binnen de CAW's, of wanneer geplande herstructureringen plots ook de schuld worden van de besparingen die we doorvoerden.

Dat alles neemt niet weg dat ik een grote inspanning van de CAW's vraag, die wellicht ook een beperkte weerslag kan hebben op het concrete hulpverleningsaanbod. Ik heb altijd gezegd dat we dit maximaal wilden vermijden: door kritisch te kijken naar overheadkosten, door de besparing bij de CAW's te beperken, door te voorzien in eenmalige overgangsmatregelen – wat ik gedaan heb –, door de dialoog te voeren met de sector, die ik doe en die volop bezig is.

In die dialoog zijn ook de schuldhulp en de psychologische hulp aan bod gekomen. Ik kan daar duidelijk over zijn: beide blijven een opdracht van de CAW's en dat zullen wij ook zo uitvoeren.

Maar net zoals alle aspecten van de werking wordt er gekeken en onderzocht wat efficiënter kan. Waar meerdere actoren een rol spelen in een bepaald aanbod, is altijd al de verwachting dat men op het terrein de nodige afspraken maakt om complementair en versterkend te werken. Zo zijn er rond budget- en schuldhulpverlening op een aantal plekken reeds concrete afspraken, waarbij mensen met voornamelijk financiële problemen naar het OCMW worden doorverwezen, en mensen die naast financiële ook andere problemen hebben, bij het CAW terecht kunnen. Voor psychologische hulp zijn de CAW's verantwoordelijk voor het aanbod op de eerste lijn, maar is wel de verwachting dat men voor meer gespecialiseerd aanbod samenwerkingsafspraken maakt met de centra geestelijke gezondheidszorg, eerstelijnspsychologen of de netwerken geestelijke gezondheidszorg. Ik begrijp van de CAW's dat men prioritair het aanbod op die domeinen wil stroomlijnen en samenwerkingsafspraken wil maken, zonder daarom het beschikbare aanbod volledig af te bouwen of af te stoten. Als dit leidt tot een efficiënt aanbod voor de mensen in nood en het CAW zo een deel personeelsinzet kan verminderen zonder dat wie met schuldenoverlast of psychologische problemen kampt, in de kou komt te staan, dan zie ik hierin geen probleem.

Zoals hiervoor al aangegeven, zijn de CAW's nog maar net van start gegaan of nog bezig met een plan van aanpak te maken hoe men de besparing concreet zal vertalen. Ik heb als overgangsmatregel voor 2020 extra middelen vrijgemaakt om de besparing doordacht op te vangen en daarbij rekening te houden met het natuurlijk personeelsverloop van de CAW's. Concreet moeten de CAW's in 2020 maar de helft van de totale inspanning realiseren. Garanties naar de individuele werknemers kan ik als minister niet geven, dat is de bevoegdheid van de CAW's als werkgever. Maar met deze overgangsmatregel hebben de CAW's wel de ruimte gekregen om de vertaling van deze besparingsoefening naar hun personeel en het concrete aanbod doordacht en evenwichtig aan te pakken. Naar aanleiding van het artikel in De Morgen heb ik overigens contact opgenomen met het CAW Antwerpen en zij konden me alvast bevestigen dat bij hen geen enkel naakt ontslag zal vallen wegens de besparingen.

De realiteit van de CAW's is verschillend regio per regio, zowel in grootte, in omvang van de besparingen, als in de noden van de burgers op het terrein en de inzet van de CAW-middelen. Net daarom ook dat zij elk op basis van die verschillen de oefening aan het maken zijn hoe deze besparingen en maatregelen geïmplementeerd zullen moeten worden.

Ik zal de opgelegde besparing niet terugdraaien. Het budgettair kader waarbinnen het regeerakkoord tot stand is gekomen, laat daartoe geen ruimte, tenzij we de komende jaren op het toekomstig aanbod gaan beknibbelen, maar dat kan ook niet de bedoeling zijn. Ik begrijp dat nu alle aandacht gaat naar de besparings-oefening, maar in de komende legislatuur investeert Vlaanderen bijna 1,2 miljard euro in nieuw beleid inzake welzijn en zorg, indexeringen uitgesloten. Als we die erbij nemen, zitten we aan 2 miljard euro.

Ik wil er tot slot op wijzen dat Vlaanderen niet als enige de CAW's financiert en aanstuurt. We erkennen lokale besturen structureel voor hun rol als regisseur van lokale sociale hulp- en dienstverlening en het lokaal sociaal beleid. In deze legislatuur gaan er bovendien heel wat extra middelen naar de lokale besturen, namelijk 1 miljard euro. Daar hebben we het in deze commissie ook al over gehad. Dat zijn extra middelen die men ook kan inzetten voor specifieke welzijnsnoden in de eigen regio. Ook daar liggen er opportuniteiten voor lokale besturen en de CAW's om het bovenlokale en lokale aanbod te versterken en meer op elkaar af te stemmen. Ook dat is volop bezig op het terrein, en dat juich ik toe.

Ik wil de CAW's de ruimte geven om deze oefening te maken en hun gewijzigde beleidsplanning aan de administratie te bezorgen. Ik wil hun ook de ruimte geven om sociaal overleg te organiseren, om ervoor te zorgen dat mogelijke maatregelen zo goed mogelijk verlopen op de werkvloer. Daarom betreur ik lekken in de pers die vooral ongerustheid creëren op de werkvloer zelf. Ik was vorige week, op 22 januari, te gast bij CAW Limburg. Ik was op 23 januari te gast in het Zorghotel van CAW Antwerpen. Ik heb daar uitgebreid kunnen spreken met directies, met bestuurders, ook met vertegenwoordigers van de vakbonden, maar vooral met hulpverleners van het CAW. Ik maakte kennis met heel wat enorm gemotiveerde mensen, medewerkers die me enthousiast vertelden wat zij doen voor kwetsbare mensen in Vlaanderen. En ja, we hebben het ook gehad over de besparingen. Wel, ik ben er zeker van dat die mensen liever uit de eerste hand horen wat dat concreet zal betekenen en wat eventueel de gevolgen zouden kunnen zijn voor hun job, in plaats van onrust door wat men in de kranten moet lezen, want dat helpt niemand vooruit.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, ik ben eigenlijk een beetje kwaad. U gooit hier allerlei stenen naar de mensen van de CAW's. U hebt het over lekken in de pers, stemmingmakerij. U bent het die last minute hebt gecommuniceerd per brief dat ze plots een groot bedrag moesten besparen. Dat is niet eerder ter sprake gekomen. Natuurlijk gaan die mensen zoeken waar die besparing moet plaatsvinden. Natuurlijk doen er dan scenario's de ronde. Zij moeten namelijk luttele dagen nadat u die brief hebt verstuurd, al voldoen aan die nieuwe begroting. Hoe anders dan door zeer snel, en ja, in paniek – wat logisch is, want de impact is groot – allerlei scenario's te ontwikkelen?

U hebt het over lekken in de pers. Het spijt mij: men heeft het recht om te communiceren over en te protesteren tegen besparingen met effect op het hulpverleningsaanbod. Als minister moet u daartegen kunnen. Als u ergens snijdt, dan is het uw keuze om dat daar te doen. Ik begrijp uw keuze niet, maar het is uw keuze en dan moet u die kunnen verdedigen. Dan moet u het ook aankunnen dat men op het terrein zegt dat men dit of dit zal moeten doen, dat men het daar niet mee eens is, dat men protesteert. Dat is een deel van uw job. Als u het moeilijk vindt om uw besparing te verdedigen, dan moet u misschien niet daar besparen. Ik begrijp het immers niet.

U goochelt ook met cijfers, heel de tijd met uw 1,2 miljard euro. Ik wil nog wel eens in discussie gaan met u over waar dat allemaal precies over gaat. Dat is niet

allemaal nieuw beleid. Maar stel, 1,2 miljard euro, en dan zijn we hier al weken met elkaar aan het spreken, aan het debatteren over de grenzen tussen meerderheid en oppositie heen om te zoeken naar een oplossing voor de CAW's voor – ochot – een paar miljoen euro. Die hebben een echt effect op het hulpverleningsaanbod. U hebt dat vandaag ook toegegeven.

Dan zegt u dat dit complementair is met de OCMW's voor die schuldhelpverlening en zo, voor die bemiddeling. Ik hoop dat u ons dat kunt garanderen. Er zijn OCMW's die daar onvoldoende capaciteit voor hebben. Als dat zo is, dan kan het inderdaad deel uitmaken van een afspraak.

Uw andere oplossing is er echter geen. U zegt dat men zich voor geestelijke gezondheidszorg op de eerste lijn organiseert en dat de rest naar de cgg's gaat. Het laatste cgg dat ik aan de lijn had, heeft op dit moment een wachttijd van een jaar en vier maanden vooraleer iemand een intake kan hebben. Er is helemaal geen ruimte bij de cgg's voor extra begeleiding. Er zijn aanmeldingsstops, er zijn enorme wachttijden, en de termijnen waarbinnen mensen worden behandeld, zijn steeds korter. Er is ook meer selectie aan de poort. Meer problematieken worden geweerd. Waarom? Omdat ook zij moeten roeien met de riemen die er zijn en de vraag naar betaalbare psychologische hulp zeer groot is. Daar hebt u dus echt geen alternatief.

U zegt dan dat u hoopt dat op die manier het aanbod efficiënter wordt georganiseerd. Ik ben het met u eens als u de tekening maakt met voldoende budget, dat de ene de eerste lijn doet, de andere de tweede lijn en je ook een derde lijn hebt. Ik ben het helemaal eens met het aanbod op papier, maar daar moeten ook middelen tegenover staan, zodat de mensen werkelijk ergens terecht kunnen. Ik ben zeer teleurgesteld in uw antwoord en ook in de weinig sportieve manier waarop u omgaat met het feit dat CAW's terecht protesteren tegen de beslissing die de regering in dezen neemt.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): U geeft nu inderdaad toe dat dit een beperkt effect zal hebben op de dienstverlening zelf, terwijl u in het begin altijd hebt gezegd dat u enkel op de overhead zou besparen en dat er geen impact zou zijn op de dienstverlening. Als u correct bent, dan moet u toch erkennen dat er een probleem is. U wilde enkel besparen op de overhead, maar blijktbaar is dat niet mogelijk. Dan moet u die besparing opnieuw bekijken, want uw belofte was wel dat u enkel op de overhead zou besparen, niet op dienstverlening, ook al heeft het veld altijd aangegeven dat er ook een impact zou zijn op de dienstverlening.

Ik vind uw antwoord vooral bijzonder koud, zowel naar de CAW's en hun medewerkers als naar de kwetsbare doelgroep die weinig kans heeft om van zich te laten horen. We weten vandaag dat de CAW's inzake die individuele psychologische hulpverlening het laatste vangnet voorzien voor mensen in armoede die psychologische problemen hebben. Die mensen, die al heel veel problemen hebben, moeten vandaag al bijna een half jaar tot een jaar wachten op hulpverlening en u maakt er blijkbare geen enkel probleem van dat uw besparingen die wachtlijst alleen maar langer maakt. U hebt nu zelf gezegd dat de besparingen effect zullen hebben op de dienstverlening. Misschien moet u andere voorstellen doen en de besparingen herbekijken.

Uw antwoord was dus ook bijzonder koud naar de CAW's. U bent minister van Welzijn. Al 25 jaar zijn de CAW's de partner van de overheid inzake zorg voor de meest kwetsbaren in de samenleving. Nu zet u daar koudweg de hakbijl in. Zonder voorafgaandelijk overleg zegt u nu: 'Ze moeten 5 miljoen euro gaan besparen, al kon er dit jaar gelukkig wel nog een goeie 1 miljoen euro af.' Dat is wel de organisatie die zorg voorziet, hé. Als u wilt investeren in nieuw of ander beleid of

in andere organisaties, dan is dat goed, maar enkel ter aanvulling op het bestaande aanbod. Vandaag is er heel erg veel vraag naar schuldhulpverlening en naar individuele psychologische hulp bij de meest kwetsbare groep in de samenleving en u gaat daar vandaag in snoeien.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik heb begrepen dat u de CAW's nu tot juni de tijd geeft om in kaart te brengen waar hun overhead, hun kosten, zitten en wat de verschillen zijn tussen de CAW's onderling.

U hebt ook gezegd dat er afhankelijk daarvan flankerende maatregelen zullen komen. Ik denk dat het wel belangrijk is om na te gaan waar de efficiëntiewinsten zitten. Het is niet meer dan logisch om te bekijken of er samen of complementair gewerkt kan worden. Dat is zeer logisch. Gezien de grote noden in de welzijnssector moeten wij onze middelen op een zo efficiënt mogelijke manier inzetten. U sprak zelf over het lokaal sociaal beleid. Ik denk dat daar ook een zeer belangrijke hefboom zit. U ziet nu dat de onthaalfunctie verspreid zit en die zou in samenwerking met het lokaal bestuur georganiseerd kunnen worden. Ik ben dus vol verwachting om te zien wat er in juni uit de bus valt.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Minister, de directeur van het overkoepelende CAW Groep, Anita Cautelaers, stelde het volgende: "Elk CAW moet nu nagaan waar de hulpverlening afgebouwd kan worden, rekening houdend met het complementaire aanbod. Het is zeker niet de bedoeling om psychologische hulp of schuldbemiddeling helemaal te schrappen."

Uzelf maakte zich sterk dat de opgelegde efficiëntieoefening gerealiseerd kan worden door te besparen op overhead en managementkosten. Een tijdje terug vroeg ik die overheadkosten schriftelijk bij u op en ik merkte dat er toch wel grote verschillen zijn per CAW, zoals u net ook al hebt aangehaald. CAW's in Antwerpen, Oost-Vlaanderen, Oost-Brabant en Halle-Vilvoorde hebben vaak bijna 20 procent overhead ten opzichte van het totale personeelsbestand, terwijl de CAW's van onder meer de Kempen, Brussel en ons eigenste Limburg ver onder 15 procent blijven.

Ik denk dan ook dat mijn zorg zeer reëel en gegrond is: ik heb een beetje schrik dat de CAW's die het qua overheidskosten beter en efficiënter doen dan andere, noodgedwongen als eerste zullen moeten besparen op hun dienstverlening. Mijn vraag is dan ook zeer concreet: hoe ziet u dit zelf, en hoe gaat u ervoor zorgen dat de besparingsoefening, die u al eens naar beneden hebt bijgesteld, billijk en eerlijk wordt verdeeld over de verschillende CAW's? Hoe zorgt u ervoor dat de beter presterende leerlingen in het beheersen van overheidskosten niet als eerste het gelag betalen wat betreft de dienstverlening op het terrein?

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Ik heb mij ook laten informeren over hoe het komt dat sommige CAW's grotere overheidskosten hebben dan andere. Nu blijkt ook dat een aantal CAW's pas fusieoperaties achter de rug hebben. Het feit dat hun overheidskosten groter zijn dan de CAW's die al langer bestaan, moet je ook in die context bekijken.

Minister Beke, u bent minister van Welzijn, en ik denk dat dat de mooiste Vlaamse ministerspost is. Maar u mag geen boekhouder worden. Ik ken u de laatste maanden als een minister die constant moet inspelen op besparingen. De welzijnssector is een grote sector, ik heb er mijn hele leven in gewerkt. Deze sector heeft een

groot hart. U moet er als minister voor zorgen dat die mensen uw bondgenoten zijn, zodat het werk dat zij doen nog meer rendeert.

U zegt dat u een miljoen extra hier en een miljoen bijkomend daar investeert, maar ik zou u willen vragen om te behouden wat er is, en te kijken hoe we dat kunnen verbeteren, zonder eigenlijke besparingen.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega Van den Bossche, het is niet zo dat de centra via een brief op de hoogte zijn gesteld van die besparingen. Op het ogenblik dat we definitief een zicht kregen, hebben we alle verantwoordelijken van de CAW's uitgenodigd. We hebben het toen ook gehad over de verschillen tussen de verschillende CAW's. Want er zijn wel degelijk verschillen. Men heeft mij toen gezegd dat je die niet zomaar met elkaar mag vergelijken. Sommige CAW's hebben bijvoorbeeld een dienstverlening in de ene regio die men niet heeft in de andere regio. Sommige CAW's hebben ook een fusieoperatie achter de rug, in tegenstelling tot andere centra.

We hebben met al die elementen rekening gehouden, en we hebben gezegd dat het niet helemaal correct is om die tabellen gewoon lineair te beschouwen. We hebben daarmee rekening gehouden. Er is dus overleg geweest; dat is niet per brief gecommuniceerd.

Weet u wat ze per brief van mij hebben vernomen? Dat ik een uiterste inspanning zou doen om voor 2020 voor overgangsmaatregelen te zorgen. Dat heb ik twee weken nadien ook in de regering afgedwongen, om ervoor te zorgen dat men zich in 2020 op een andere en betere manier kan organiseren. Dat heeft men inderdaad per brief gekregen, daarvoor moest ik ze niet naar Brussel laten komen. Ik heb gezegd dat ik daar mijn best voor zou doen, en dat is ook gebeurd.

Ik ben op zich niet boos over de kritiek op de besparingen, collega's. Dat zijn maatregelen die je neemt. Als je die maatregelen neemt, moet je er als minister tegen kunnen dat daar commentaar op wordt gegeven. Daar ben ik niet zo boos om. Ik ben wel boos om het feit dat men op de vooravond van een overleg met het personeel zaken lekt naar de kranten. Die lekken veroorzaken heel veel ongerustheid, en ze bemoeilijken bovendien het sociaal overleg. Daar ben ik boos om.

U mag tegen mijn schenen stampen, maar de personen die dat gedaan hebben, spelen op dat moment met de ongerustheid van de mensen. Daarom hebben we toen bijvoorbeeld ook contact opgenomen met CAW Antwerpen. Er wordt met foute cijfers gegoocheld, en dus wordt er een verwachtingspatroon gecreëerd dat helemaal niet aan de realiteit beantwoordt. Daar ben ik boos over.

Collega, ik ben het ermee eens dat Welzijn een departement is met heel veel uitdagingen. Het is een mooi departement, want het gaat over kwetsbare mensen, en over wat je voor hen kunt doen. Het klopt dat we in deze commissies telkens de debatten hebben gehad rond de besparingen. Ik stel hier niet de vragen, ik geef de antwoorden. Maar als u graag vragen stelt over hoe we die 60 miljoen euro in de jeugdhulp inzetten, ga ik daarover graag met u in debat. Als het gaat over de vraag hoe we die 300 miljoen euro inzetten voor mensen met een beperking, ga ik daarvoor graag in debat.

Als ik de vraag krijg hoe we de zaken met het geplande uitbreidingsbeleid in de ouderenzorg verder zullen aanpakken, ga ik daarover graag in debat. Dat is wat er gebeurt. We zetten een stap achteruit om na te gaan hoe we die zaken in de toekomst het best kunnen organiseren. Hoe zorgen we ervoor dat we elke bijkomende euro in de toekomst kunnen organiseren? Tegenover de verlaging van de groeipaden en de besparingen met 300 miljoen euro staat 1,2 miljard euro aan

uitbreidingsbeleid. Dat is viermaal zo veel. Op het terrein wordt verteld dat de besparingen dienen om het uitbreidingsbeleid te betalen, maar dat is niet het geval. Ik ga graag in debat om wat nu al op een gigantisch goede manier in Vlaanderen gebeurt in de toekomst te versterken.

Ik hoor soms zeggen dat ik een beetje te veel als een boekhouder redeneer. Het is niet zo moeilijk om, zoals in andere regio's, de tekorten te laten oplopen en ons daar niets van aan te trekken. Daar zullen we naar moeten kijken. Dat is de keuze die we in Vlaanderen hebben gemaakt. We brengen onze begroting opnieuw in evenwicht en we geven een antwoord op de vele uitdagingen op sociaal vlak en op andere vlakken. De grootste investeringen de komende vijf jaar zullen investeringen zijn in het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, ik blijf vinden dat de ongerustheid van mensen natuurlijk een gevolg van de besparingen zelf is. Indien u zegt dat ze hard moeten snoeien en daarover communiceert, zijn ze natuurlijk bezorgd. Ze wachten soms al een tijdje op dat aanbod en staan op een wachtlijst. Dat is een gevolg van die besparingen. Ik begrijp gewoon niet waarom u daar geen prioriteit aan geeft als u de middelen verdeelt. U zegt dat het voor u belangrijk is echt op mentaal welzijn in te zetten, maar waarom bespaart u precies daar?

Ik begrijp dat uw begroting moet kloppen. U moet ook een boekhouder zijn. Dat is een deel van uw opdracht, maar ik kan uw keuzes niet begrijpen. Er zijn precies daar grote noden die we verhoudingsgewijs soms met een klein pakket aan middelen kunnen lenigen. Het opnieuw kunnen opkrikken van het mentaal welzijn kan in een mensenleven een heel groot verschil maken.

Ik zal die keuze nooit begrijpen en ik zal hier op blijven terugkomen elke keer wanneer mensen die keuze aan de kaak stellen. Ik hoop dat dit ertoe kan leiden dat er misschien iets verandert aan de manier waarop u uw budgetten de komende jaren zult inzetten. U hebt budgetten om in te zetten, maar u zou dat moeten doen voor de begeleiding van het mentaal welzijn van mensen. Die mensen zijn kwetsbaar en hebben vaak niet de middelen om dit op de private markt te kunnen betalen.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, u hebt de vragen niet beantwoord. U hebt eerst gesteld dat u zou besparen, maar dat dit niet aan de hulpverlening zou raken. U hebt net zelf toegegeven dat de hulpverlening toch zal verminderen. U moet die besparing an sich dan ook in vraag stellen.

U blijft over dat uitbreidingsbeleid spreken. U voert een uitbreidingsbeleid van de wachtlijsten. Die uitbreiding is er. De wachtlijsten voor individuele psychologische hulp en voor schuldhulpverlening bij de centra voor algemeen welzijnswerk zullen aangroeien. Hoe kunt u over een uitbreidingsbeleid blijven spreken als we op het terrein merken dat de dienstverlening vermindert en dat de wachtlijsten zullen aangroeien. Dat is een probleem.

Het kan ook dat u, net door nu net in psychisch welzijn en in schuldhulpverlening of schuldpreventie te investeren, de kosten in de toekomst vermindert. Een minister van Welzijn moet in dat opzicht nadenken. Het is geen goed idee nu te snoeien waar de nood zeer hoog is en waar de wachtlijsten al zeer lang zijn.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.